

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRED
AAMUNDSEN

FRED AAMUNDSEN

Fred Amundsen

Juni 1914

FRED AAMUNDSEN

EN UNG KRISTEN MEDICINER

VED

LOUIS PETERSEN

DE UNGES FORLAG AARHUS
I HOVEDKOMMISSION: O. LOHSE KØBENHAVN
MCMXXXIII

***Med denne 10. Udgave er Bogen
trykt i
30.000 Exemplarer***

TILEGNET

FRED AAMUNDSSENS HJEM

FORORD

Den 25. September 1916 døde den unge stud. med. & chir. Fred Aamundsen. Trods legemlig Svaghed (Sukkersyge) blev hans Liv saa rigt og bar saa megen Frugt, at hans Venner indenfor den kristne Ungdomsbevægelse var enige om, at der burde bevares et Minde om ham.

Ved Siden af et flittigt Studium naaede Fred Aamundsen at udføre et stort Arbejde først i K. F. U. M.s Ungdoms-afdeling og Gymnasiastbevægelsen, siden mellem medicinske Studenterkammerater og blandt Patienter og Sygeplejersker paa Rigshospitalet og Bispebjerg Hospital. Han forberedte sig saa omhyggeligt til de Taler og Andagter, han holdt, og talte saa personligt, at hans efterladte Manuskripter har kunnet danne Hovedgrundlaget for det Billede, der her er givet af ham. Breve fra ham og Venners Erindringer om ham har føjet andre Træk til Billedet. Saaledes som det er blevet, skyldes det i Virkeligheden et Samarbejde. Et Par af hans nærmeste Venner har gennemset Skriftet, inden det udsendes.

Jeg bringer herved en Tak til de mange, som hver paa sin Maade har arbejdet med paa Bogen, og uden hvis Hjælp den ikke var blevet til.

København, Oktober 1917.

Louis Petersen.

FORORD TIL 10. OPLAG

Denne lille Levnedsskildring har været udsolgt i en Række Aar. Sidste Udgave udkom i 1922. Men der har i den forløbne Tid jævnlig været spurgt efter Bogen, og naar Forlaget nu har besluttet at udsende den paany, kan den forhaabentlig endnu gøre en Gerning.

København, August 1933.

L. P.

INDHOLD

	Side
Barndom og Skoleaar	11
Den første Studentertid. - Arbejdet i K. F. U. M.s Ungdomsafdeling og blandt Gymnasiaster	26
Studium. - Interesse for Hedningemis- sion og det sociale Spørgsmaal. - Liverpool Konferencen 1912	44
Karaktertræk	51
Breve 1912—13	68
Fremtidsplaner. - Fortsat Studium. - Arbejde paa Hospitalerne	82
Fred Aamundsen og Medicinerkredsen	102
Den sidste Tid	124
Eftermæle	146

BARNDOM OG SKOLEAAR

Fred Aamundsens Familie er paa fædrende Side norsk. Selv blev han født i Skotland, men levede fra sit ottende Aar i Danmark. Vilde man sige, at hans udprægede Karakterstyrke var norsk og hans dybe Fromhed skotsk, saa maatte hans aabne Venlighed og lyse Lune blive dansk — hans Humør vist endda københavnsk. Han vilde imidlertid næppe selv have tillagt en saadan Karakteristik større Vægt. Alt hvad han var og blev, tilskrev han Kristendommens Indflydelse. Alligevel har det sin Betydning at vide, hvilken Slægt han tilhørte, og hvilke Omgivelser han voksede op under.

Faderen, Direktør J. L. Aamundsen, blev født i Risør i Norge som Søn af Skibsbygmester Thorvild Aamundsen. I en Alder af 22 Aar kom han i 1880 til København, men rejste efter 2 Aars Forløb til Skotland, hvor han indtil 1894 var Overingeniør ved Lobnitz & Co.s Skibsværft i Renfrew. I 1889 ægtede han Ingeborg Ring, Datter af Varemægler Ring i København. Hendes Moder var født i Norge, og Fred Aamundsens Forældre havde mange Gange truffet hinanden under Fru Rings hyppige Besøg i Hjemlandet.

I 1891 fødtes Datteren Annie i Hjemmet i Renfrew, og Aaret efter, den 6. Januar 1892, fødtes Fred Aamundsen sammesteds. Hans Døbenavn er Frederik, men han kaldte og skrev sig altid *Fred Aamundsen* (engelsk Forkortelse af Frederik) og protesterede bestemt, naar man kom for Skade til at sætte Punktum efter d'et i Fornavnet.*)

*) *F*red udtales med haardt d, ikke med blødt d som i det danske Ord *F*red.

I 1894 rejste Familien over København til Rumænien til Byen Turun Severin ved Donau, hvor Faderen blev Overingeniør ved et af ham anlagt Regeringsværft. Under Opholdet i København fødtes den næstældste Søn Charlie (Døbenavn: Carl). 1897—1899 beklædte Direktør Aamundsen sin gamle Stilling ved Værftet i Renfrew. Han har derefter været Underdirektør hos Burmeister & Wain i København indtil i Aar. Fra Begyndelsen af næste Aar (1918) skal han anlægge og lede et stort nyt Skibsværft i sit Hjemland Norge.***) Under Familiens andet Ophold i Skotland fødtes Datteren Kate. Den yngste Datter Jennie og Søn Thorvild er født i København.

Annie Aamundsen har jeg aldrig set. Hun døde i Sommeren 1909 i Familiens Sommerhjem i Raageleje uventet og pludseligt af Sukkersyge. Af Billeder har jeg Indtrykket af en yndig ung Pige. En Maanedstid efter hendes Død konstateredes det, at Fred havde samme Sygdom. Det er Skyggen i et ellers saa lykkeligt Hjem — Skyen, der er gaact for Solen, men dog ikke har hindret den i at skinne varmende og velsignet over dem, som boede i Hjemmet, og alle, som kom dør. I 7 Aar gik Fred Aamundsen med sin Sygdom og takkede til sidst Gud for den, inden han døde, fordi den havde bragt ham nærmere til ham.

— —

Under Opholdet i Skotland blev Børnene opdraget paa Engelsk. De havde f. Eks. engelsk Barnepige (*nurse*), og en saadan fulgte ogsaa med til Rumænien. En Dag, da Pigen spadserede med Fred paa Gaden, lagde en fransk Fotograf Mærke til Barnet og fik Lyst til at fotografere ham. Det forstaaer jeg godt, naar jeg ser Barnebilleder af Fred. Han fik Drengen med ind i sit Atelier, fotograferede ham og sagde samtidig: »Du maa intet fortælle derom hjemme, før Billedet er færdigt. Saa giver vi det til din Mor, og saa skal det være en Souvenir!« Drengen sagde intet om Begivenheden,

**) Direktør Aamundsen døde 1932.

men en Dag stillede han hos sin Moder med Billedet og gav hende det med disse Ord: »Det skal være en Souvenir«.

En anden Gang ind under Jul — han maa have været knap 5 Aar gammel — gik han ud med Pigen og købte paa egen Haand Julegaver til Familien for sine Sparepenge, bl. a. et Par fine Manchetknapper til sin Fader. Da han kom hjem, gemte han Gaverne i en Skuffe og sagde ikke et Ord derom, før Juleaften kom. Allerede disse Smaatræk tyder paa tidlig Udvikling hos Drengen. Vi genfinder den siden som stor Modenhed hos den Unge.

Jeg har ikke selv hørt Fred Aamundsen fortælle om Barndomshjemmet i Skotland, men ved et af de Møder, han i sit første Studenteraar var med til at arrangere for Elever fra sin Skole, kom det smukt frem, hvorledes han følte sig knyttet til det Sted, hvor han var født. Han talte om Mindernes Betydning og sagde saa: »Der er en lille snavset Fabriksby nær ved Glasgow i Skotland med en halv Snes Tusinde Indbyggere, hvor Befolkningen for Størstedelen rimeligvis kun vadsker sig een Gang om Ugen, nemlig Søndag Morgen. De fleste Mennesker vilde sikkert kalde den et gyseligt Hul, men jeg foretrækker den fremfor nogen By i Verden, for jeg er nemlig født dør. Den Vej, der løber bag ved Haven til det Hus, vi i sin Tid boede i, er det mest interessante Sted, jeg har været, og naar jeg engang imellem har været i Skotland, har det været med bankende Hjærte, at jeg er gaaet rundt om Huset, hvor vi boede, og ned ad Markvejen bag ved, fordi jeg har løbet dør med en lille Trillebør og kørt paa den gamle 3hjulede Cycle i den lykkeligste Tid i min Barndom.«

Med et Smil genkender vi vist vor egen Barndom i en lille Situation som denne: Drengen — han er nu 6—7 Aar — skal en Dag i Selskab. Hans Moder giver ham i Forvejen noget at spise derhjemme og formaner ham til endelig at være beskeden. Men ak — han kommer hjem og remser op, hvormange *scones*, *buns*, *cookies* og andre Slags skotsk Brød og Kager han har spist. Moderen ser forskrækket paa ham,

men Drengen tilføjer ganske troskyldigt: »Og jeg tror nok, Mama, at Mrs. G . . . var meget glad derved, for du sagde selv forleden, da vi havde Fremmede, at Gæsterne ikke kunde gøre Værtinden nogen større Glæde end at spise rigtig meget af Maden.«

Men allerede i Barnesindet kan Alvoren ligge gemt. Ikke længe efter at Familien i 1899 havde taget Ophold i København, kom Fred paa Blegdamshospitalet af en eller anden smitsom Sygdom. Det er uvist, hvem der har talt med ham der, men efter sin Hjemkomst talte han ofte om, at han vilde være Hedningemissionær, naar han blev stor. Han læste ogsaa noget om Hedningemissionen og fortalte det videre til sin yngre Broder Charlie, der dengang var omkring 7 Aar gammel. Fred var levende optaget af sin Plan, men for Charlie var det en frygtelig Tanke at skulle miste sin ældre Broder, som han saa op til og stolede blindt paa. Han troede fuldt og fast, at Fred vilde blive slaaet ihjel, hvis han kom ud som Missionær, og bad ham mindeligt om at blive hjemme. En Tid lang turde den lille slet ikke tale om Sagen, da han haabede, at Broderen saa maaske vilde glemme sin Plan. Men Fred blev ved sit, og en Nat hørte Forældrene Charlie ligge og græde. De kom ind og spurgte, hvad der var i Vejen. Jo, det var det, at Fred vilde være Missionær, og saa skulde han til Afrika, og saa vilde de Sorte spise ham. — Endnu i Drengesaarene tog Fred Aamundsen det Løfte af sin Moder, at hun ikke vilde nægte ham at rejse ud, hvis det virkelig blev til Alvor, at han skulde paa Missionsmarken. Det Løfte blev ogsaa opfyldt paa sin Vis. Thi aldrig blev der fra Hjemmets Side lagt nogen Hindring i Vejen, naar den unge Student siden saa mange Gange skulde af Sted til alt det forskellige Arbejde, han fik paa sin Missionsmark herhjemme.

I mange Aar delte de to Brødre Værelse, og Charlie har fortalt, at saa langt han kan huske tilbage, har der altid været noget meget alvorligt over Fred. Han var altid saa omhyggelig for, at Charlie selv som ganske lille skulde bede

sin Aftenbøn og tænke godt over, hvad han sagde. En Aften, da den lille var træt, bad han Broderen om at bede Aftenbønnen for ham, for at han kunde sove. Fred blev ganske forbavset og sagde, at hvis Charlie vilde tale med nogen, som var i samme Stue, saa vilde han da ikke gaa ind i Stuen ved Siden af og bede ham (Fred) tale for sig derfra. Den lille forstod Broderens Mening: du har jo Gud lige hos dig; jeg kan ikke forstaa, at du vil gaa Omveje, og tror, at det kan hjælpe.

— —

I 1900 kom Fred Aamundsen i Gammelholms Latin- og Realskole. Det har næppe været helt let for ham, der var opdraget paa Engelsk, at følge med i en dansk Skole, men hans naturlige, gode Evner hjalp ham her. Blandt Skolens Lærere traf han Conrad Hansen (nu Rektor ved Østersøgades Gymnasium), der siden blev hans personlige Ven og Vejleder, som hjalp ham i hans Livs betydningsfuldeste Øjeblik. Mellem Drengene fandt han sin bedste Kammerat i Vilhelm Haugsted (nu cand. polyt.). De to gik ikke i samme Klasse, men i Parallelklasser a og b, og skønt der var skarp Konkurrence mellem Parallelklasserne — Drengene fra a-Klassen blev ikke budt til Selskab hos Drengene i b-Klassen og omvendt — holdt de to Drengene sammen. Fra Gymnasieaarene, der begyndte 1907, blev Kammeratskabet til rigtigt Venskab. De kom nu ogsaa i samme Klasse.

Pudsigt nok har baade Conrad Hansens og Haugsteds første Erindringer om Fred Aamundsen et beslægtet og ret overraskende Indhold. Conrad Hansen fortæller: »Fred Aamundsen har jeg kendt, fra han var en lille Dreng, der gik i Gammelholms Latinskole, hvor jeg var Lærer. Min tidligste Erindring om ham er, at jeg en Dag i en Naturhistorie-time gav ham en Lussing; han var en lille Dreng paa godt 10 Aar, og jeg ser ham endnu se op paa mig med sine klare, skinnende Øjne og gaa slukøret og langsomt slubrende i et Par lange Vandstøvler tilbage til sin Plads«. (Det kan ikke opklares nu, hvorfor Lussingen blev tildelt). Og Vilhelm

Haugsted erindrer fra de første Skoleaar — Fred talte endnu med engelsk Accent —, at de en Dag sad hver paa sin Trappe til Gaden (de boede begge paa Østerbro). Fred var meget vred paa alle Lærerne og udmaalede sig, hvorledes det vilde være, hvis man havde ligesaa mange Spanskrør, som der var Lærere, og disse dansede paa Lærernes Ryg! Der er dog sikkert ingen Forbindelse mellem de to Episoder. Fred havde i sit Hjem aldrig faaet legemlig Revselse. Deraf maaske hans Forundring over Lussingen. Skolen holdt han iøvrigt meget af, og saa sent som i 1912, da Haugsted opholder sig i Skotland for sin Uddannelses Skyld, minder Aamundsen ham i et Brev om at sende »Staren« (Yndlingsnavn for en af Bestyrerne) et Prospektkort, »det vil glæde ham meget«. — Iøvrigt har hans Liv i disse Aar vel formet sig omtrent som andre Drenges fra velstillede, københavnske Hjem. Skoledage og Ferier har skiftet. Lektielæsning og Fritidsleg med Kammeraterne har afløst hinanden. Paa et Amatørbillede af en saadan Leg ser man ham storme frem, ivrigere end alle de andre. Han er vokset op som en rigtig Dreng, skærmet af sit gode Hjem og ridderlig imod sine Søkende.

Den 30. September 1906 blev Fred Aamundsen konfirmeret i Frue Kirke af Stiftsprovst Paulli. Jeg finder Datoen i hans Bibel, men har ellers ikke fundet Vidnesbyrd om, at Højtiden og Forberedelsen forinden har efterladt større Indtryk i Drengens Sind. Det hænger maaske sammen med, at han er ved at blive voksen. Overgangsaaarenes vanskelige Problemer undgik han ikke saa lidt som nogen anden. Den Forandring, som sker i disse Aar, spiller ind paa alle Personlighedens Omraader og er saa gennemgribende, at det hele ikke kan »gaa af sig selv«, skønt det altsammen er saare naturligt. »Da jeg var 15—16 Aar«, siger han senere, »var jeg just ikke nogen lykkelig Dreng. Og jeg mærkede det nærmest paa den Maade, at jeg var utilfreds med »det hele«. Der var ingen Mening i det hele, og Livet var saa indholdsløst. Jeg syntes ikke, der var Spor at arbejde for. Det hele

var en Længsel eller et Ønske om noget at give sig hen til, et Sted at gaa i Tjeneste, der kunde optage én helt og give én Maal at kæmpe for«. Ja, »det hele« taler de Unge altid om i den Tid. Sagen er: »det hele« bølger og flyder ud i ét, vokser og vælder, kan ikke holdes fast og næppe nok forstaas. Da er det, den Unge trænger til én Ting — et fast Punkt, en Kraft.

I den Tale, hvorfra den lige gengivne Udtalelse er taget, fortsættes der: »Paa samme Maade, naar en Ung opdager inden i sig saa underlig meget hæsligt og utiltalende, saa kommer der op i én en Trang og et Ønske: kunde der ikke forandres ved alt dette? Var det ikke muligt at bekæmpe alt dette med Resultat?« Fred Aamundsen følte Vanskelighederne og talte med en Ældre derom.

Uden at kende ovenstaaende Udtalelser siger Conrad Hansen følgende, som stemmer nøje dermed: »Da han var i 15—16 Aars Alderen og gik og tumlede med Vanskelighederne, der lægger saa meget Beslag paa de fleste Drengene i Overgangsalderen, betroede han sig til mig. Han droges stærkt mod Verden, og hans Hjems Kristendom faldt ham tung og stængende. Ofte var han meget træt af Kampene mod, hvad der vilde drage ham nedad legemligt, og af Kampen for at bevare sin Sjæl hos Gud. En Tid lang gav han op og tudede med de Ulve, han var iblandt i Kammeraternes Flok, kom dog til Latinermøder, men syntes, at han ikke var værdig til at være med. Disse Møder hos Grev Moltke*) var i den kritiske Tid det eneste, som han syntes endnu knyttede ham til Kristendommen. Jeg har fundet en Optegnelse, som jeg i Sommeren 1908 har gjort om ham, der dengang var godt 16 Aar gammel: Fred Aamundsen opsøgte mig ved Pinsetid, og jeg søgte at stive ham af. Han har Længsel efter Gud, men han kan ikke finde Fred; mener selv at være langt borte, kun Moltkemøderne holder ham fast. Vilde gerne have været til Latinermøde i Aarup, men kunde ikke komme, da han skulde til Norge, hvilket han var ængstelig for, fordi han

*) i Bredgade 41.

var bange for Kammeraternes Indflydelse deroppe. Sendte mig et Kort derfra. Gud give, at det maa betyde, at han holder sig brav.«

Imellem Kammeraterne var der dog én god, og han gav Anledning til, at Fred Aamundsen kom i K. F. U. M.s Ungdomsafdeling i Gothersgade 115 (de 14—17aariges Afdeling), hvor han blev optaget som Medlem den 15. November 1908. Ogsaa her har vi hans egne Ord (fra en Sommerlejr-andagt i 1911): »Jeg husker en Kammerat, jeg havde i Skolen. Han var Medlem af Ungdomsafdelingen, og Tonen i Klassen var yderst tvivlsom, for ikke at sige rigtig daarlig. Han havde den Egenskab, at han aldrig kom med nogen Vittighed eller Historie, der kunde falde ind under Betegnelsen uren, og han tog aldrig Del i den Latter og Interesse, som Fortælleren af en saadan i rigelig Grad lønnedes med. Det lagde jeg Mærke til, og jeg kom til at beundre ham for det, og kort efter meldte jeg mig ind i K. F. U. M., ikke fordi jeg kendte noget til Foreningen, men fordi jeg mente, at det Mærke vilde jeg ogsaa bære. Thi naar man satte Mærket i Knaphullet, saa kunde man da ikke være med til den Morskab.«

Fred Aamundsens Ungdomsafdelingstid kunde dog kun blive ganske kort. I Januar Maaned 1909 fyldte han 17 Aar, og allerede den 23. Februar s. A. blev han optaget som Medlem af K. F. U. M.s Hovedafdeling.

I Februar 1909 indtraf iøvrigt en Begivenhed, som ogsaa fik Betydning for den unge Gymnasiast Aamundsen: Københavns Studenterverden fik i 8 Dage Besøg af den kendte Generalsekretær for Verdens kristelige Studenterforbund *John R. Mott*. Han havde været her i 1899 og talt under stor Tilslutning. Denne Gang vakte hans Besøg endnu større Bevægelse. I Skarevis strømmede Studenterne sammen for at høre denne Mand, som mere end nogen anden er blevet Studenternes Apostel, bogstavelig over den hele Verden. Ogsaa Studenter, som ellers ikke spurgte om Kristendom, vilde høre ham. Komitéen havde skaffet de største Lokaler, der kunde

faas i Byen. Midt om Vinteren aabnede Tivolis Koncertsal sine Døre et Par Aftener, og ved et Møde i Koncertpalæet den 12. Februar, hvortil ogsaa Medlemmer af K. F. U. M.s Hovedafdeling og Gymnasiaster over 16 Aar havde Adgang, talte Mott om »the power of sin«.*) Indtrykket var mægtigt. Jeg husker, hvorledes han, efter at have skildret Sydens forfærdelige Magt, til sidst med al sin Overbevisning sagde (jeg hører Ordene endnu): »I will fight it out!«**)

Imellem de 1800 Tilhørere sad Fred Aamundsen. Han, som kunde Engelsk, forstod Talen, inden den blev oversat af Tolken, og blev grebet i sit Inderste. Jeg tror ikke, han talte videre til andre om det stærke Indtryk, Aftenen gjorde paa ham, men i det mærkelige, aandelige »Testamente«, han dikterede kort før sin Død, findes følgende Linier:

»Jeg skylder *John Mott* »Tak« for den Aften i Koncertpalæet, hvor han talte om Synd, den Aften, som gav Anledning til min Omvendelse.«

Aamundsen har den Aften eller senere taget en Beslutning om »den Omvendelse til Frelse, som ikke fortrydes«. Vi véd ikke noget om, hvor meget dette Skridt har kostet ham, men selv om det første Skridt er taget, kan der være et Stykke tilbage, før Maalet er naaet. Saaledes ogsaa for ham.

— — —
Vi gaar et Øjeblik tilbage i Tiden. Latinermøderne i Bredgade 41 hos Grev Joachim Moltke nævnedes ovenfor. Alleerede i en Række Aar havde disse kristelige Møder for Eleverne i Latinskolerens øverste Klasser været i Gang. Betydningen af disse Møder kan næppe sættes højt nok. Paa det Tidspunkt, da de begyndte, kom Gymnasiasterne — eller som de dengang hed Latinerne — kun undtagelsesvis i K. F. U. M.s Ungdomsafdeling. Men Indbydelsen til disse specielle Møder, som holdtes i et privat Hjem, kunde de ikke

*) Sydens Magt.

***) Den Kamp (b: imod Synden) vil jeg kæmpe igennem.

modstaa. To Gange maanedlig flokkedes de til »Bredgade-møderne«, og mange Gymnasiaster har ved disse Møder faaet vakt og uddybet Sansen for det religiøse Liv.

I Efteraaret 1907 begyndte Aamundsen at komme til Møderne. Han fulgtes med Vilhelm Haugsted. I Begyndelsen gjorde Møderne dog ikke større Indtryk paa ham. Alvoren var i Regelen forbi, naar han kom ned paa Gaden. Samtidig droges han stærkt i andre Retninger. Men Modsætningsforholdet mellem, hvad han hørte ved Møderne, og hvad der ellers optog ham, blev ham efterhaanden utaaleligt, og en Dag, vistnok i Foraaret 1908, erklærede han, at han havde tænkt meget over det med Gymnasiastmøderne, og at han havde besluttet ikke at komme der mere. I Efteraaret 1908 tog han dog atter fat med Møderne, og af og til havde de to Venner Samtaler om, hvad der foregik ved Møderne, uden egentlig at turde aabne sig for hinanden. Paa dette Tidspunkt begyndte Aamundsen at holde »Morgenvagt« (d. v. s. han holdt den som Aftenvagt) og begyndte med at læse sin Salmebog igennem fra den ene Ende til den anden.

Samtidig traadte ogsaa et andet Spørgsmaal, nemlig *Fremtidsgerningen*, stærkt i Forgrunden. Aamundsen havde valgt den matematiske Retning i Gymnasiet, og Tanken var da nærmest, at han skulde være Ingeniør ligesom Faderen, uden at han dog vistnok nogensinde for Alvor havde overvejet, hvorfor han netop vilde gaa den Vej. Det gik imidlertid ikke altid saa let med at regne de matematiske Opgaver. I Grunden kunde han godt, men han syntes selv, at han ikke duede dertil, fordi Arbejdet voldte ham en Del Besvær. Dertil kom, at der var en Lærer, som havde en noget haanende Maade at rette Opgaver paa, hvad Aamundsen ofte følte sig saaret af. Dette i Forbindelse med en vaagnende Trang til Kristenlivet førte ham ind i mange Overvejelser med Hensyn til, hvad han skulde gøre. Til Tider bestemte han sig for at tage til England og dér tage Plads som Lærling i en Maskinfabrik for derfra at arbejde sig op til Ingeniør. Til andre Tider besluttede han at blive Lægemissionær og mindedes da

det Løfte, han som Barn havde taget af sin Moder om Frihed til at rejse ud.

Omtrent saaledes stod Sagerne før Sommeren 1909, da Søsteren Annies Død indtraf. Der findes et Par rørende Breve om Søsterens Død og Begravelse, som Fred Aamundsen har skrevet til Vennen. Nogle Linier af dem gengives her:

Raageleje, 18. Juli 1909.

Kære Vilhelm!

Først vil jeg takke dig saa mange Gange, fordi du kom herud til Begravelsen, og ligeledes din Søster. Det var saa pænt af jer at komme helt herud og følge hende paa den sidste Rejse. Du kan tro, det har været og er tungt for os alle, især naturligvis for mine Forældre

og lidt senere

Kære Vilhelm!

Jeg blev meget glad for dit Brev og maa sige dig, at med Hensyn til at bede for hinanden er det mig en stor Glæde, at du har foreslaaet det, og at jeg slutter mig hellere end gerne dertil. Vort Venskab bliver derved langt inderligere end før

Og endelig følgende lille Hilsen:

Lørdag Aften.

Kære Vilhelm!

Jeg fandt i Aften en Salme, som jeg vil bede dig læse: Nr. 549 i Salmebogen*) — det vil vi være med til at sige,

*) Lær mig, Jesus, at erindre,
At du alle Vegne er.
Det skal mig fra Synden hindre,
Naar jeg tænker, du er nær!
Kom, o Jesus, tag dit Sted
Midt i Sjæl og Hjertet med!
Du skal midt udi min Glæde,
Midt i Sorgen have Sæde! | Lad din Fred min Frelse blive
Hvor jeg er paa Verdens Ø,
Gid min Aand jeg op maa give
I din Fred, naar jeg skal dø,
Vis mig dine Sting og Saar,
At min Tro ny Kræfter faar
Ved din Død og al den Kvide,
Som for mig du vilde lide. |
|--|---|

ikke sandt? Du kan stole paa mine Tanker, og min Bøn skal ofte være hos og for dig fremdeles.

Din hengivne Ven

Fred.

Omtrent 3 Uger efter besøgte Vennen ham i ca. 14 Dage i Raageleje. Samværet mellem de to var da præget af endnu større Hjertelighed end ellers, men ogsaa af Stilheden, nærmest en Betagelse af det, som var sket, og en Respekt derfor, uden at de egentlig kunde tale nærmere derom. De kunde dog ogsaa være kaade og muntre og nyde Ferielivet med Nabofamiliernes Unge. Men naar de gik op til Kirkegaardens i Blidstrup og plukkede Blomster paa Vejen, var der lagt ligesom en Dæmper paa dem, og om Aftenen, naar de var gaaet til Ro, kunde de ligge og diskutere eller tale mere aabent og fortroligt sammen, og Fred Aamundsen fortalte da om, hvilket Indtryk Søsterens Død havde gjort paa ham.

I Sommeren 1909 blev Gammelholms Latin- og Realskole nedlagt, og Eleverne blev fordelt til andre Skoler. Aamundsen og Haugsted kom i Slomanns Skole (der iøvrigt ogsaa senere er nedlagt) og undrede sig over at møde en anden Aand end den, de var vant til fra deres gamle Skole. Den daglige Morgensang fandtes slet ikke, og Julehøjtideligheden var dem en Skuffelse. Alligevel fik Aamundsen i det ene Aar, han gik i Skolen, stor Interesse for den og glemte den ikke siden.

I dette Aar 1909—10 fæstnedes det religiøse Liv mere og mere hos ham. Det har været en bølgende og bevæget Tid, hvor han bl. a. med hin Aften i Koncertpalæet i Minde har vidst, hvad det gjaldt. Han, der siden kom til at holde saa meget af 1ste Johannes Brev, har sikkert følt det som en Kamp mellem Lys og Mørke, det gode og det onde, Gud og Verden.

Nogle Udtalelser fra det Aar viser, hvad der rørte sig i ham. Med Henblik paa Søsterens Død kunde han sige: »Jeg

skammer mig i Grunden over, at jeg saadan kan være saa ligegyldig og tage det hele saa let Dagen igennem.« Men han var samtidig meget følsom overfor brutale og raa Udtalelser om Døde, og da Matematiklæreren, sagtens uforvarende, en Gang var kommen med en saadan Udtalelse, sagde Aamundsen bagefter, at det var ligeved, at han havde rejst sig og bedt om Tilladelse til at gaa. Han kunde ogsaa i den Tid sige noget saadant som: »Man er jo i Grunden kun en Stemningsidiot.« Men han lagde dog ikke Skjul paa, til hvilken Side han hældede. Hin Lærer forstod det ogsaa og benyttede enhver Lejlighed til at lade ham mærke det. Saaledes sagde han ikke sjældent en meget kraftig Ed, hvorefter han vendte sig om med et sledsk Buk mod Fred Aamundsen og sagde: »Undskyld Aamundsen!«

I Slomanns Skole traf Fred Aamundsen ogsaa Gymnastiklærer Johannes Hansen, der straks gjorde Indtryk paa ham ved den ligefremme og frejdige Maade, hvorpaa han talte om det, som de to Venner helst gemte til de sene Aften-timer. Johannes Hansen søgte især at vække Trangen hos de Unge til at faa de andre med: Kammeraterne i Gymnasiet skulde med til Gymnasiastmøderne, og de yngre Drengene skulde i K. F. U. M. Fred Aamundsen blev stærkt optaget heraf.

Allerede ved de første Gymnasiastmøder havde han truffet Johannes Rasmussen, den Gang Sekretær i K. F. U. M. i Gothersgade, nu Udsending fra K. F. U. M. i Danmark til Missionsmarken i Kina, hvor han virker som Sekretær for K. F. U. M. i Moukden. Da Aamundsen i 1908 blev Medlem af K. F. U. M., traf han ogsaa Johannes Rasmussen dér og bad ham i Foraaret 1909 om at sætte en Missionskreds i Gang. Den begyndte hen paa Efteraaret 1909 og kom til at bestaa af tre Medlemmer, de to Venner og en tredje Gymnasiast. De læste John Mott: »Verdens Evangelisation i dette Slægtled«. At Fred Aamundsen havde Trang til at udvide sine Kundskaber om Hedningemission hang naturligvis sammen med hans Tanker om muligt at blive Lægemissionær.

Det samlede Indtryk af Aaret 1909—10 er da dette, at den unge vordende Student gerne vil gøre Alvor af sin Kristendom. I Foraaret 1910 indmeldte han sig til Sommergymnasiastmøde paa Børkop Højskole, hvor »Russer« ogsaa var velkomne, og i Juli Maaned kunde begge de to Venner efter vel overstaaet Eksamen glæde sig over deres nye Studenterhuer.

Umiddelbart før Sommermødet var Fred Aamundsen en Lysttur til Nordkap med D. F. D. S.s Damper »C. F. Tietgen«. Paa denne Tur mødte han Kristenlivets Modsætning, Verdslighed, der ikke mindst er farlig for et ungt, spirende Kristenliv. Da han kom hjem, følte han sig aandelig tom, som om det hele var sat over Styr. Men samtidig havde han en brændende Tørst efter at finde ind til sin Frelser. De første Dage af Mødet syntes han dog var en Skuffelse. Han syntes ikke, han rigtig kunde slutte sig til den Kreds af gamle Gymnasiastmøde-Kammerater, som han ellers i det stille havde set op til og gerne vilde i nærmere Forbindelse med. Alligevel fik Mødet afgørende Betydning for ham. Han oplevede her sit aandelige Gennembrud og rejste fra Mødet som en helt anden, end da han kom. Vi gør os ikke skyldige i noget taktløst ved at fortælle, hvorledes det gik til. Thi Fred Aamundsen vendte Gang paa Gang tilbage til denne Hovedbegivenhed i hans Liv.

Det Menneske, der véd mest derom, Rektor Conrad Hansen, har fortalt følgende:

»Fred Aamundsen var lige blevet Student og kom — saa vidt jeg husker — først Dagen efter, at Mødet var begyndt; han havde været syg og havde endnu sin Arm i Bind. Han fortalte mig straks, at han var aandelig ganske tom; han syntes, at han intet havde med det hele at gøre, han var med og dog saa uendelig langt borte. Selv mente han, at det var Verdslighed i Skikkelse af Sommerflirt under Ferieophold, der havde suget ham tom. Men i al sin Tomhed og Lede længtes han efter Gud.

En Aften sent tog han mig under Armen, og vi gik den

Vej, som af sig selv var antaget som det Latiner mødes Aftenspadserevej; han talte om sin Tomhed og Træthed og kom til sidst med det kendte Spørgsmaal, som Aanden siden Pinsedagen presser frem af Mennesker, der staar fattige i Aanden foran Himmerigsdøren: »Hvad skal jeg gøre?« Jeg sagde naturligvis til ham: »Skal vi ikke bede Gud om, at han vil give dig sin Fred.« Og saa standsede vi deroppe i Mørket paa Bakketoppen midt paa den stille Landevej og bad. Jeg bad højt, og han stod tavs ved Siden af og bad med. Da jeg holdt op, gik vi uden at tale sammen tilbage mod Højskolen, og da vi havde gaaet lidt, kom jeg til at se paa ham og saa, at han gik og smilede. Det var mig saa paafaldende, at Skolemesteren kom op i mig, og jeg tænkte: Det er dog næsten for galt, hvis han gaar og ler, lige efter at vi har bedt sammen, og jeg spurgte ham, hvorfor han gik og smilede. Saa svarede han: »Jo, mens vi bad, kom Guds Fred over mig.« Den Guds Fred, der overgaar al Forstand bevarede fra den Tid hans Hjerte og hans Tanker i Kristus Jesus; hans Gudsforhold og Fred var ubrudt siden da.«

Og Conrad Hansen føjer til:

»Jeg takker Gud for Fred Aamundsen; han er mig Pantet paa, at det virkelig er muligt for en ung at give sig helt til Jesus sin Frelser og at *blive* hos ham, saa at der af den unges Liv udvælger Strømme af Velsignelse.«

Ja. Her gik det Ord i Opfyldelse: »Om nogen tørster, han komme til mig og drikke! Den, som tror paa mig, af hans Liv skal der, som Skriften har sagt, flyde levende Vandstrømme« (Johs. Ev. 7, 37—38).

DEN FØRSTE STUDENTERTID — ARBEJDE I K. F. U. M.s UNGDOMSAFDELING OG BLANDT GYMNASIASTER

Vi gaar nu over til et helt nyt Afsnit af Fred Aamundsens Liv. Det kommer ikke blot af, at han nu er Student, men hænger endnu mere sammen med den afgørende religiøse Oplevelse paa Børkopmødet. Hvad vi hidtil har set, var i religiøs Henseende kun Forberedelsen og Gennembruddet. Nu begynder det nye, det egentlige Liv. Han fik 6 Aar at leve det her imellem os. Vi vil søge at følge ham saa nøje, vi kan, gennem disse Aar.

En Ting er karakteristisk og springer straks i Øjnene. Saa meget tiltalende, der allerede har kunnet siges om ham, saa har hans Liv dog hidtil i det væsentlige kun drejet sig om ham selv. Det kunde næppe heller være anderledes. Men fra samme Øjeblik han bliver en bevidst og afgjort Kristen, kommer Tanken om de andre ind i hans Liv og vinder større og større Plads. »Det nobleste, man kan foretage sig,« sagde han senere engang i en Tale, »er at gøre saa meget som muligt for at hjælpe og glæde andre, og den største og den værdifuldeste Tjeneste, De kan vise et Menneske, er at vise ham Vejen til hans Frelser — og det er samtidig en af de største Glæder, der kan opleves her paa Jorden.« Denne Stræben efter at være noget for andre kendetegner i høj Grad Fred Aamundsens Liv.

— —
Det blev *Medicinen*, han valgte som Fagstudium, sikkert med Tanken om Lægmissionen som mulig Fremtidsgerning.

I Rusaaret havde han desuden de *filosofiske* Forelæsninger at følge. De gik ikke helt spørløst hen over ham. Han fortalte bagefter, at det havde ligesom glippet lidt for ham og hans Tro under disse Forelæsninger, men kun saa meget, at han derved fik Forstaaelse af, at der her kunde være en Anstødssten for unge Studenter, og at der virkelig heri laa en Forklaring paa, at Studenter i Rusaaret forlød Kristus.

To Begivenheder, der hændte et Par Kammerater, gjorde i dette Aar et dybt Indtryk paa Aamundsen. En Aften kaldte en Studenterkammerat ham ud til sig for at tale med ham. Hans Samvittighed var stærkt betyngt, og han skriftede for Aamundsen. De fik en lang Samtale, der endte med, at Kammeraten sagde: »Ja, jeg kan nok indse, at enten maa jeg blive en Kristen, eller ogsaa er der ikke andet end en Kugle tilbage for mig!« I et Forhold til en ung Pige var en anden Kammerat hans Rival. Om det nu har været virkelig Kærlighed, eller der har været andre Motiver, vides ikke, men ca. 6 Uger efter Samtalen med Aamundsen skød Studenten sig en Aften.

Den anden Kammerat, der skildres som meget dygtig og i Grunden ogsaa tiltalende, mente at have fundet et Slags Ideal i Stoicismen, men var tillige noget kynisk anlagt. Han lod sig tilsyneladende ikke anfægte i ringeste Grad af Meddelelsen om den andens Selvmord. Antagelig har dog hans Samvittighed været pint deraf, da Rivalhistorien vistnok tildels var lavet af ham selv. Nogle Maaneder efter fik han et Anfald af Sindssyge, sprang ud af Vinduet og slog sig ihjel.

Ogsaa os maa det bevæge dybt. Saa vanskeligt og farligt kan Livet være for ganske unge Studenter lige ved Siden af os.

— —

Med Efteraarsemestret 1910 traadte en ny Studenterforening frem, »Kristeligt Studenterforbund«. Den havde i det væsentlige sin Oprindelse fra en mindre Kreds af troende Studenter, der havde holdt sammen siden John Motts Møder det foregaaende Aar, besjælede af Ønsket om, at det stærke Indtryk, som disse Møder havde gjort, kunde blive fastholdt

og uddybet. Forbundet havde sine Lokaler i Studenterforeningens store nye Bygning, som blev indviet og taget i Brug i Efteraaret 1910. »Kristeligt Studenterforbund« havde et udelukkende kristeligt Program. Tanken var, at Medlemmerne skulde søge de kulturelle Goder i Studenterforeningen i samme Bygning. Ved at færdes dér kunde de tillige bevare Forbindelsen med gamle Studenterkammerater.

Fred Aamundsen meldte sig ind i den nye Forening og følte sig straks som medansvarlig og Medarbejder. Han meldte sig ogsaa ind i Studenterforeningen, navnlig med Tanken paa at træffe sine Studenterkammerater dér. I hele Rusaaret kom han regelmæssig hver Lørdag Aften i Studenterforeningen, undertiden ogsaa andre Aftener. Ved Samtale med Kammeraterne søgte han at blive klar over, hvad der boede i dem, og hvad de inderst inde trængte til. Iøvrigt følte han sig ret uberørt af Livet i Studenterforeningen. Han var nærmest skuffet over, saa indholdsløst det var. Det eneste, der imponerede ham, var det Vid og den Slagfærdighed, hvormed de mest rutinerede Debattører deltog i Diskussionerne.

— —

Ved Siden af Studiet var det Ungdomsafdelingen i Gothersgade 115, der fik de fleste af Fred Aamundsens Tanker og Kræfter i Rusaaret. Det var nemlig det kristelige Arbejde, der først bad om hans Hjælp — og fik den med det samme.

K. F. U. M. regner Arbejdet mellem de 14—17aarige unge Københavnerne for en af de vigtigste Arbejdsgrene. Ungdomsafdelingen fejrede just sit 25 Aars Jubilæum i September 1910. Arbejdet har sin særlige Sekretær og ledes af et Udvalg, bestaaende af Kredsledere. Disse er mest Studenter, men ogsaa unge Kontorfolk og Haandværkere giver deres Fritid til Arbejdet. Hver Kredsleder har et Distrikt af Byen; der fandtes omtrent 30 Kredse med ialt op imod 1000 Medlemmer. Afdelingen har sine egne Lokaler i Foreningsbygningen, hvor der holdes regelmæssige Møder 3 Gange om Ugen, dels med opbyggeligt, dels med belærende og under-

holdende Program. Der haves Bibliotek, drives Idræt o. s. v. Om Sommeren ligger Drengene i Lejr ved Jægerspris.

I dette Arbejde gik Fred Aamundsen ind med Liv og Sjæl. Han havde, som tidligere nævnt, selv kun haft en ganske kort Ungdomsafdelingstid, men han havde haft et udmærket Forbillede i sin egen Kredsleder.*) Et Par Maaneder hjalp han ham som Kredsmedhjælper, men overtog fra November 1910 selv Ledelsen af en Kreds paa Østerbro. Dette Arbejde passede han med stor Trofasthed indtil Sommeren 1912, da han maatte nedlægge det paa Grund af Eksamenslæsning. I det sidste Aar var Vennen Vilhelm Haugsted Kredsmedhjælper hos ham.

Jeg var den Gang Sekretær i Ungdomsafdelingen og fik derved Lejlighed til at arbejde sammen med Aamundsen. Bedre Kredsleder kunde næppe faas. Jeg drøftede i Grunden ikke saa ofte Arbejdet i hans egen Kreds med ham. Det vidste jeg, blev gjort mønsterværdigt. Men vi talte sammen om Arbejdet som Helhed, Mødernes Forløb, Tilslutningen til dem o. s. v. Her var Aamundsen ligefrem viis at raadføre sig med. Jeg mindes ikke nogen yngre Medarbejder, hvis Udtalelser jeg hellere lyttede til end hans. Naar man saa' ham ved Møderne, fik man en Følelse af Tryghed og Taknemmelighed. Man vidste, man kunde ikke have nogen bedre og klogere Medarbejder i Salen, og han var der, navnlig i det første Aar af sin Kredsledertid, næsten altid. Han havde et meget fint Øre for, om en Tale var en »Træffer« eller ej, og kom bagfter med sine smaa hyggelige Bemærkninger derom. Selv lærte han hurtigt den Kunst at tale til Drengene — noget den enkelte Kredsleder navnlig har Lejlighed til ved de smaa Sammenkomster, Kreds møder og Kredsture, han paa egen Haand foranstalter for Drengene i sin Kreds.

Vi kommer her til et af Hovedtrækkene i Aamundsens Karakter, maaske Grundtrækket i den, naar man tænker paa de rent menneskelige Anlæg: hans store *Omhyggelighed og Flid*. Takket være den har vi, saa vidt jeg kan skønne, Manu-

*) nuværende Tandlæge Ove Winding.

skripter til næsten alle de Taler, han har holdt som Arbejder i Guds Rige. En Del tæt skrevne Kollegiehefter og mange løse Manuskripter er efterladt. Derved har han saa at sige selv givet os sit eget Billede. Vi har ialtfald faaet en Mængde værdifulde Træk til Belysning baade af hans personlige Udvikling og af hans kristelige Arbejde.

En Tale, han holdt ved det afsluttende Kredsmøde i sit Hjem den 18. Maj 1912, giver saaledes et levende Billede af, hvorledes han tog paa Drengearbejdet i Ungdomsafdelingen:

»Det er paa een Gang højtideligt og vemodigt for mig at skulle holde Kredsmøde for sidste Gang. For jer er det maa-ske nok af temmelig ringe Betydning, om der kommer et nyt Navn paa Skemaet, og Kredsmødet holdes et andet Sted, men anderledes for mig. Det kommer af, at det at være Kreds- leder er ikke just saadan det at dele nogle Skemaer ud efter en Liste, at gaa hen i Ungdomsafdelingen temmelig ofte og af og til indbyde til et Kredsmøde, næh, det betyder, at en betydelig Del af éns Tid, en stor Del af éns Interesse lægges deri, d. v. s. jeg studerer og er Kredsleder, de to Ting optager mig omtrent lige meget. Det vil sige, at al éns Fritid har været optaget paa en eller anden Maade i Forbindelse med Ungdomsafdelingen. Det betyder ikke blot at sende et halvthundrede Prospektkort af hver Maaned, det betyder ogsaa, at en Uge før hvert Kredsmøde er der tænkt og talt om og spekuleret og bedet for, at det Kredsmøde skulde lykkes og noget af det rigtige blive sagt ved den Lejlighed. Det betyder ikke blot, at éns Skomagerregning rimeligvis er gaaet betydeligt i Vejret af at slide Trapperne; det betyder, at der er lige saa mange unge Mænd og Dreng, som der er Navne i éns Kreds-bog, for hvem man nærer Interesse, og som man holder af, og det en Del mere, end de fleste af jer vist tror. Det optager éns Tankeliv, éns Tid, éns Bønsliv i en saa høj Grad, at I kan tænke, det er en stor Forandring, naar det i hvert Fald for en Del skal skæres ud.

Det er med Vemod, jeg tænker paa, at det nok er sidste Gang, jeg som Kredsleder faar Lov at sige noget til jer — og det er, fordi hele dette Kredsarbejde er mig saa kært. Det kan jeg forsikre jer, jeg kunde unde jer at prøve den Glæde og Lykke, der er i at være privilegeret med en Kreds. Mange glædelige smaa Hændelser og mange venlige Modtagelser, hvor man kom, og en Del Besøg ogsaa, som alle har gjort, at jeg nu med Vemod er klar over, at det i hvert Fald for en stor Del maa holde op. Lutter glædelige Oplevelser er det nu heller ikke. At møde Kredsdrøge, som ser demonstrativt den anden Vej for ikke at hilse — det er ikke opmuntrende! Og at nogle aldrig lader sig se eller vil komme — man bringer dem Skemaet og sender dem Brevkort (i Parentes bemærket: i Tidens Løb er der nok sendt 7—800 Brevkort ud i Kredsen), og lige lidt viser de sig, og saa finder de én paatrængende, ja maaske har de Ret — men fra vor Side er det godt ment. Hvis De synes, at Deres Kredsleder er paatrængende, saa vil jeg betro Dem, at »det er godt ment«. Det er ikke, fordi vi synes, at der ikke er noget saa fornøjeligt som at skrive Postkort og slide Trapper og blive modtaget høfligt, skønt man forstaar eller i hvert Fald aner, at naar Moderen siger til den unge Mand: »Peter, det er din Kredsleder,« saa tænker han venligt: »Saa for Pokker, nu er den Idiot der igen! — Aa, god Dag, Hr. Aamundsen! Ja, jeg har saa daarlig Tid til at komme i Foreningen nu, men jeg kommer nok i Aften!« Det er overdrevet selvfølgelig, men ikke meget; trøst jer dog: fra Kredslederens Side er det godt ment; han kan jo ikke gøre for, at han holder af Peter (og fra Peters Side er det maaske ogsaa godt ment!).

Men I kan tro, er der Skygger, saa er der ogsaa mange Glæder, og hvis I har Lyst til at glæde mig, saa er der bl. a. to Maader, som jeg vil sætte uhyre Pris paa 1) at I gør mig den Glæde at se herop engang imellem, I vil altid være saa hjertelig velkommen, og skulde jeg være optaget eller ude, vil vi let pr. Telefon eller 3 Øres Brevkort kunne aftale en anden Tid, hvor det passer; husk det. 2) Hvis nogen af jer

(nu er han paatrængende igen) skulde muligvis, hændelsesvis, tilfældigvis, lykkeligvis, eventuelt have et Fotografi eller faa et saadant tilovers og vil forære mig det, vil det glæde mig ganske overordentlig.

Det sidste, jeg vil sige i denne Forbindelse, er: jeg beder jer indstændigt om at være trofast imod Foreningen. Den har endnu meget at give jer, og I kan give den meget derved. Vi vil saa gerne fremad, have flere og særlig bedre Medlemmer. Vi vil gerne udvide Foreningen, bygge Borgen helt ud til Nørrevold*) — og til allersidst: den nye Kredsleder I faar, støt ham, tag godt imod ham, det er ikke let at komme ind i en ganske fremmed Kreds. — Vil I ikke nok det? —«

Det undrer ikke, at han kunde vinde Drengenes Venskab, den første Betingelse for at blive dem til virkelig Hjælp. Da han sluttede Kredsmødet med en Aftenandagt, sagde han følgende:

»Da jeg før nævnede noget om forskellige Glæder og Maal for en Kredsleder, undgik jeg med Vilje at komme ind paa det vigtigste — den rent direkte Side af vore Maal, og det var, fordi jeg nu til Slut vil komme ind derpaa. Foruden at vi gerne vil agitere for Møderne, besørg Skemaerne, lære jer at kende og overordentlig gerne være Venner med jer, foruden dette er der et Maal, som er det afgørende, det tilgrundliggende, og det er, at vi om muligt maatte faa Lov at hjælpe nogen til at finde ind til Gud, om nogen — om De dog alle — maatte faa Deres Liv lagt om til et afgjort kristent Liv.«

Han talte meget *personligt*, naar han talte til Drengene om Kristendom, og det vedblev at gælde al hans Forkyndelse, ogsaa da han senere kom til at tale til medicinske Studenterkammerater, Patienter og Sygeplejersker paa Hospitalerne. I en af de allerførste Andagter, han holdt for Drengene, siger han: »Det vigtigste af, hvad et troende Menneske kan sige til andre, og det, som faar mest Indfly-

*) Det var Planen dengang.

delse, det er at fortælle dem sine religiøse Erfaringer, og ikke sine Spekulationer og Gisninger om de højere Ting.« Heri saa han ganske rigtigt. Han fulgte Ordet: »Vi tale det, vi vide, og vidne det, vi have set.«

Hans Vidnesbyrd samlede sig kort udtrykt om disse to Hovedpunkter: Tomheden ved et Liv uden Gud — Glæden, Freden og Fylden ved et Liv med Gud og i hans Tjeneste. Begge Dele havde han erfaret.

»Det er blevet Gang paa Gang slaaget fast for mig, at Livet uden Gud er en frygtelig Tomhed, og jeg finder et Udtryk for netop det, jeg her tænker paa, i de bekendte Linier:

Verden ejer ingen Lyst,
Som kan fylde dette Bryst,
Men naar du mig bliver nær,
Himlen alt jeg ejer her!

Han talte saa videre om dette Vers, nævnede — som han saa ofte gjorde det — sin egen store Oplevelse paa Børkopmødet, hvad der gik forud og hvad der fulgte efter, og sagde saa paany:

»Det er min faste Overbevisning, alle mine Erfaringer taler derfor: Livet uden Gud er lutter Tomhed og daarlige Erstatninger for det, som kan fylde.«

Han talte *praktisk* til Drengene. Her er et Eksempel fra et andet Kredsmøde:

»Naar vi nu i Aften, som vi plejer, skal slutte med en *Aftenandagt*, saa er det ikke, for at jeg skal staa her og øve mig i at prædike eller give jer en kort lille from Underholdning, heller ikke for at vi skal slutte med at komme i en alvorlig og from Stemning og give Mødet et Slags kristeligt Præg. Nej, Meningen er ene og alene, at den, som holder Aftenandagt, skal sige jer noget om Gud og noget fra Gud, og at I skal lytte til det med Hjerterne aabne og villige til at faa noget, som kan anvendes med Fordel i jeres Liv. Hvis det ikke sker, saa er Hensigten forfejlet.«

Han *satte Maalet højt*, som man skal gøre det, naar man

vil kalde paa det bedste hos de Unge: »Vi skal have høje Maal. Det er en Fornærmelse mod os at give os lave og smaa Maal. Vi bryder os ikke om det, som ingen Anstren- gelse koster.« Det skulde *gaa fremad* baade i hans eget og Drengenes Liv: »Jeg tror, vi er enige om allesammen, at saa- dan som vi er i Øjeblikket, saadan ønsker vi ikke at blive ved med at være.« — »Vi maa faa Øjnene op for, hvad der skal til, for at hver enkelt af os kan faa en god Vinter med personlig Fremgang.« — »Vi vil sætte os det Maal, at vi kan blive nogle, som er i Fremgang.« — »Beständig i Frem- gang, lad det være Overskriften over vort Liv lige fra i Dag.« — Denne Tanke kom han stadig tilbage til.

Med Ord, som alle kunde forstaa, indbød han Drengene til Guds Rige. Han holdt meget af Lignelsen fra Lukas 14, 16—24 om den store Nadvere. Paa en Kredsskovtur tog han et Ord af Profeten Esajas til Tekst: »Jakobs Hus, kommer og lader os vandre i Herrens Lys!«

Fra sit eget Liv vidste han, at det, der skal hjælpe en Ung til Vækst i Kristenlivet, er Indøvelsen af *kristne Vaner*. Derfor var der intet Raad, han saa ofte gav sine Kredsdrenge som dette: Hold Morgenvagten! Saa at sige i hver eneste Tale nævner han dette Punkt. Man kan se, han tænkte sig, at Drengene muligvis vilde synes, at der blev talt lovlig tit om Morgenvagten: »Nogle af jer har hørt dette Navn Mas- ser af Gange og kunde maaske sige: nu kører jo alle med Morgenvagten. Kan vi da ikke høre en Tale eller en Aften- andagt, uden at den skal trækkes frem?« Men han vidste, hvad han gjorde.

»Det skete saa tit til Møder, bl. a. til Kredsmøde i 6te Kreds, hvor jeg hørte til, at der blev sagt til os: »Hold Mor- genvagt! prøv det blot i hvert Fald i 14 Dage, og se saa, om I har Lyst til at holde op!« For deres Skyld, som maa- ske ikke véd, hvad det er at holde Morgenvagt, vil jeg blot sige, at det bestaar i regelmæssigt at anvende nogen Tid, helst ikke under ½ Time, hver Morgen til rolig Bibellæs- ning eller rettere Bibelstudium efter en fast Plan. Jeg hørte

paa det og mente jo ogsaa, at det kunde være meget rart, men jeg mente tillige, at jeg kunde umulig faa Tid dertil, og saa kunde det være omtrent lige saa godt at læse i Bibelen om Aftenen.

Saadan gik det mig lige indtil i Sommer. Jeg var til Gymnasiastmøde i Børkop, og dør besluttede jeg for Fremtiden at holde Morgenvagten regelmæssigt. Det gjorde jeg saa ogsaa, og I kan tro, naar der er gaaet en kort Tid, saa vil man ikke holde op med det. Man har langt mere Udbytte af det end Bibellæsning om Aftenen, hvor man tit er lidt søvnlig, og saa om Morgenen er alting glemt. Jo, jeg fik at mærke, hvilken stor Fordel man har af at begynde Dagen paa den Maade. Alting gaar meget lettere for én, fordi man bliver dygtiggjort til at tage imod de Vanskeligheder, der møder én i Dagens Løb. Vi, som har prøvet det, anbefaler det til alle; vi kan ikke andet. Jeg ønsker bare, jeg havde begyndt meget før. Man faar det efterhaanden saadan, at man, naar man af en eller anden Grund ikke fik holdt sin Morgenvagt en Morgen, er utilpas og urolig og utilfreds, indtil man faar gjort det.

Derfor vil jeg saa indtrængende, jeg formaar det, sige til hver eneste af jer: prøv dog en Tid, f. Eks. 3 Uger, at holde Morgenvagt regelmæssigt. Prøv det dog. Ingen er virkelig ude af Stand til at komme 20 Minutter før op om Morgenen. Prøv det, og du skal se, at hvis du gør det alvorligt, vil du blive en helt anden og én, der sandelig ikke er ringere, end du var før. Prøv det, og du vil se om nogen Tid, at nu vil du ikke for nogen Pris undvære din Morgenvagt. Og vælg saa en Plan at gaa efter. Der findes trykte Planer med nogle faa Vers til hver Dag, eller tag et af Evangelierne og læs saadan noget som $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{3}$ Kapitel hver Dag. Bed saa hver Dag Gud vejlede jer i Læsningen af hans Ord, saa I maa kunne faa noget ud af det. Prøv! De, der har Lyst, kan laane en lille Pièce af Mott, der hedder »Morgenvagten«. Men husk nu: prøv!!!«

— —

Foruden den egentlige Kredsledergerning fandt Aamundsen en særlig Opgave i et Arbejde for Elever fra Slomanns Skole. Han slog sig sammen med nogle K. F. U. M.'er fra de øverste Klasser i Skolen, interesserede dem for Sagen og indbød saa sammen med dem alle K. F. U. M.-Medlemmer i Skolen til »Skolemøde«. I Løbet af Skoleaaret 1910—11 holdtes ialt 8 saadanne Sammenkomster, en hver Maaned. Ved den sidste udtalte han følgende om Mødernes Hensigt, der viser, hvor maalbevidst han arbejdede:

»Meningen har været 1) at lære hinanden at kende og omgaaes kammeratlig, selv om man gaar i forskellige Klasser, 2) at faa det frem, at K. F. U. M.'erne er en Flok, der har noget tilfælles, mere end de andre har; som der maa ventes mere af og stilles større Fordringer til; som vil være deres Forening bekendt, gaa med deres Emblem og ikke gøre det Skam. 3) Dernæst som det allervigtigste: vi vil fortælle jer om vor fælles Herre og Frelser og sammen med jer arbejde paa at blive ham mere trofaste Tjenere, og 4) vi vil prøve paa at faa jer til at se, at I kan gøre Nytte for hans Sag og opfordre jer til det.« Han gennemgik saa Punkt for Punkt, hvorvidt Formaalet kunde siges at være naaet. — Ved Sammenkomsten var der i Reglen ogsaa en underholdende Afdeling, bestaaende af Oplæsning eller Musik, hvorved Drengene tildels selv medvirkede. Aamundsen kunde ogsaa holde smaa fornøjelige Taler i Kredsen og har sikkert haft Tilhørernes Opmærksomhed, naar han f. Eks. sagde følgende:

»Da jeg skulde ud af Skolen, glædede jeg mig ogsaa, og vi havde alle den største Lyst til at sparke til den franske Bog og spille Fodbold med den oldnordiske og fyre op med P. Munchs Historiebøger. Hvad de sidste angaar, var det heldigt, at det var Sommer, for ellers havde vi maaske gjort Alvor af det. Naa, men da der var gaaet en kort Tid, saa syntes jeg alligevel, at det vilde være morsomt at komme derud paa Besøg en Dag og hilse paa sine mange Bekendte blandt Drengene og forresten ogsaa blandt Lærerne.

Og hvordan det gik eller ikke, jeg blev klar over, at der var noget særlig interessant ved Slomanns Skole, og uvilkaarlig spidser jeg Øren, naar jeg træffer en, der har gaaet samme Sted. Man kan saa dejligt snakke sammen, man har saa mange Spørgsmaal at gøre og saa mange Oplevelser at fortælle hinanden. Minderne gør, at man holder af Skolen. Minderne kan jo være mere eller mindre lyse, men hvad, selv om man var ærgerlig over at skulle op paa 3. Sal efter hvert Frikvarter, saa forbitrer det én ikke Mindet om Skoletiden, og naar man kommer i Tanker om, at éns Matematiklærer i Gymnasiet kaldte én for »Idiot-Kvajhode« af og til, saa smiler man uvilkaarlig beundrende og tænker, han var dog et Stykke af en Menneskekender — og det bliver ogsaa et lyst Minde.«

— —

Aamundsen kom stadig til Gymnasiastmøderne om Lørdagen i Bredgade 41 som »ældre, nyttig Deltager« (som det hed). Naar der var Tale om et Fremstød i Arbejdet — man udvidede paa dette Tidspunkt de maanedlige Møder fra 2 til 3 —, eller naar der skulde sættes Fart i Agitationen, var han med. I Reglen gik han saa, naar Mødet sluttede ved 10 Tiden, ned i Studenterforeningen for dér at træffe Kammerater eller tidligere Deltagere i Gymnasiastmøderne, som han vilde bevare Forbindelsen med.

Særlig vil hans Navn dog være knyttet til Arbejdet for de store *Sommer-Gymnasiaststævner*, som samler Deltagere fra hele Landet. De begyndte i 1904 paa Rønne Højskole ved Kaløvig. I Begyndelsen holdtes de kun hvert andet Aar. Fra 1910 (Børkopmødet) blev de aarlige, og Deltagelsen voksede stadig, saaledes at der siden 1913 i Reglen holdes 2 Møder, et jydsk og et paa Øerne, hvert med ca. 140 Deltagere. Mødet varer 4 à 5 Dage og maa planlægges Maaneder i Forvejen. Siden 1911 har Fred Aamundsens Navn staaet under Sommermødeindbydelserne og stod der endnu i 1916. Men navnlig var han overordentlig virksom for at forberede og gennemføre Møderne i 1911 (Faarevejle), 1912 (Ollerup)

og 1913 (Rønede og Nyborgstrand). I de følgende Aar var han stærkt optaget paa anden Maade, men Komitéen henvendte sig stadig til ham om Raad.

Bestyrelses- og Udvalgsmøder er ikke altid lige morsomme, men skal naturligvis til. At sidde i Komité med Aamundsen var imidlertid baade festligt og hyggeligt. Hans Lune udfoldede sig rigtigt. Mange smaa træffende Bemærkninger faldt af, og han havde en egen Evne til at faa Arbejdet til at glide. Der eksisterer nogle Optegnelser, som vi for Spøg kaldte »Aamundsens samlede Værker«. Desværre er de ufuldendte, men jeg anfører Begyndelsen af dem, da de er sjælden karakteristiske for hans kloge og omhyggelige Arbejdsmaade. Man maa erindre, at de skyldes en 20aarig Student.

ERFARINGER INDVUNDNE FRA GYMNASIASTMØDET PAA OLLERUP OG DELS OGSAA FRA TIDLIGERE MØDER (FAAREVEJLE OG BØRKOP)

VED FRED AAMUNDSEN

Fortale.

Meningen med dette Hefte er, at Komitéen for de kristelige Sommermøder, som jo aarlig undergaar Forandringer i sin S sammensætning, skal være istand til ved given Lejlighed heri at finde Svar paa Spørgsmaalet: »Hvordan ordnede de det den Gang? Hvilke Vanskeligheder indtraf uforudset, og hvordan klarede den daværende Komité disse?« Med andre Ord, Forf. ønsker heri at optegne alt, hvad han tænker sig kan være til Nytte for en fremtidig Gymnasiastmøde-Komité, for at man derved skulde undgaa at begaa de samme Forglemmelser, de samme Dumheder som Aaret forud, fordi disse efter kort Tids Forløb er glemte, eller fordi nye Mænd har med Sagen at gøre.

Heftet vil særlig indeholde Bemærkninger om praktiske Forhold, men tildels tillige enkelte Kommentarer til den aandelige Side af et saadant Møde.

I Bedømmelsen af dette eller hint Forhold vil der som

Regel være nævnet, hvordan Komitéen som Helhed skønnes af Forf. at stille sig til Spørgsmaalet. Hvor det er Forf.s private Mening, der anføres, vil Stedet være mærket med en Stjerne og F. p. M. (Forfatterens private Mening) i Marginen.

Indhold:

- I. Forhold at ordne i Tiden før Mødet.
- II. Selve Mødet.
- III. Mødets pekuniære Side.

I. I den Mødet.

1. Indbydelsesheftet.

I de senere Aar har man i Komitéerne for Gymnasiastmøderne været enig om at udsende en Indbydelse til Sommermødet i saa tiltalende og smagfuld en Form som muligt (jfr. 1911 og 1912) i den Tro, at Gymnasiasterne, naar de fik en Indbydelse med et smukt Omslag og med Billeder i, nok vilde gemme den og gøre sig den Ulejlighed at læse den igennem. Derved er Udgifterne ved Trykning af Indbydelseerne steget betydeligt (Ollerup — 1200 Eksp. — ca. 100 Kr.). Denne »Flothed« har dog sikkert haft den forønskede Virkning, hvorfor man vistnok bør vedblive med den fine Indbydelse. Udgiften til Indbydelsesskriftet kan dog reduceres noget ved, at man undgaar et »Helsidesbillede«. Teksten fylder netop 1 Ark inklusive 3 Halvsidesbilleder«. 1½ Ark fordyrer Indbydelsen væsentlig ved det Bogbinderarbejde, som hermed følger.

Tidligere udsendtes et passende Antal Indbydelser til hver Skole, saa Uddeleren der kunde give et Eksp. til dem, der formentes muligvis at ville deltage. I 1912 sendtes derimod saa mange til hver Skole, som der var adgangsberettigede til Mødet, da man frygtede at støde noget bort ved at lade Uddeleren skille Faarene fra Bukkene. Derved maatte Oplaget gøres betydeligt større (fra 1400 til 1900 Eksp.). 1900 Eksp. vil antagelig være tilstrækkeligt, saafremt man opfordrer Uddeleren til omgaaende at returnere de overflødig Eksp.

Udstyr.

Pris.

Antal.

Program*). Indbydelsesskriftet plejer at indeholde et temmelig fuldstændigt Program for Mødets enkelte Dage. Det vilde maaske være bedre ikke i Programmet at skrive »Fællesaltergang«, overhovedet ikke at nævne dette. Det er blevet mig fortalt om flere Deltagere i 1912, at det vilde de ikke være med til. De havde af Programmet endogsaa troet, at det næsten ikke var frivilligt for dem, om de skulde deltage eller ej. De, som har fortalt dette, var med til Altergangen og vilde netop overordentlig gerne med, men de var komne til Mødet med det tidligere omtalte Forsæt ikke at deltage i Altergangen. Jeg foreslaar, at man i mindre Grad ligesom proklamerer, hvor eller hvor langt Deltagerne skal være naaet til den og den Dag, selv om Programmet paa en vis Maade netop skal være anlagt paa en Stigning fra Dag til Dag.

Endvidere mener jeg, at det vilde være en Fordel, om Slutningsmødets Tekst heller ikke var givet allerede paa et saa tidligt Stadium, men at vedkommende Taler fik saa stor Frihed som muligt til ogsaa igennem Mødets enkelte Dage at samle, hvad han vil sige til Gymnasiasterne som sidste Appel og Haandsrækning . . .

Ved selve Mødet var Aamundsen en uvurderlig Hjælp for Lederen. Han var paa Færde fra Morgen til Aften, d. v. s. før Deltagerne blev vækket og en god Stund, efter at der var blevet Ro paa Sovestuerne — altid rolig, med det mest vindende Smil, lidt træt (maaske i Virkeligheden meget træt, men han lod sig ikke mærke dermed), respekteret af alle — og uhyre beskeden. Al Tanke om Popularitet var ham fjern. Jeg har ofte maattet tænke paa nogle Linier fra en mandig, engelsk Drengsbog (Tom Browns Skoledage): »Prøv aldrig paa at blive populær, men gør kun jeres Pligt, og hjælp andre til at gøre deres. — — Spil jeres Spil og gør jeres Arbejde som Mænd, og lad Mindet om det passe sig selv«. Gang paa Gang har jeg talt med Deltagere i Sommermøder,

*) F. p. M.

som nu ligger Aar tilbage. De kan huske Aamundsen. »Det var ham med det krøllede Haar; han var saa venlig.« — »Vi havde saadan Respekt for ham.« — »Det var ham, der altid skrev saa meget op paa en Seddel til Lederen« (d. v. s. alle Bekendtgørelserne). Hele det praktiske Arrangement laa paa hans Skuldre, men samtidig fulgte han nøje Mødets aandelige Forløb, og det kunde ske, at han, særlig mod Slutningen af Mødet, rettede nogle faa, men meget indtrængende Ord til Deltagerne for at sige dem, hvad det gjaldt.

Paa Nyborgmødet 1913 holdt han Morgenandagt den sidste Dag:

»I Morgen ved denne Tid har vi pakket Tøjet sammen og er rejseberedte, og saa vil Mødet være forbi. De vil rejse hjem, spredes rundt omkring, og alt vil være ved det gamle — medmindre De har faaet det ud af Mødet, som egentlig er Meningen med det hele.

Nogen vil spørge Dem: var det morsomt? — og De vil svare, ja, vi havde det voldsomt fornøjeligt og rart sammen. Og De vil maaske fortælle, hvor rart Samværet har været, og hvor gode Taler De har hørt, og hvor mange Kammerater og Venner De har faaet. —

Det har altsaa været et meget vellykket Møde. Det kommer dog an paa. De har haft et rart Møde med Kammerater og Venner, og De har hørt om Kristus og om hans Vilje, hans Kraft og Kærlighed, men har De mødt ham? Det er ikke nok, at De har hørt om Jesus, at han drager tæt forbi dette Sted; hvis De ikke naaer at faa truffet ham personlig, saa har De ikke naaet, hvad De gerne skulde, og en Lejlighed er gaaet tabt som maaske faa, De vil opleve.

De kan godt have faaet en hel Del ud af Mødet. De vil tænke tilbage paa dette som et smukt Minde, noget der var finere, renere og venligere, end hvad man ellers har været med til, og De kan have lært at holde Morgenandagt, og den, som dog kommer saa vidt, at han faar lært det, han har haft Udbytte af dette Møde. Jeg kan overhovedet ikke tænke mig,

at nogen af Dem, der vil fremad som Kristen, kan undvære et saa mægtigt Hjælpemiddel som det hver Dag at bruge blot et Kvarter til at bede og til at læse i sin Bibel. Men hvis nogen her skulde tænke som saa: »Naar jeg kommer hjem, vil jeg begynde, her er Tiden saa kostbar«, saa vil jeg sige til ham, at er det vanskeligt at tage sig Tid her, saa er det endnu vanskeligere i Byen, thi dels har De mere at bestille, og dels er Deres Forsæt maaske knap saa fast, naar De kommer i de daglige Forhold. Men en anden Ting, som er endnu meget vigtigere, er denne, at det er et ganske forfejlet Synspunkt, at der maa spares paa Tiden for Samværets og Kammeratskabets Skyld. Nej — det er det, jeg fremfor alt vil betone for Dem: Tiden er kort — een Dag — og den Tid maa endelig benyttes, for, hvis De ikke allerede har oplevet det, saa dog nu til Slut at faa naaet at møde Gud. Det gælder for Dem om at blive stille, saa stille, at De kan høre hans Kald til Dem om at høre ham til — saa stille, at den hellige Aand kan vise Dem Synden og overbevise Dem om den, saa De kan faa talt ud med Jesus om Deres Synd og bede ham om Tilgivelse for al den Mængde Synd, som trykker og nager Dem — saa De kan faa overgivet Dem helt og holdent i hans Haand.

Han kalder paa Dem paa mange Maader, naar hans Tid er der, men De maa være stille og villig til at høre hans Røst og gaa til ham. Det har hjulpet mange at tale med en Ven eller en anden, man har Tillid til, og bede ham om Raad, betro sig til ham og maaske sammen med ham bede Jesus om at komme og tage Byrden bort og forvandle alt det tunge og knugende til Glæde og Fred. Men De maa selv bede ogsaa, en Ven kan hjælpe én helt hen til Tronens Fod, men De maa selv lige tage imod Jesu udrakte Frelserhaand.

Jeg oplevede selv for nogle Aar siden paa et Gymnasiastmøde, hvor jeg haabede at skulle opleve noget, at mod Slutningen af Mødet saa fik jeg talt med én. Jeg var tynget og følte mig saa uudholdelig tom. Han bad med mig og fik mig til at bede selv, og saa fik jeg lige med det samme Svar

fra Gud, og jeg blev let og fri som aldrig før, og lykkelig. Saa lykkelig har jeg været siden og har ikke kunnet undvære hans Fred siden.

Brug den sidste Dag. De kan endnu naa det allerbedste og lykkeligste, som De endnu har oplevet: at møde Jesus Kristus og faa ham til Frelser og Herre.◄

— — —
Under den foregaaende Omtale af Aamundsens kristelige Arbejde i de første Studenteraar er intet nævnet om den egentlige Sjælesørgergerning, Tjenesten for den enkelte. Denne Tjeneste kan og skal vi i Almindelighed ikke følge. Kun to Ting vil jeg nævne, som staar i Forbindelse dermed.

Da han i 1912 sluttede sit Arbejde som Kredsleder, samlede han en Del af de store Drengene i Kredsen, som han var kommen i nærmere Forbindelse med, og som han enten ventede sig noget særligt af, eller som han var bange for, skulde glide bort fra Foreningen, i en *Bibelkreds*. De læste Markus Evangeliet sammen, og mellem Manuskripterne findes en fuldstændig Vejledning til de første 11 Kapitler af dette Evangelium.

Endvidere fik han startet noget, han kaldte »Hovedforeningens hemmelige Velfærdsudvalg«. Det var et lille Forbund af Kredsledere og 17—20aarige Medlemmer af K. F. U. M.s Hovedafdeling, der forpligtede sig til at møde bestemte Aftener i Foreningen og sørge for, at de ganske Unge, der rykkede op fra Ungdomsafdelingen, ikke skulde føle sig fremmede i de nye Omgivelser og tabe Lysten til at komme, men hurtigt finde ind i Laget.

STUDIUM — INTERESSE FOR HEDNINGEMISSIONEN OG DET SOCIALE SPØRGSMAAL — LIVERPOOL KONFERENCEN 1912

Allerede længe har vist nogle Læsere spurgt sig selv, hvad det under alt dette kristelige Arbejde blev til med Aamundsens Studeringer. Medicin er jo et vanskeligt og omfattende Studium. Andre har maaske tænkt: havde han slet ikke andre Interesser, og en og anden har maaske husket paa, at han gik med en livsfarlig og meget besværlig Sygdom, og tænkt: hvorledes kunde han holde til alt dette?

Spørgsmaalet om *Studierne* er lettest at besvare. De blev passet fint. Sommeren 1911 fik han Filosofikum, Januar 1913 Forberedelseseksamen (Kemi og Fysik) med Udmærkelse, og allerede Sommeren samme Aar 1ste Del af Embedseksamen med 69 Points (d. v. s. lige ved Udmærkelse). Dog faldt Læsningen ham ikke altid lige let, netop paa Grund af *Sygdommen*. Han var fra Begyndelsen af interesseret for sit Studium og fandt med sin vaagne Sans for Humor ogsaa morsomme Sider deri, som han kom og fortalte sine Venner om. Efterhaanden som han kom længere ind i Studiet og fik med den egentlige Lægevidenskab og det praktiske Hospitalsarbejde at gøre, steg Interessen til Begejstring. Naar man kom paa Besøg hos ham, kunde han tage en af de opslaaede Bøger og vise én et eller andet interessant, som man nu med sin Lægmandsforstand kunde fatte. Men netop i Begyndelsen af Studietiden kunde det falde ham vanskeligt at samle Tankerne og Kræfterne om

Læsningen. Naar han satte sig til at læse, kunde et og andet falde ham ind, især fra Arbejdet i K. F. U. M., og det optog saa hans Tanker. Han kunde da sige: »Ja, det lyder, som om jeg gik saa forfærdelig op i det, men det er saamænd ikke derfor, men kun fordi jeg ikke rigtig kan samle mine Tanker om Læsningen.« Senere gik det, som Eksamensresultaterne og Udtalelser i hans Breve viser, udmærket med Læsningen. Sikkert har dog hans store Flid og Arbejdsomhed fremskyndet Sygdommens Gang, og der kunde — navnlig efter at Sygdommen fra Sommeren 1913 gik over i et nyt og farligere Stadium — undertiden komme noget Mismod op hos ham. Han talte da om at arbejde uden at kunne se fremad og sagde: »Jeg er jo i Grunden en gammel Mand, alle Tegn paa Alderdom har jeg, Kraftesløshed, Sygdom, manglende Arbejdskraft.« — »Jeg synes, jeg er mere og mere ved at blive en Enspændernatur. Den Maade, jeg ifølge min Stilling ser alting paa, er alligevel saa forskellig fra de flestes.« — »L. var forleden Aften hos mig, og vi havde da tidligere saa meget at sige hinanden, men nu synes jeg, vi slet ikke har noget fælles.«

Det er kun naturligt, at saadanne Tanker og Stemninger kom frem. Det modsatte vilde næsten ikke have været til at forstaa. Men han gemte dem i Reglen for sig selv eller betroede dem kun til de allernærmeste. Til andre talte han kun om legemlig Træthed. Iøvrigt fik han kort Tid efter disse Udtalelser stor Glæde og Opmuntring af det Hospitalsarbejde, som han i Efteraaret 1913 kom ind i, dels ved sin Volontørtjeneste, dels ved at han selv blev Hospitalspatient.

— —

Af Aamundsens *Interesser* vil jeg foreløbig kun nævne to, der stod i Forbindelse med de første Studenteraars kristelige Arbejde og havde Betydning for hans Fremtidsplaner, nemlig Interessen for Hedningemissionen og for det sociale Spørgsmaal. Hans øvrige Interesser omtales naturligt i det Afsnit i det følgende, der er kaldt »Karaktertræk«.

Vi véd, at Tanken om muligt at komme ud paa Missionsmarken gik helt tilbage til de tidlige Drengaar, og at han i sit sidste Gymnasiaaar havde været i Missionsstudiekreds hos Johannes Rasmussen. Dette Studium fortsatte han i Rusaaet, hvor han fik nogle Kammerater samlet i en Kreds, der med Missionær Bittmann som Leder studerede Indien. Med levende Interesse gik han i Gang med dette Studium og var stærkt optaget af alle de Spørgsmaal, som bliver brændende for unge Indere, naar de møder Kristendommen, navnlig det vanskelige Daabsspørgsmaal. Han saa' herigenem, hvor absolut Kristendommen er i sine Krav, hvilke dybe Skel den kan sætte i et Menneskes Liv, og at det kan komme dertil, at alle menneskelige Hensyn maa vige for den. Det er sandsynligt, at Aamundsen derved selv er bleven hjulpet til større Afgjorthed i sit Kristenliv.

Det er vanskeligere at sige, naar Interessen for det, som vi med et enkelt Udtryk kalder det sociale Spørgsmaal, er bleven vakt hos Aamundsen. Efter sin Fødsel tilhørte han Overklassen og var navnlig i Overgangsaaene præget deraf, men det er muligt, at netop den Tomhed, han følte saa stærkt ved det højere Bourgeois Fornøjelser og Selskabelighed, har bidraget til, at hans Tanker er blevet vendt mod de Smaa i Samfundet. »Jeg føler mig saa underlig ved at gaa ved Siden af saadan en udhalet ung Pige af det højere Bourgeois,« kunde han allerede i sin første Studentertid sige. Han hjalp ogsaa nogle Gange sin tidligere Kredsleder, Tandlæge *Ove Winding*, med et Arbejde, som denne havde begyndt blandt københavnske Mælkedrenge, og han fulgte stadig Arbejdet i Forbøn. Det sociale Spørgsmaal drøftedes ogsaa i de kristne Studenterkredse; i 1911 begyndtes der fra »Studentershjemmet« et Settlement Arbejde paa Vesterbro.

Saa kom Aamundsen i Januar til at deltage i den engelske Frivilligbevægelses store *Konference i Liverpool*, hvor netop Hedningsmissionen og det sociale Spørgsmaal drøftedes under Fællesemnet: »Kristus og menneskelig Nød«.

»Frivilligbevægelsen« har sit Udspring fra et kristeligt Studentermøde, der i 1886 holdtes i Canada for Studenter fra dette Land og de forenede Stater. Dens Medlemmer har lovet efter endt Studietid at gaa ud som Hedningemissionærer, hvis Gud tillader det. Bevægelsen har Afdelinger i de fleste Lande; ogsaa her i Danmark findes en »Frivillig-Kreds«. Over 7000 mandlige og kvindelige Missionærer er i Aarenes Løb gaaet ud fra denne Bevægelse. Den engelske Afdeling af »Frivilligbevægelsen« har plejet at afholde en stor Konferencen hvert fjerde Aar, i Reglen i Liverpool. Til Konferencen indbydes et Antal Delegerede fra de andre Lande. Mellem de 26 Delegerede, der i 1912 sendtes fra de kristne Studenterforeninger i Danmark, var Fred Aamundsen. Ogsaa jeg var med.

Aamundsen følte i høj Grad Forpligtelsen ved at være Delegeret. Han var sendt ud ikke blot paa egne, men ogsaa paa andres Vegne, og det gjaldt derfor om at bringe noget hjem. Han har nedskrevet en Beretning baade om selve Konferencen og om Rejsen og dens Oplevelser. Rejsen gik over London, hvor vi opholdt os 5—6 Dage inden Mødet. Aamundsen boede tilligemed en Del andre Deltagere i Kina Indland Missionens Hjem. Han har med stor Livlighed skildret sit Indtryk af London, som han saa' for første Gang.

Under Konferencen var de godt 2000 Deltagere indkvarterede i Liverpool og Omegn. Aamundsen kom til sin store Glæde til at bo alene i et typisk engelsk Hjem i Blundellsands, et Villakvarter, der ligger omtrent saa langt udenfor Liverpool som Vedbæk fra København. Hvert tiende Minut var der elektrisk Togforbindelse med Liverpool. Hovedparten af de øvrige danske Deltagere boede ogsaa uden for Byen, men i en helt anden Retning. Afstandene var saa store, at der ikke var Tid til at tage hjem i Dagens Løb. Alle Udlandinge var mellem Møderne inviteret til Frokost og Eftermiddagste i en stor Restauration, hvor ogsaa de engelske Studenter kunde spise, saaledes at der var Lejlighed til Samvær med dem.

For første Gang i Frivilligbevægelsens Historie drøftedes ved denne Konference et andet Emne ved Siden af det, der er Bevægelsens egentlige Formaal: Hedningemission. Ved Tanker, der var udtalt ved den store Hedningemissions Konference i Edinburgh i 1910, var man bragt til at se, at der er en Forbindelse mellem Nøden ude og Nøden hjemme:

»Overalt, hvor Kristus ikke er anerkendt som Herre, er Nøden den samme. Det sociale Spørgsmaal og Missionsproblemet er ikke to eller mange Problemer, men ét. Vestens Videnskab undergraver de gamle Religioner hos Østens Folk. Med Religionerne falder de moralske Baand, som holdt paa Folkene. Hvad bliver Resultatet, om ikke Kristendommen søger at sætte ind? Den europæiske Handel truer med at genskabe i Østen de sociale og økonomiske Nødstilstande, som betyder en Fornægtelse af Gud herhjemme i de vestlige Lande. Folk fra Østen kommer herover for at lære Vestens Kultur at kende og vender skuffede og foragede hjem efter at have set Fattigdom, Drik og Usædelighed i Storbyerne i de saakaldte kristne Lande. I en indisk Avis skildres i en Række Artikler Livet i Fattigkvartererne i de store, engelske Byer. Hver Artikel ender saaledes: Det er, hvad Kristendommen har gjort for England; ønsker I den her?« — Ogsaa Problemet i det indbyrdes Forhold mellem de kristne Nationer nævnedes flere Gange. Truende Konflikter mellem Tyskland og England havde nylig ledet Tanken hen paa den forfærdelige Mulighed af en Krig mellem disse to Lande — en Mulighed, der faa Aar efter blev til en Virkelighed langt frygteligere, end nogen dengang anede.

Tanker som de ovenfor nævnte og lignende drøftedes paa Konferencen. Den faktiske Tilstand paa Missionsmarkerne Verden over og den sociale Nødstilstand i de vestlige Lande, navnlig i England, lagdes klart frem, og det maa siges: Engländerne gjorde ikke Forsøg paa at tilsløre eller undskyldte noget. Men der mærkedes tillige en mandig Vilje til at sætte alle Kræfter ind paa at afhjælpe Nøden baade ude og hjemme, i Lydighed mod Guds Kald og stolende paa hans Hjælp.

»Kristi Religion er i sit Væsen revolutionær. Den har fra først af indeholdt Løftet om en ny Himmel og en ny Jord. Vi tør ikke sætte Maalet lavere end at faa Verden forvandlet. Men Kristus begynder med at forvandle det enkelte Menneske. Han begynder med at rense den enkelte for Selvviskhed.«*)

Mødet satte mange Tanker i Bevægelse hos Fred Aamundsen. Han siger i sine Optegnelser:

»Noget, der slog mig stærkt, var den Maade, hvorpaa Talerne tog det hele. Som bekendt er Englænderne *praktiske* Folk. Det er deres store Fortrin. Men disse praktiske Englændere veg ikke tilbage for at behandle de foreliggende Spørgsmaal demonstrativt konsekvent kristeligt og idealistisk. De satte Maalet højt og forkastede enhver Slaaen af paa Idealerne. Intet mindre end Bjergprædikens Kristendom vilde de stræbe efter. Det betyder noget, naar man tænker paa, hvor nøgterne de er, hvor lidt Stemningsmennesker, men fødte med at tage alting praktisk tillempet.

Ligeledes tog de alt, hvad der hedder Kristendom, saa vidunderlig *naturligt*. Paa dette Omraade har vi meget at lære af dem. Der var intet overspændt hos dem, og dog var de brændende ivrige for at føre Mennesker til Kristus. Det var naturligt, straks man kom i Samtale med en af dem, at slaa ind paa det Emne, der i Virkeligheden havde størst Interesse for os begge. De kunde tale saa frit om Jesus, thi han havde Førstepladsen i deres Liv — og de kunde tale frit om kristeligt Arbejde, thi det var det, som tog deres Kræfter og Interesser ved Siden af deres Studier. Det var ganske naturligt for dem, at de maaske skulde ud paa Missionsmarken. Deres Sind var vænnet til den Tanke: vi skal i Kristi Tjeneste, den eneste Herre, der er værd at tjene, og det er meget muligt, at han vil have os derud.

Man rejste derover med Tanker om, hvad der vilde blive

*) »Christ and human need« Side 56. Beretning indeholdende Hovedtalerne ved Liverpool Konferencen.

sagt om den største Nød i Verden, og om hvorvidt Gud mægtede at afhjælpe den, og saa blev det saadan, at vi blev ganske klar over den skrigende Nød hele Verden over og forvissede om, at paa den anden Side staar Gud i Stand til at dække hele Nøden — men tilbage staar vi selv. Gud vil afhjælpe Nøden, men gennem os. Saa bliver Spørgsmaalet forandret til dette: kan du bruges? Er du villig til at lade dig bruge, og hvor skal du bruges? Vi fik den Klarhed og den Overbevisning, at hver af os ikke skal være paa et nyttigt Sted, *men paa det nyttigste*. Og Opgaven bliver den: at blive saadan, at Gud kan bruge os, at være villige til at lade ham gøre det og lade ham bestemme, hvordan og hvorhen.«

Fred Aamundsen har i sine Optegnelser ogsaa optaget en Oversigt over Tilstanden paa de forskellige Missionsmarker, navnlig i Østen, men i hans Eksemplar af den trykte Beretning om Mødet »Christ and human need« er det Foredragene om de sociale Emner, som han har understreget og særlig studeret. Det staar saaledes for mig, at Mødet i væsentlig Grad har øget hans Interesse for det sociale Spørgsmaal, og at Tanken om en Lægemissionærs Gerning er begyndt at vige Pladsen for den Tanke om en Lægegerning blandt Fattige, som i hans sidste Aar optog ham saa meget. Det hang vistnok ogsaa sammen med, at han blev mere og mere klar over, at hans Helbredstilstand kunde lægge Hindringer i Vejen for at komme ud paa Missionsmarken.

KARAKTERTRÆK

En Hændelse ved Liverpool Konferencen bevirkede, at jeg kom til at staa Fred Aamundsen meget nærmere end før. En Aften, vi sad ved Siden af hinanden under et af Foredragene, lagde jeg Mærke til, at han saa' ualmindelig træt ud, næsten lidende. Han indrømmede, at han var meget træt. Jeg tilbød at følge ham hjem til Blundellsands efter Mødet. »Tak, vil De?« sagde han. Vi sagde endnu ikke »du« til hinanden dengang. Vi kom ud af Toget og vandrede i Vinteraftenen ad stille Villaveje nær Kysten. Det mindede om Hellerup. Vi talte rigtig ud og aabnede os for hinanden. Uvilkaarlig kom jeg et Par Gange til at sige »du«. Samtalen havde bragt os hinanden saa nær. Han fortalte, at han ved Konferencen havde truffet en ung engelsk kvindelig Student, Mediciner som han selv. Hun var en brændende nidkær Kristen og gik som han med Tanker om at komme ud som Lægemissionær til Kina. Mødet med hende havde gjort et dybt Indtryk paa Aamundsen, og det fulgte med hans Sygdom, at stærke Sindsbevægelser paavirkede hans fysiske Befindende.

Han og jeg havde haft mange glade Arbejdstimer sammen, men den Aften — saa mange Mile herfra — sluttede vi for Alvor Venskab. Han blev mig saa kær netop i sin meget menneskelige Oplevelse. Vi standsede foran Villaen, hvor han boede. Lyset fra Forstuen faldt ud paa Trappen, da hans Værter aabnede Døren og saa venligt tog imod ham. Jeg kunde mærke, at han i de faa Dage allerede var blevet hjemme dør. Ogsaa jeg blev budt indenfor. Men jeg sagde »nej

Tak« og ilede hjem. Jeg følte mig saa rig ved Aftenens Tildragelse. Hvorledes jeg fandt Vej tilbage til Stationen, kom gennem Liverpool og naaede ud, hvor jeg selv boede, husker jeg ikke. Jeg var opfyldt af Taknemlighed.

Efter Hjemkomsten til Danmark fortsattes Bekendtskabet med den unge Pige gennem en indgaaende Brevveksling. Fred Aamundsen indviede sit Hjem og enkelte af sine nærmeste Venner i Sagen. Den førte ham ind i mange Overvejelser, og først efter halvandet Aars Forløb blev han helt klar over sin Stilling. Naar Bekendtskabet trods gensidig Sympati ikke førte til mere end et nært Venskab, har Hensynet til hans svigtende Helbred i Forbindelse med den voksende Klarhed over, at han selv næppe kunde naa ud paa Missionsmarken, sikkert været medbestemmende.

Naar Spørgsmaalet senere meldte sig i hans Liv, stod det ham klart — og han sagde det ogsaa — at han havde saa kort Tid at leve i, at han maatte hellige sig helt til sin Herres Tjeneste.

— —

Det laa ham meget paa Sinde, at allerede de ganske Unge fik det rette, høje Syn paa Kærligheden mellem Mand og Kvinde. Det skyldtes ham, at der paa Programmet for Gymnasiastmødet paa Ollerup Højskole i 1912 blev optaget et Foredrag om »Gymnasiaster og unge Piger«, og han kunde bruge meget stærke Udtryk, naar han f. Eks. advarede sine Kreds drenge imod Vrangsiden af Forholdet mellem unge Mænd og unge Piger. Han talte da om »det meget alvorlige, det meget ødelæggende, det forfladende og latterlige, ja ynkelige og forfærdende farlige at pjanke med unge Piger, som ikke holder sig for gode til at spadsere om Aftenen paa Gaden, og som tillader unge Mænd uden Selvrespekt og Respekt for det andet Køn at optræde som Flab.«

Han saa' paa det som et umaadeligt Ansvar, men tillige et Privilegium at »vejlede og opdrage Børn, hvad enten det er som Far eller Mor eller som ældre Bror eller Søster«. »Jeg finder det rigtigt for enhver Ung ogsaa at se hen til at

skulle opdrage og lede andre Mennesker og forberede sig til at kunne opdrage og lede de Børn, som det er et af et Menneskes største Kald her i Livet at kalde sine egne. Ligesom det er rigtigt, at en ung Mand lige fra Dreng skal kæmpe for at bevare sig helt ren, saadan at han, naar han engang skal vejlede sin Søn, ikke skal behøve at rødme af Skam ved at tænke paa sin Ungdom eller at maatte undlade at tale om den Slags, fordi hans egen Ungdom helst ikke skal drøftes.«

At Aamundsen trods sin unge Alder har tænkt meget over Hjemlivets Kaar, fremgaar ogsaa af en Udtalelse som denne, der ligesom de øvrige Udtalelser er hentet fra hans Taler: »Jeg tænker tit paa, hvor maa det være usigelig svært for Forældre at sende deres Børn bort fra Hjemmet ud imellem Fremmede — maaske til fremmed Land — maaske til Søs — maaske ud, hvor de vil træffe daarligt Selskab og alle mulige Fristelser — hvor maa det være svært, hvis man ikke samtidig tror paa Gud og kan lægge det hele i hans Haand, kan bede til ham, hver eneste Gang Bekymringen og Angsten melder sig, hver Gang der er Fare paa Færde, hver eneste Morgen, naar Dagen begynder, og hver Gang det igen bliver mørkt, bede til ham om, at han vil holde éns Kære under sine Vingers Skygge.«

Aamundsen oplevede ikke at faa eget Hjem, men han havde sit *Barndomshjem* — det første menneskelige Forhold, hvori vi sættes — og i dette Forhold stod han sin Prøve. Hans Søskende taler med stor Taknemlighed derom: »Sjældent, tror jeg, har nogle Brødre haft det saa godt sammen som vi. At det blev ham, der hjalp mig over nogle vanskelige Aar i 15—16 Aars Alderen, faldt af sig selv, og jeg kan ikke være ham taknemlig nok derfor. Jeg kommer ogsaa til at tænke paa, at en af mine Kammerater i Glasgow sagde til mig: »Ja, du kan sagtens, og hvor er det dog uretfærdigt, at du har haft saadan en Broder, og jeg ikke, saa er det jo ingen Sag at holde sig fra saa mange Ting!« — Ja, jeg

kunde sagtens«. — »Vi havde det saa vidunderligt. Han var jo den bedste Ven, man kan tænke sig, for os.«

Af Forholdet mellem Forældre og Børn i det Hjem faar man et Indtryk gennem en lille Tale, som Fred Aamundsen holdt paa Forældrenes Sølvbryllupsdag, og som jeg har faaet Lov at tage med:

»Mine Damer og Herrer!

Kære Papa og Mama!

Som den, der kender jer bedre end nogen anden, skulde det være en let Sag for mig paa mine Søskenes og mine egne Vegne i Dag at bringe jer vor Lykønskning paa Højtidsdagen og vor Tak. — Slet saa let er det nu ikke at faa udtrykt i nogle faa Ord, hvad vi ved en Lejlighed som denne mindes om, og det fylder os med en Følelse af Taknemlighed for det umaadelige og uoverskuelige meget, I er og har været for os.

Jeg maa sige det saadan: vi har et ualmindelig lykkeligt Hjem. Blandt andet ligger det deri, at I er saa ungdommelige i Sindet, at I følger med i, hvad der optager Børnene, og kan forstaa dem og være Venner og Kammerater med os. — Det gør selvfølgelig, at Tonen imellem os bliver lidt fri; — naar f. Eks. min lille Bror dernede lægger Armen om sin Fars Skulder, ser opmuntrende ned til ham og siger: Naa, min Ven, hvad skal du være, naar du bliver stor!, saa er det ikke et Udslag af manglende Respekt, men netop Udtryk for et Kammeratskabsforhold, der vel tillader en overgiven Spøg, men ogsaa rummer en ret udstrakt Fortrolighed mellem Forældre og Børn.—

To Ting vil jeg nævne i Aften, som jeg særlig tænker paa ved denne Lejlighed. — Det første er det, at vi hjemme altid har set og er blevet lært Respekt og Sans for de religiøse og moralske Værdier; det takker jeg jer inderligt for, det vil for enhver af os blive til Hjælp i kommende Tider, saa længe vi lever, er jeg sikker paa.

Det andet er dette, at vi bestandig har set en udpræget Evne til altid at sætte Hensynet til sig selv til Side, naar det

gjaldt at gøre noget for os — den i højeste Grad uselviske Kærlighed, som bestandig har varmet og endnu varmer Hjemmet op, den ønsker jeg vi 5 hver især maa tilegne os noget af, den herlige Evne til at kunne glemme sig selv for at være noget for andre.«

Hjemmet stod altid gæstfrit aabent for Sønnens Venner, baade naar de kom enkeltvis, og naar han indbød mange, i de første Aar navnlig Kredsrengene, senere medicinske Studenterkammerater, og ved disse Lejligheder viste det sig, at Aamundsen havde udprægede Evner til at være Vært.

Vennen Vilhelm Haugsted har fortalt, hvorledes en Sommerdag i Raageleje kunde gaa, og hvorledes Aamundsen nød en saadan Dag i sit Hjem:

»Vi stod ikke videre tidligt op. Dels var vi maaske kommen sent i Seng, dels mærkede han vistnok ogsaa sin Sygdom mest om Morgenen. Men var vi kommen op og sad ved Thebordet, kom gerne hans muntre Lune og elskværdige Smil frem, og han var da fuld af spøjefulde Bemærkninger. Naar Morgenmaaltidet var fortæret, begav vi os udenfor Huset, og hans Spørgsmaal til mig var da gerne, hvor jeg vilde være og holde Morgenvagt. Han selv bestemte sig ogsaa for et Sted, og vi skiltes saa for at være for os selv saa længe. Bagefter gik vi gerne en Tur for at tale sammen og fandt maaske et Sted i Klitten, hvor der var Læ, eller slog Smut ved Stranden, eller ogsaa foreslog han at gaa op i Plantagen for at glæde os over, hvor meget Træerne var vokset, eller hvad der ellers var at se paa. Saaledes gik Tiden vel til Middag. Saa var i Grunden først Morgentiden forbi.

Han interesserede sig meget for Sport og elskede Friluftsidræt.*) Det var kun hans Sygdom, der afholdt ham fra

*) Han var ogsaa optaget af de internationale Fodboldkampe i København, og her var der et lille Punkt, hvor det maaske kom frem, at han ikke var indfødt Dansker: han ønskede altid i sit stille Sind, at Englænderne eller Skotterne maatte vinde.

systematisk at drive Sport. I Raageleje, hvor der var indrettet til forskellige Slags Spil: Tennis, Krocket og Ring-spil, kunde han blive meget ivrig og straale af Glæde over Spillet.

En bestemt Tid paa Eftermiddagen kom Posten, og naar den Tid nærmede sig, var han altid meget forventningsfuld. Dels var der altid noget, han ventede, Breve enten fra Venner eller fra Gymnasiastmødekomitéen, dels var der Aviserne. Han fulgte altid interesseret med i, hvad der foregik i Verden, og tog Parti for eller imod.

Eftermiddagen var iøvrigt viet Badningen. Fred var næppe, hvad man plejer at kalde en ivrig Vandhund, men han kunde føle Glæden ved at mærke »et sundt Legeme« efter et Bad. En saadan Dag med al dens Friluftsliv og Sport kom ogsaa hans dybe Omsorg og Kærlighed til hans Kære frem. Badningen i Kattegat var ikke ufarlig, og han var meget omhyggelig for, at ingen skulde være dumdrstig og tilsidesætte Agtpaagivenhed. Et andet Træk erindrer jeg: en Søster skulde ud at ride. — »Jeg kan ikke lade være at bede om, at hun maa blive bevaret«, sagde han, da Hesten muntert sprang afsted. Man maa ikke tro, at der var Tale om nogen pertentlig eller sygelig Bekymring. Han vidste at lægge Bekymring over paa Ham, som kan tage den fra os. Netop derfor blev hans Kærlighed og Omsorg for de nærmeste saa sund.

Efter Aftensmaden skulde vi gerne en lille Tur enten langs Stranden eller ind i Landet. Dels var der Lejlighed til at træffe Ungdom fra Familierne langs Kysten, dels kom vi ogsaa ind paa at udveksle Tanker om de dybere Ting, efterhaanden som Mørkningen faldt paa. Den sidste Time inden Sengetid tilbragtes med Familien i den hyggelige Stue ved den tændte Lampe, i Reglen med at læse et eller andet. Vi to var gerne de sidste, der gik i Seng. En Sommer, den første Dag jeg var der, og det var ved Sengetid, satte Fred sig til rette, tog et nyt Testamente frem, Papir, Blyant o. s. v. »Nu skal jeg sige dig, hvad der her skal foregaa. Jeg skal blot

skrive en lille Vejledning for min Søster til Hjælp ved hendes Bibellæsning; du vil nok vente saa længe.«

Vi trak os saa tilbage til Soveværelset, og efter at vi havde bedt sammen, gik vi til Ro. Det var dog sjældent, at vi straks sov ind. Vi havde ofte endnu en Del at tale sammen om.«

— —

Fred Aamundsens engelske Opdragelse sporede i hans ydre Fremtræden, som der var noget fint og formfuldt over. Udtrykket *gentleman* passede i særlig Grad paa ham. Af Væsen var han maaske lidt mere tilbageholdende end unge Københavnerne i Almindelighed — og dog var han en af dem. Det mærkedes paa hans gode Humør og især paa hans Sans for morsomme Smaaudtryk. Slagord hedder det vist i Københavnersproget, men det er i Grunden et lovlig kraftigt Udtryk at bruge om Aamundsens stilsfærdige Humør. De, der kendte ham godt, véd, hvad jeg tænker paa. Han kunde ofte gaa Dage igennem med et eller andet Udtryk, som han havde fundet, og som det morede ham at gentage, uden at han blev ved saa længe, at andre blev ked deraf. Især i Sommerferien udfoldede hans Humør sig. En Sommer havde han fra en af A. Kiellands Bøger hentet en Episode om et Par gamle Brødre, der hver Aften listede sig ned i Kælderen og hentede et Glas af deres gamle Burgunder. Det anvendte han paa sin Broder og den Sodavand, de i Sommertiden hver Aften hentede i Kælderen og drak, før de gik i Seng. Det hed da aldrig andet end: »Nu skal vi ned og ha' vores Burgunder!«

Et Par andre af hans Smaaudtryk. Naar han havde udtalt sin Mening om en Ting eller var kommen med en Bemærkning om et eller andet, føjede han ofte til: »Ærbødigt Aamundsen.« Det kom nok oprindeligt af, at han engang i et Gymnasiastkomitémøde havde haft særlig meget paa Hjærte, og som den Yngre blev han bange for, at de Ældre skulde synes, at han lagde for meget Beslag paa Samtalen. I Følelsen heraf havde han halvt ubevidst sluttet sit Indlæg med et »Ærbødigt Aamundsen«. Det morede

ham siden at bruge Udtrykket, der lød saa pudsigt i hans Mund, og alligevel undertiden kom med en vis Vægt som en ikke ueffen Understregning af, hvad han havde sagt.

Sad man og talte med ham, og der var noget, man ikke rigtig vilde ud med, sagde han med et morsomt Medicinerudtryk: »Naa, spyt saa ud!«, og saa kom det jo. Han var uhyre fornøjelig at tale med og meget hyggelig. Han hørte til dem, man saadan kunde faa Lyst til at tage ud at besøge og snakke med for sin egen Skyld. Ringede man saa op i Telefonen for at høre, om han var hjemme, fik man altid en venlig Modtagelse, og man gik afsted med den trygge Fornemmelse: du er velkommen. I Døren kunde man tit møde én, som gik. Han havde formodentlig været der i samme Ærinde som det, hvori man selv kom. Sad man saa i de lave Lænestole i den hyggelige Stue, og han (som Regel) havde faaet en lille Pibe tændt, kom Samtalen hurtigt i Gang. Man kunde ikke mærke, at han havde en Sygdom, som trætter meget og ofte gør sløv og tung. Hans Aand var ualmindelig levende, hans Forstaaelse meget hurtig og fin. Han var straks med, en lille Nuancering var tilstrækkelig.

Jeg kan helt slutte mig til nogle Udtalelser, som efter hans Død fremkom om ham i Medicinerkredsens Medlemsblad. En skrev:

»Hvor træt og svag Fred Aamundsen end kunde være, havde han dog altid Lyst, Tid og Kræfter til at tale med den enkelte . . . Gennem hele sin fine, noble og altid taktfulde Færd forstod han at vinde netop den enkeltes Fortrolighed og fulde Tillid i en saadan Grad, at han blev vedkommende en god, trofast og forstaaende Ven, som kunde sætte Fingeren paa de ømme Steder, vejlede og give Raad. Det var noget af en Oplevelse rigtig at komme til at tale paa Tomandshaand med Fred Aamundsen.«

En anden skriver:

»Han ejede en mærkelig Evne til at faa Mennesker til at lukke sig op. De mest forskellige Karakterer aabnede deres Inderste for ham, uden at han i mindste Maade trængte sig

paa, og tit fortalte han, at nu havde den eller den, som man ofte mindst vilde vente det af, været hos ham for at tale om deres aandelige Liv . . . Han kunde dele med sine Venner. Deres Sorger og Glæder var som hans egne. Særlig at dele Glæder med andre kan falde os svært, men det kunde han i fuldeste Maal. »Hvor jeg glæder mig over den Oplevelse, du har haft!« »Hvor det var dejligt, at det gik dig saadan,« kunde han sige med en saadan Betoning, at man mærkede hans varme Kærlighed slaa én i Møde derigenem.«

En tredje gør særligt opmærksom paa, at han var et *moderne* Menneske:

»Han havde et forbavsende Kendskab til Menneskelivets Kaar, til dets Konflikter og Problemer, og paa Tomandshaand kunde han røbe en forbavsende Nøgtternhed og en overraskende *Radikalisme* i sine Synspunkter. Idet han udtrykte sig med sin kendte Aabenhed, den hvorved han vandt saa manges Fortrolighed, fremsatte han kort, klart og udæskende sine Tanker, og det var som frisk Luft og høj Himmel, ja som Varsler om en ny Tid, naar man kunde faa en fortrolig Samtale med ham, denne sjældne Ven og Kammerat.«

Det er tre unge Læger, der hver for sig taler om Aamundsen i tre forskellige Forbindelser, nemlig hans Forhold til den kristelige Medicinerkreds, til Venner og til Lægegeringen. De mødes alle i at nævne hans særlige Evne til at vinde Menneskers Fortrolighed og Venskab i Samtaler paa Tomandshaand. Jeg kan ikke finde nye Ord til at skildre, hvad det var, der gjorde ham saa vindende og tiltalende som Menneske. Det er noget, som til dels ikke kan udtrykkes — og det er borte med ham. Det hører til det, som vanskeligt kan forklares nærmere for dem, som ikke har kendt ham personligt. Men jeg véd, at jeg mere end én Gang, naar jeg gerne har villet have en Samtale med en Ung om Kristendom, har spurgt: »Kender De Fred Aamundsen?« Jeg vidste, at saa havde jeg nævnet en sympatetisk Repræsentant for det, som jeg gerne vilde ind paa. Og mon det ikke

var noget af det, der gjorde ham saa kær for os, at han paa én Gang var saa menneskelig fin og tiltalende — og saa afgjort i sit Kristenliv. Han hørte til en Type af unge Københavnere, som, naar de vindes for Kristus, bliver omtrent den bedste Slags Mennesker, jeg har truffet.

Nøddigt vilde jeg, at Læseren skulde tænke, at der her gives et idealiseret Billede af Fred Aamundsen. Han havde naturligvis sine Fejl, som ethvert Menneske har det. Men det, der modnede ham som Kristen — og samtidig dannede ham som Menneske — var hans meget alvorlige og ydmyge Syn paa sig selv og hans udholdende Kamp imod det, der skulde rettes i hans Liv. »Uden mange Kampe er han jo ikke naaet til Maalet,« siger hans Moder.

— —

Fred Aamundsen følte sig som *Dansk*. Hans særlige Hjemstavns- og Slægtsforhold gjorde sig ikke stærkt gældende paa det nationale Omraade, men den stadige Forbindelse, hvori Hjemmet stod med Skotland og Norge, og hans egne Besøg i disse Lande gav ham et videre Udsyn end de fleste jævnaldrende unge Danske. Man finder ikke egentlig patriotiske Udtalelser hos ham, men hans Hjerter slog varmt for det danske Folk. Han haabede, at den kristelige Ungdomsbewægelse skulde hjælpe til, at meget blev anderledes herhjemme, og at den ogsaa skulde sætte Spor i den danske Folkekarakter. Han sagde det til sine Kredsdrøge paa denne Maade: »Hvor maa der dog komme gode Tider, naar alle de mange Ungdomsafdelingsdrøge bliver Mænd! Sikke anderledes, der saa skal blive her i Landet, og det trænges der i høj Grad til — næ, hvor det saa skal blive storartet, kan man sige . . . Gid I dog rigtig havde Lyst til at blive stærke unge Mænd og Drøge, som intet lavt eller grimt skulde holde nede, som ikke gik rundt og lod sig nøje med at være et almindeligt, skikkeligt Medlem af Samfundet. Aa, gid I vilde rigtig faa Lysten frem til at blive nogle, som forbedrede Tonen, hvor I kom, som aftvang Kammeraterne og ogsaa de ældre Respekt, som blev til Mænd, der forandrede

den danske Folkekarakter fra at være tarvelig, fornøjelses-syg og grinebideragtig til at blive ren, viljestærk og handlekraftig.«

Et Træk mente han var særlig dansk: Uviljen til at trænge ind i alvorlige, lidt vanskelige Spørgsmaal — dem viger man helst udenom — og han saa' heri en Fare, ikke mindst i religiøs Henseende. Det smertede ham at se, i hvor ringe Grad Guds Rige var kommet i Danmark. Han kendte København bedst: »Gaar man ned ad Nyhavn f. Eks. og ser ned igennem Vinduerne, saa ser man Beværtning ved Beværtning, man hører Latter og Lyden af Billardkuglerne, man ser den ene efter den anden paa Gaden have svært ved at holde Balancen — man mærker, at Guds Rige ikke er kommet i København.«

Han harmedes over de nedbrydende Kræfter i vort Folk. Især da han gennem sit Hospitalsarbejde kom til at tale til Voksne af forskellige Samfundsklasser, berørte han dette Punkt. Han saa' jo ogsaa dér Aviser af alle Slags kritikløst blive bragt ind til Patienterne. »Jeg læste i Profeten Esajas' Bog: Ve dem, der gør godt til ondt og gør ondt til godt! Det er en af de største Synder, man kan øve overfor et Menneske, at ødelægge hans Sans for, hvad der er godt og ondt, Sandhed og Løgn, rent og urent, og under de tilsyneladende uskyldigste Former, særlig under morsomme eller pikante Former, lærer mange Forfattere, Digtere, Biografteatre og Journalister os hver Dag at se forkert paa, hvad der er godt og ondt, — og en Løgn kan gentages saa ofte, at Folk til sidst tror paa den. Paa den Maade gør Bøger, Teatre og Aviser et forbandet Ødelæggelsesarbejde i vort Folk og vort Land, idet de lærer os, at Synd er uskyldig, at en Smule Løgn er nærmest fikst, og Ægteskabsbrud og Usædelighed interessant og gemytligt, pikant. — Det gentager jeg, at den Skade, som nogle Forfattere og Aviser gør paa dette Omraade, er til den største Ødelæggelse og Forbandelse for Danmark, ikke mindst for København og dens Ungdom.«

— —

Verdenskrigen optog ham meget. Her er en Udtalelse i en Tale, holdt i November 1914 til Patienter paa en Sygestue paa Rigshospitalet:

»Véd De, at det i Dag er sidste Søndag i Kirkeaaaret? Det, jeg har at sige Dem i Aften, er alvorligt, men ikke sandt, for voksne Mennesker er det Alvor at være til og ikke mindst i vore Dage? Husker De i Sommer, da Krigen brød ud, da saa' man det Særsyn, at selv det evigt larmende og grinende København blev trykket og stille. Alle var optaget af det store og knugende Problem om Krigen; man tænkte ikke paa at more sig eller grine, der var virkelig for en Gangs Skyld Alvor over saa at sige alle Mennesker. Kommer vi med? Ingen vidste det — og tænk, i en hel Uge, ja maaske 14 Dage varede det, saa blev man træt af al den Alvor, gradvis drev Spændingen over, og nu — nu mærker man ikke ret meget til Krigsalvoren. Nu læser man i sin Avis: 5000 faldet i Flandern den 13de. Tja 5000 — 5000 mere eller mindre, det forrykker saamænd ikke Styrkeforholdet, og saa læser vi videre: Mishandlinger paa et Børnehjem — og saa er de 5000 glemt. Der skal altsaa ikke mere end nogle faa Maaneder til, saa formaar Tanken om 5000 unge Mænds Bortgang fra Livet, 5000 Hjems bitre Savn og Sorg ikke at gøre noget nævneværdigt Indtryk paa os.

Og dog — gaar det ikke Dem, ligesom det gaar mig, at jeg kan læse om Krigen ganske roligt og upaavirket, fordi man allerede er vænnet til de store Tal, men saa paa én Gang kan man ligesom ruske op i sig selv og pludselig faa Øje paa, hvad der ligger bag ved disse store Tal. Som jeg læste det i en engelsk Avis i Gaar: »Fru N. N. vil være meget taknemlig for Oplysninger om sin Søn, Løjtnant N. N., efterladt den 20. August, haardt saaret paa Slagmarken ved Soissons.« Siden den Tid har altsaa en Mor og Far, og maaske nogle Søskende og en Kæreste gaet og frygtet og haabet i den forfærdelige Uvished, om de nogensinde skal se deres savnede unge Mand igen — og saadan stod der lange Rækker af Avertissementer fra Folk, som søgte Oplysning om en af

deres Kære. Det gik saadan igennem mig, hvor maa de lide — de 1000 — 100,000'er af Hjem — ja Millioner af Hjem, som har Sønner i Kamp, og saa maatte jeg blive alvorlig. Naar De bliver mindet om det, har De saa ikke ogsaa Alvo- ren i Deres Sind?«

Som følgende Udtalelse fra en anden Tale viser, følte han det særlige Problem, der ligger i, at det er de *kristne* Nationer, der fører Krig indbyrdes:

»I denne urolige Tid er ethvert alvorligt Menneske optaget af det frygtelige, der sker rundt om i de saakaldte kristne Lande. Manges Tanker gaar med Uro og Bekymring til deres unge Mænd, Sønner, Brødre og andre Slægtninge. Hvis vi skulde blive inddragne i alt dette, hvorledes vil det saa gaa ham, og hvordan skal det gaa, naar Fødevarerne bliver dyrere, og vi maa sulte? — Hvis Landene var kristne, var dette ikke sket. *Ingen* Lande er kristne! Der findes Kristne i alle disse Lande, men Guds Aand har endnu ikke faaet Lov til at være den raadende i noget af Landene. Og Gud, som hader Synd og dog ikke vil tvinge Mennesker til at vælge at gøre hans Vilje i Stedet for Synden, men drager og kalder paa Mennesker, for at de skal opgive Synden og vende sig til ham, — han forhindrer heller ikke, naar Nationer og deres Ledelser af egoistiske, magtsyge og forfængelige Grunde styrter sig selv i den umaalelige, forfærdende Ulykke og Synd, det er at føre Krig. — Men Gud holder alle sine Børns Liv og Velfærd i sin Haand, og ikke en Spurv falder til Jorden uden hans Vilje.«

Det Syn paa Krigen som en forfærdelig Synd blev netop gjort gældende paa Liverpool-Konferencen i 1912. »Hvis Krigen kommer, er det ikke som Følge af en uundgaelig, uimodstaaelig Lovs Tryk, men det skyldes Mangel paa Visdom og Menneskers Synd« og »ingen Krig er uundgaelig, medmindre menneskelig Synd gør den uundgaelig.«*)

Han havde ogsaa overvejet Spørgsmaalet om, hvorvidt en Kristen kan gaa i Krig, og var kommen til det Resultat, at

*) »Christ and human need«, Side 27 og 64.

det absolut maatte være det rigtige for en Kristen at være Militærnægter. Han ræsonnerede saaledes:

»Er Værdien af mit Fædreland, denne Sum af materielle og aandelige Goder, virkelig saa stor for mig, at jeg har Lov at berøve *ét eneste Menneske* — et Menneske med alle dets Muligheder i Guds Øjne — dets Kære. Har jeg for at beholde mit Fædreland Lov at gøre en andens Kæreste, Søn eller Fader noget? — Nej! — Saa mener jeg, at det er konsekvent for et troende Menneske at tage den Straf, der følger med at være Militærnægter«. Men han gjorde en karakteristisk Tilføjelse: »Hvis der kom Krig her, er jeg nu ikke sikker paa, at jeg ikke selv i Begejstring kunde gaa hen og melde mig frivilligt, men rent nøgternt betragtet mener jeg, at det andet er rigtigt.«

— —

Man kan næppe sige, at Aamundsen læste meget udover sit Studium og i sin Bibel, som han ogsaa studerede. Der var jo ogsaa Grænser for, hvad han, der brugte næsten hele sin Fritid til kristeligt Arbejde, kunde overkomme ved Siden af. Men han var meget maalbevidst i sin Læsning og tilegnede sig det læste grundigt. Han lod ikke Problemerne passere hurtigt forbi, som den, der læser meget, let bliver tilbøjelig til, men hvor det gjaldt et Spørgsmaal, der havde personlig Betydning for ham, tog han det ind i sit Liv, overvejede og gennemkæmpede det. Han anvendte ofte det læste i sine Taler og Andagter, hvorved det kom andre til gode. Gennem hans egne Udtalelser faar vi et Indblik i, hvilke Bøger der har gjort særligt Indtryk paa ham.

I sit Rusaar var han meget optaget af Sheldons Roman: »*I Jesu Fodspor*«. Bogen handler som bekendt om nogle amerikanske Kristne, der bliver klare over, at de hidtil ikke har taget det alvorligt nok med deres Kristendom og derfor beslutter fremtidig i enhver Situation at ville handle saaledes, som Jesus vilde have handlet, hvis han havde været i deres Sted. Aamundsen fandt Tanken nyttig og god, men føjede til (andre har vist gjort samme Bemærkning før ham):

»Der kommer kun lidt for underlige Ting ud deraf. Bedre forekommer det mig at spørge sig selv, hvad vilde Jesus raade mig til i denne Situation«.

En anden amerikansk Bog, der ikke er bygget over en tænkt Idé, men over et virkeligt Menneskeliv, gjorde et endnu stærkere Indtryk paa ham, nemlig Robert E. Speers Biografi af den unge amerikanske Student Hugh Beaver, oversat paa Dansk under Titlen »*Et Liv i Sandhed*«. Den Bog vendte Aamundsen Gang paa Gang tilbage til. Han kaldte den »en af de mest inspirerende, beskæmmende — og læseværdige Bøger, man kan faa fat i«. Allerede som Kredsleder nævnede han Hugh Beavers Ord:

Al min Tid og al min Evne
Skal min Frelser ofret være
For at bruges glad og gerne
Til min høje Konges Ære!

og sagde til Drengene: »Vil I være med til at tage det til Valgsprog.«

Til en Kreds af medicinske Studenter sagde han følgende om Hugh Beaver:

»Han blev som ganske ung Student grebet af Jesus Kristus, og fra det Øjeblik var han helt og fuldt i Guds Tjeneste for at bringe det, som han selv havde fundet, til saa mange som muligt. Han havde staaende paa et Kort, som han havde hængt op i sin Stue: »Jeg lever kun én Gang. Lad mig derfor gøre det gode, jeg kan, og vise Mennesker saa megen Venlighed som muligt. Lad mig ikke opsætte det eller forsumme det. Jeg kommer ikke til at vandre Vejen én Gang til« . . . Nu kunde nogen sige, at det ikke er en Opgave for nogen i vor Alder at lede andre til Kristus, det er vi for unge til. Det er sikkert ikke rigtigt. Det er ikke et Spørgsmaal om Aar, det er et Spørgsmaal om aandelig Modenhed og Hengivelse. Vi har i Hugh Beaver et afgørende Bevis derfor. Han døde 24 Aar gl., og forinden havde Gud brugt ham saa

meget som kun faa. Hugh siger et Sted: Vi maa selv eje et lysvaagent aandeligt Liv, naar vi skal overbevise andre om Nødvendigheden deraf.«

En anden Bog, som Fred Aamundsen i det sidste Aar, han levede, læste med Glæde og anbefalede andre, er Provst G. A. Olsens Levnedsskildring af *Gerhard Tersteegen* (1697—1769), en from tysk Salmedigter, Prædikant og Sjaelesørger. I et Eksemplar af denne Bog, som han forærede en af sine Venner, skrev han følgende: »En god Bog er en Bog, som gør mig god«.

Harold Begbies mærkelige Bog: *Brodne Kar*. En Beretning om forvandlede Eksistenser (norsk Oversættelse) optog ham ogsaa meget. Bogen, som Forfatteren kalder en Randbemærkning i fortællende Form til Professor William James' »Religiøse Erfaringer«, fortæller en Række Eksempler paa, hvorledes dybt sunkne Mennesker i et af Londons Fattigkvarterer ved Kristendommens Magt bliver forvandlede fra at være »bevidst onde, fornærede og ulykkelige Mennesker« til at blive »bevidst gode, oprejste og lykkelige«. Det rørte ved nogle af Aamundsens Fremtidstanker om et socialt Arbejde i København.

En af de sidste Bøger, han læste og var meget glad ved, var »*Agnès Rothe*«, et Livsbillede, udgivet af Hans Koch.

Aamundsen holdt meget af *Musik*, og det var ham en stor Glæde, naar han engang imellem kunde komme hen at høre en Opera, men som Regel gik andre Ting forud for at komme i Teatret. Han spillede selv, men helligede efterhaanden helt sin Færdighed paa dette Omraade til Indøvelse af Salmemelodier, saaledes at han selv kunde lede Sangen ved Møderne paa Hospitalerne. Han satte sig ogsaa undertiden til at spille for Patienterne. I et Brev takker en af dem derfor og fortæller, at en Slægtning, der havde besøgt hende paa Hospitalet, mens Aamundsen spillede, bagefter kom med den Ytring: jeg hører Kristuslængsel i det Spil! Aamundsen elskede *Sang*, og var f. Eks. ved Gymnasiastmøderne om

Sommeren altid ivrig for, at der blev sunget meget. Han vidste, hvorledes Sang forener og kalder det gode frem. Han holdt ogsaa meget af selv at sidde ved Klaveret eller Orglet og synge sine Yndlingssange, f. Eks. »Jeg véd et Aasyn saa stort og blidt« og »O du, som aldrig lod mig fare« (De Unges Sangbog Nr. 202 og 90). I Salmen Nr. 670 »Jeg haabe vil, hvordan det gaar« fandt han rigtig sig selv. Især naar han blev træt, holdt han af at sætte sig hen og spille og synge den:

Jeg haabe vil, hvordan det gaar,
Til Gud, saa længe Hjertet slaar,
Hvi skulde jeg forsage!
Hvad véd jeg om den næste Dag,
Om Herren efter sit Behag
Vil give eller tage!

— —

Jeg bie vil, hvordan det gaar,
Taalmodig til Guds Time slaar,
Jeg faar den nok at høre;
Om Nødens Dag er end saa lang,
Til Aftenhvile vist engang
Det ringer for mit Øre.

Til Aftenro og Morgenfryd,
Mens Engleskaren slaar til Lyd,
De Himmelklokker ringe;
Blev hvert et Verdens-Haab Bedrag,
En salig, evig Sabbatsdag,
Maa Gravens Nat mig bringe!

BREVE 1912—13

Fred Aamundsen var en flittig Brevskriver. I et halvt Aar (Efteraaret 1915 til Foraaret 1916) skrev han saaledes hver Uge et langt og udførligt Brev til Broderen Charlie, som studerede ved Universitetet i Glasgow. Paa Grund af Krigen kunde Broderen ved sin Hjemrejse desværre ikke medtage disse Breve, som sikkert vilde have givet et værdifuldt Bidrag til Billedet af Aamundsen. — I det følgende gengives med enkelte uvæsentlige Udeladelser en Række Breve, skrevne i Tiden fra 1. Juli 1912 til 25. Juni 1913 — de fleste til Vilhelm Haugsted, der i dette Tidsrum søgte Uddannelse paa en Maskinfabrik i Skotland. Brevene hører naturligt hjemme paa dette Punkt i Skildringen af Aamundsens Liv, idet de dels supplerer det Billede af ham, der er givet i de foregaaende Afsnit, dels fortæller om de vigtigste Begivenheder i hans Liv i Aaret 1912—13, der dannede Afslutningen paa den Periode i hans Studium og kristelige Arbejde, som vi hidtil har beskæftiget os med.

København, 1. Juli 1912.

Kære Vilhelm!

Disse Linier for at sige dig rigtig mange Tak, fordi du tog med i Gaar*), tiltrods for, at du skulde rejse. Jeg fik ikke talt noget videre med dig, derfor skriver jeg.

Det var en lidt vanskelig Tur, men det gik nogenlunde godt alligevel. Den blinde Dreng kunde ikke gaa mere, da han havde spist, og jeg maatte da bede en om at melde sig

*) Paa en Kredsskovtur med Drengene.

frivilligt til at tage hjem med ham fra Bagsværd. N. P. tog saa hjem med ham, men det var jo ogsaa et Minus at skulle undvære ham.

Med stedse stigende Hovedpine hos undertegnede gik vi saa igennem Skoven og fandt et Sted, hvor jeg saa holdt »Eftermiddagsandagt«, som gik ret godt, og efter at have sendt F. M. og E. W. i Toget til Lyngby, spadserede vi andre med god Fart hjemover og naaede at faa en god Byge i Hellerup. Jeg maatte gaa i Seng straks, da jeg kom hjem, men har det nu godt. Jeg haaber og beder om, at I maa faa en rigtig velsignet Uge derude.*)

Raageleje, 22. Juli 1912.

Kære Vilhelm!

Naar man gaar og følger hinanden paa Vej, er det ligesom man har saa meget at ville sige, og samtidig kan man ikke finde Ord for det, man tænker og føler. Saadan gik det mig i hvert Fald i Gaar, da du rejste, og jeg bestemte mig derfor til at sende dig et Par Ord endnu, inden du rejser.

Det, jeg vil udtrykke, er blot dette, at jeg føler en stærk Trang til at sige dig en rigtig Tak, kære Vilhelm, for al dit trofaste Venskab mod mig i disse sidste Aar, rigtig Tak for det, og for al den Glæde, jeg har haft af Samværet og Samarbejdet med dig.

Gud velsigne dig og dit Hjem og være med dig i Skotland og bruge dig til sit Riges Fremme.

Lad os bede rigtig flittig for hinanden.

En lille Erindring ankommer ad anden Vej.

København, 25. August 1912.

Kære Vilhelm!

Jeg tænker, at du er baade forbavset og misfornøjet med, at jeg endnu ikke har skrevet til dig. Jeg fik dit Brev sendt

*) i K. F. U. M.s Sommerlejr ved Jægerspris med et Hold fattige Drengene (»Aabenraa-Afdelingen«).

til Ollerup*) — mange Tak for det — og har hele Tiden villet skrive til dig, men dels har jeg haft mægtig travlt — paa Ollerup næsten overvældende — og ogsaa nu efter at være kommen hjem (jeg begyndte nemlig straks hos min Manuduktør og læser omtrent hele Dagen, nu skulde jeg jo gerne have den omtalte Eksamen), og dels har jeg været saa træt og sløj ovenpaa Ollerup, at jeg næsten ikke har kunnet faa mig til at sætte mig til at skrive.

Naa, vi havde et meget vellykket Møde derovre, daarligt Vejr ganske vist, men mærkeligt nok, det mærkedes slet ikke paa Stemningen. Talerne var alle uden Undtagelse vellykkede, særlig Conrad Hansens om Synd, Hass' om Skolemoral og G. Engbergs om Gymnasiaster og unge Piger; sidstnævnte sagde (i Parentes bemærket) »slut Kammeratskaber med unge Piger, *men ikke Venskaber*; saadanne er enten Kærlighed — eller bliver til det!« Du husker vore Samtaler om det Emne? — — — Iøvrigt kan du læse lidt om det i medfølgende Nationaltidende, hvor jeg har refereret Mødet. Der medfølger ogsaa en Deltagerliste. Jeg talte i Gaar i Telefonen med din Moder og hørte lidt om, hvordan du havde det, bl. a. om Strejken. Du oplever altsaa en Del, forstaar jeg; lad dem ikke blive saa onde i Sulet, at de slaar Faconen af dig.

Vi havde i Dag Skovtur for Udvalgsmedlemmer. Vi tog til Hillerød, gik til Gribsø, spiste Frokost, havde Morgenandagt og gik saa derfra til Nøddebo, spiste igen og sejlede derfra over Esromsø til Fredensborg, hvorfra vi tog hjem med Toget. Det var en rar Tur, vi var kun 16, men alligevel næsten alle de ældre; jeg var glad for Turen og paa samme Tid lidt trist ved det, det var ligesom mit Afdansningsbal i Ungdomsafdelingen. L. spurgte efter dig, ligesom i Gaar K. G. A., som ogsaa fortalte, at en Polytekniker ved Navn R. havde spurgt ham, om han vidste, hvor du var. Vedkommende er nemlig paa Orlogsværftet. — Jeg forstaar, at du allerede har gjort dejlige Cykleture, var det saa ikke rigtigt at tage

*) til Gymnasiastmødet.

Cyklen med? Fortæl mig lidt om de Ture, du tager. Jeg kender jo de fleste af Stederne og glæder mig hver Gang, jeg hører, at du har været et mig bekendt Sted, og følger med paa Turen i Fantasien. Jeg gad vide, om de Steder gør samme Indtryk paa dig, som de vilde gøre paa mig; det kan de vel nok ikke, men jeg kunde lide at vide, hvad du saadan rigtig synes godt om og bliver tiltalt af. Jeg forstaar, at det maa være lidt — eller rettere sagt — meget underligt at være saa meget alene; jeg savner tit det at gaa eller sidde og snakke med dig; gid vi kunde komme sammen af og til om Aftenerne og sidde hyggeligt og snakke Skotland og mange andre Ting sammen. Jeg havde nylig et langt Brev fra Grace*) og i Forgaars et Kort fra hende, der fortalte, at hendes Søster var død Dagen i Forvejen af Tuberkulose, jeg tænker, at det var drøjt for dem nu, saa —

Naa, nu faar du ikke mere i Aften. — Lev vel! Jeg glæder mig til snart at høre fra dig.

København, 15. September 1912.

Kære Vilhelm!

Rigtig Tak for dit rare lange Brev. Jeg begynder igen med at fortælle, at jeg vilde have skrevet for længe siden, men har ikke haft saadan sammenhængende Tid til at sætte mig til at skrive. Men i Dag er det Søndag, og jeg har taget denne Eftermiddag til at besvare Breve og har nu faaet besørget en Del, som har pint min Samvittighed i nogen Tid. — Jeg var oppe i Nr. 34 for nogen Tid siden og saa nogle af dine Amatørbilleder og hørte en Del om, hvordan du havde det, og forleden, da jeg fulgte min Moder paa Banegaarden, hun rejste til Norge for at komme sig, var din Moder og Søster saa elskværdige at komme derud ogsaa og ønske hende god Rejse, og ved den Lejlighed hørte jeg et Par Ord fra Skotland. — Jeg selv slider mægtig i det, men lever samtidig saa moralsk (i Seng hver Aften Kl. 10½ og op Kl. 6½), at det

*) Den unge kvindelige Student, som Fr. Aa. traf i Liverpool.

nok kan gaa an; jeg befinder mig forresten udmærket ved at læse saa meget. Desuden gaar jeg nogen Tid hver Dag privat hos Assistenten paa fysiologisk-kemisk Laboratorium og foretager Titreringer af Sukker i Vandet og undersøger det samtidig med 1 à 2 Gæringsapparater for derved gennem en Række Analyser at faa et Udtryk for den enkeltes Nøjagtighed. Du kan tro, det er morsomt at arbejde paa et saadant Laboratorium; alt muligt er til Stede, Masser af Plads, fine Instrumenter, og jeg kan gaa dør og arbejde, selv om han selv ikke er der, og last not least, alt brugt i Retning af Glasvarer etc. lægges blot ned i Vasken, saa kommer Laboratoriekarlen og gør det rent. — Vi har haft to offentlige Møder i Forbundet*), begge med den store Sal *helt fuld*, første Gang med Ricard som Taler, anden Gang med Pastor Klaveness fra Bergen (om det sædelige Spørgsmaal).

Jeg er jo fratraadt fra 11te Kreds; den er nu delt gennem Livjærggade og Sidevejene igennem til Nordre Frihavns-gade. Til den østre, kaldet 5te Kreds, har vi faaet en meget flink én til Kredsleder, en stud. theol. K. L.; han var hos mig forleden, og jeg var *meget* glad for den Ordning. Kun er han temmelig ukendt med K. F. U. M., men det kommer han jo nok snart ind i. Kan du huske G. P., Slagelsegade. Han kom i Dag og meldte sig ud; jeg kunde ikke faa Lejlighed til at forhandle med ham om Sagen, men vi skiltes ret venskabeligt, saa jeg haaber at kunne faa en lille Haand i Hanke med ham i Fremtiden. Apropos: H. F. og S. H. var inde til begge de to offentlige Møder i Forbundet. Af *gode* Romaner er der *Hall Caine's »The eternal City«* og *»The Christian«* — de faaes i sixpence Udgave; af aandelige Bøger kender jeg ikke nogen videre p. T.

København, 20. Oktober 1912.

Kære Vilhelm!

Mange Tak for dit velkomne Brev forleden. Vi havde et udmærket Kredsmøde. — Tak for din Forbøn! — Den ene

*) ∴: Kristeligt Studenterforbund.

af de to nye Kredsledere fortalte lidt om Ibsen og fremsagde »Terje Vigen« rigtig pænt, derefter drak vi The, saa en Pavse, hvor jeg overbragte din Hilsen og fortalte dem noget om dig, og de skrev saa din Adresse op, og jeg tænker, du i den nærmeste Tid vil faa nogle Hilsener. Vi sang en Del, og senere i Pavsens fik jeg Lejlighed til under »Causeri«-Form at give dem en nyttig Omgang om de nye Kredsledere, Foreningen, Hovedforeningen etc. Endelig holdt den anden af de nye en kort, men ret god Aftenandagt. Stemningen under det hele var udmærket. Dog var der ikke mange, som du vil se af vor »Kollektivnote«*). Jeg havde i Dag Kort fra din Moder fra Rom, det var meget elskværdigt af hende at sende mig det.

Paa Søndag bliver der slaaet et større Slag her. Medicinerkredsens Førstedelsmedlemmer er indbudte til en selskabelig Sammenkomst; der skal være en Forhandling »Kristne Førstedelsmedicinere«, som S., én til og jeg skal indlede. Der er indbudt 73 (!), og jeg tænker der kommer 40—50, saa det bliver fuldt Hus (!). Da en Del af dem er Russer og endnu ikke kender Medicinerkredsen, og da den er paa et dødt Punkt for Øjeblikket, er vi spændt paa dette Møde og haaber, at det skal faa en Del Betydning for Sagen; vil du ikke huske det i din Forbøn?

Ricards nye Bog er lige udkommet, den hedder: *Lær os at bede* — den er paa 2—300 Sider og siges at være god. — Jeg glæder mig til at læse den. — Jeg ser desværre meget lidt til ham, af Tidshensyn. Jeg vil nok tro, at det gjorde et stærkt Indtryk paa dig at se en Lørdagaftens Liv i Glasgow; man kan ikke se saadan noget og bagefter være ligeglad overfor det sociale Spørgsmaal.

Jeg havde min lille Bibelkreds her i Eftermiddag, den er jeg glad ved; jeg tror, at den er af en Del Betydning for I., selv om han siger meget lidt. Jeg er lidt bange for, at han skal gaa fra os, han har været ved det før; men denne Bibel-

*) et Udtryk, han en tidlang brugte; taget fra Aviserne om Stormagternes hyppige Fælleshenvendelser til Balkanstatene.

kreds virker alligevel som en jævnlig Opstrammer og binder ham noget til os.

Send »Staren« et Kort ved Lejlighed, det vil glæde ham meget, han bor Sortedamsdossering 93.

Fortæl mig lidt om, hvad Slags Arbejde du har, hvordan du synes om Maden derovre, de Mennesker du omgaaes etc. — Jeg glæder mig til at høre fra dig igen. Jeg indlægger det Kort til Præsten paa Inchinan, og skal hilse dig meget herhjemme fra.

København, 17. November 1912.

Kære Vilhelm!

Mange Tak for dit sidste Brev og for Billederne. — Jeg hørte for et Par Dage siden af E., at du ikke var rask, hvordan gaar det nu? Jeg forstod ikke rigtig af hende, hvad der var i Vejen med dig. Der er vel raat og koldt nu i Skotland, rigtig Forkølelsesvejr, saadan plejer Vejret da at være i November i Skotland, saavidt jeg husker. — I Gaar Aftes var jeg ude paa Banegaarden for at sige Farvel til Baagøe og 5 andre unge Missionærer, som rejser til Kina. Der var flere Hundrede Mennesker derude, og jeg har ikke været saa bevæget siden Annie's Begravelse som det Øjeblik, da Toget begyndte at køre, og vi sang: »Hold blot Skansen, se jeg kommer, det er Jesu Bud; syng ham kækt som Svar tilbage: Ja, vi vil, o Gud.« —

Vi havde et godt Medicinerkredsmøde her den Søndag; vi var 37, og der var god Stemning, gode Ting i Indledningerne, men knap saa god Forhandling som ønskeligt. De, som kan sige noget godt, tier stille, mens de, som ikke har noget at give, men hænger sig i Uvæsentligheder, tværer disse ud.

Jeg har det Indtryk, at 11te Kreds er kommet i gode Hænder. 1ste Nr. af Gymnasiastbladet medfølger.

København, 8. December 1912.

Kære Vilhelm!

Mange Tak for dit sidste Brev! Jeg hørte fra dine Forældre for nogen Tid siden, at du skulde flytte; jeg sender dog dette til din gamle Adresse, gaaende ud fra, at det vil blive sendt videre.

Siden sidste Brev er foregaaet følgende: A.*) er død, (Hjerte), jeg var til hans Begravelse sammen med H. F. Det var ret ejendommeligt, K. E. var der naturligvis; men saa desforuden flere Hundrede Mennesker, mange gamle Elever og en stor Del af Schneekloths Skole med Fane. Man havde det Indtryk, at det var en ganske ualmindelig afholdt Lærer, der var død, og af Præstens Tale fremgik ogsaa, hvor afholdt han var blandt Kolleger og Disciple, og hvor han elskede sin Gerning og sine Elever, samt at han mindede om Nathanael, en Mand i hvem der sandelig ikke var Svig, og at han, naar han var bekymret for sine Kæres Fremtid, altid lagde det i Guds Haand. Jeg kom til det Resultat, at enten kendte Præsten ham ikke saa godt som jeg, eller ogsaa meget bedre.

2det Nr. af Gymnasiastbladet er udkommet og falder i ret god Jord, dog er Abonnenttallet meget ringe endnu. Det afsendes samtidig til dig. Vi havde det første Gymnasiastmøde i Gaar hos Moltke, det gik ganske godt, omtrent alle vore (fra 11te Kreds) var der. Vi er begyndt at forberede Gymnasiastmødet 1913, det bliver nok 11.—16. August i Nyborg. Studentermødet nok i Juli. Det nye Blad »Hovedstaden« er nu i fuld Gang og tegner meget lovende, stort Stof, dygtige Medarbejdere, godt Program og forskelligt andet med godt. — Jeg skal have praktisk Prøve i Kemi sandsynligvis den 17. ds. og mundtlig Kemi og Fysik i Midten af Januar, og slider nu stadig ganske godt i det. Med Sukker-sygen gaar det derimod ikke straalende; jeg er nu ikke engang sukkerfri med en daglig Kulhydratmængde paa 16 gr.; for et Aar siden kunde jeg spise 80—100 gr. i Døgnet uden

*) Den tidligere omtalte Matematiklærer.

at udskille noget Sukker, hvilket betyder en stadig Nedgang, naa men hvad! —

Jeg har lige haft min lille Bibelkreds, og jeg skal hilse dig fra N. P.

Har du set det Hus, vi boede i? Houston terrace Nr. 5 paa Paisleyroad i Renfrew. Der gaar en smal Vej langs med Haven fra Paisleyroad op til the backroad, der har jeg leget og levet de lykkeligste Aar ubetinget i mit Liv. Gaa derhen en Gang og tænk paa mig; men der er sikkert forfærdelig almindeligt og kedeligt nu.

De venligste Hilsener fra min Fætter, Emil, Charlie, Kate, de smaa og mine Forældre.

København, 12. Januar 1913.

Kære Vilhelm!

Jeg har først en Masse at takke dig for — for dit Julebrev og for det smukke Billede af den mandige »Forerunner«, det er jeg meget glad for, rigtig Tak! — Endvidere for Kort til Nytaar og for Brev den 6te. *) Jeg vilde egentlig have skrevet før, men det har været smaaat med Tid. Rigtig et velsignet Nytaar ønsker jeg dig! Julen her hos os har været udmærket. Jeg holdt fri Juleaften, 1ste og en Del af 2den Juledag, og nød det. Saa var jeg oppe i Kemi i Tirsdags, fik gunstige Spørgsmaal og fik »16«, som jeg unægtelig var meget glad for. Nu mangler jeg blot Fysik, som gaar af paa Fredag.

Ellers gaar alt sin vante Gang, der holdes Moltkemøder, tænkes paa 2 Gymnasiastmøder til Sommer, arbejdes i respektive Komitéer og Foreninger. Vi har Snevejr og 1° Frost i Dag, og bidende koldt er det.

Jeg fik det Billede af »Den fortabte Søn«, som hænger i Ungdomssalen, til Jul af Charlie, det er smukt reproduceret og i en Mahogniramme, svarende til Billedets Facon, det er jeg meget glad for. Endvidere en god Fyldepen og Ricards Digtsamling m. m.

*) Fr. Aa.s Fødselsdag.

Med Grace korresponderer jeg stadig, og det bliver stadig fortroligere og venskabeligere; jeg véd ikke, hvordan det skal ende, hvis det bliver saadan ved — husker du i gamle Dage, da vi diskuterede Muligheden af »Venskab« med unge Piger? — Særlig er jeg et stort ? overfor, hvad Resultatet vil blive, hvis jeg — hvad jeg haaber — faar min Eksamen midt i Maj og saa rejser muligvis til Skotland og London i Juni Maaned paa en rigtig Lystrejse. Men Chancerne er jo noget indskrænkede af 1) Eksamen, 2) Helbred, 3) Penge, 4) Gymnasiastmøder. — Naa, der er nogen Tid til. — Jeg skrev ved Juletid til nogle Venner af os i Wemyss Bay, et Sted jeg vist har snakket med dig om, det ligger et Stykke længere ude end Greenock, paa samme Side af Floden. Det er en Dame — paa ca. 37 Aar tænker jeg — og hendes ugifte Broder. Jeg holder meget af dem, det er yndigt Sted og meget hyggelige og elskværdige Mennesker; jeg fortalte hende — Annie Stewart — jeg kalder hende auntie Annie — at du var derovre, og at det vilde glæde mig, om du kom ud at hilse paa dem og se Wemyss Bay. Hun har været svag i længere Tid, hører jeg, men hvis hun er raskere nu, vil du sandsynligvis faa en Indbydelse i nær Fremtid, og jeg haaber, at du kan benytte dig af den og have Fornøjelse deraf. —

Med Helbredet gaar det, saa vidt jeg véd, meget ordentlig, d. v. s. jeg analyserer ikke for Tiden, men det falder mig relativt let at læse. Jeg skal hilse dig mange Gange fra mine Forældre og sige dig Tak for dit Brev ved Nytaars-tid, de ønsker dig ogsaa et godt Nytaar.

København, 2. Februar 1913.

Kære Vilhelm!

Undskyld, at jeg er begyndt paa den gale Side af Arket. Mange Tak for dit sidste Brev. Jo, jeg har været meget heldig og faaet en god Eksamen, 15 Point, og da man højst kan faa 16, maa jeg være glad — og det er jeg ogsaa. —

Jeg vil alligevel paastaa, at det med Grace kommer vor gamle Diskussion ved, idet nemlig vort Forhold fra ifjor har været kun Venskab — officielt — og i Overensstemmelse hermed har vi behandlet hinanden. Spørgsmaalet er da: kan dette Venskab vedblive at udvikle sig, som det gør, intimere og intimere, uden at der udvikler sig Kærlighed, eller i Virkeligheden: ligger Kærlighed bag ved? Fra min Side tror jeg, du ved, hvordan det er, d. v. s. jeg elsker hende ikke, men jeg var stærkt tiltrukket og er stadig vistnok mere og mere ligesom tilknyttet til hende, og træffes vi, bliver det enten plus eller minus. Vi skriver til hinanden saa fortroligt og saa hyppigt og udførligt, at vi efterhaanden kender hinanden særdeles godt, synes vi, men jeg synes, at det alligevel er noget betænkeligt, at det hele er gaaet saa langt. — — Tak for din Forbøn! Jeg har saavist Brug for den. — — Det var kedeligt, at du havde det Uheld med Motoren; du har vel genvundet Humøret, tænker jeg. Ricard har i den senere Tid haft det ene Anfald efter det andet af Galdesten, det er forfærdelig kedeligt, det er jo meget smertefuldt, og det hindrer ham ikke saa lidt. Han agter at rejse til Karlsbad, naar Konfirmationen er overstaaet. Det var morsomt, at du har været ovre og se det Sted, hvor vi boede sidst (ikke mit Fødested).

Jeg slider mægtigt i det, rent ud sagt, fra Morgen til Aften og udholder det overraskende godt, men jeg er endnu ikke sikker paa, at jeg kan komme op, det er jo kun kort Tid, der er igen til 1ste Maj, og jeg mangler saa meget. Jeg læser forresten sammen med L. A. hver Dag, kan du huske ham fra Hockey? Det fortaltes, at K. er kommen hjem for at komme paa Sanatorium paa Grund af Tuberkulose, jeg har ikke hørt noget nærmere om det.

København, Juni 1913.

Kære Vilhelm!

Rigtig Tak for dit Brev! I Gaar blev jeg færdig — og det er en vidunderlig Følelse. — Jeg fik 14 i Fysiologi,

hvilket giver ialt 69 Points (1ste Karakter = $52\frac{1}{2}$, Udm. = $72\frac{1}{2}$).

I Morgen Aften rejser jeg med »Rona« eller »Thorsa« til Leith og derfra straks videre til Glasgow, efter Kongressen gaar jeg atter en Tid til Clydebyerne og i Slutningen af Juni endelig til London. Grace boer ved den Tid et eller andet Sted i Kent; men »agter at tage ind til London, hvis jeg naaer at komme dertil«, hun véd nemlig ikke endnu, om jeg kommer eller ej. Jeg tænker lidt paa det med Southampton*), det kunde være saa morsomt at træffe dig dér, dog er jeg ikke i Stand til at tage nogen Bestemmelse, da jeg ikke véd, hvornaar jeg kommer til London, eller hvor dyrt det vil blive — og heller ikke, om jeg kommer til at bo nogen Tid et eller andet Sted paa Landet i Kent. Udsigterne? Tja — jeg antager ikke, at jeg gaar hen og bliver forlovet — næppe — d. v. s. i Øjeblikket tror jeg det ikke; det kan være, at jeg ser anderledes paa det, naar jeg er paa den anden Side af Nordsøen. — Jeg er nemlig ikke forelsket i hende (saa vidt jeg véd), men jeg véd ikke, hvad jeg bliver, naar jeg træffer hende igen. Vi vil se. Jeg faar nok Klarhed over det; jeg regner med Vejledning ganske særlig paa det Omraade, og jeg beder da ogsaa en hel Del om det.

Til Røndemødet har meldt sig 105, til Nyborg 80 til Dato, saa det gaar jo godt.

Levvel og send mig et Par Ord til Edinburgh, Adr. Kongressen**).

p. T. Buchcroft, Renfrew.

Kære Charlie!

Jeg er meget glad over hvert Brev, jeg faar hjemmefra, for Mamas, for Kates og for dit, hils dem saa meget og sig Tak.

Ja, kære Charlie, du kan tro, jeg nyder Ferien og Rejsen; det er vidunderligt saadan at bevæge sig rundt som sin egen

*) Vilh. Haugsted var paa dette Tidspunkt i Tyskland.

***) K. F. U. M.s Verdenskonference.

Herre og nyde Hvilen og nyde de skotske Forhold, som jeg befinder mig saa vel ved, og opleve saa meget, om det end er temmelig smaa Ting, saa dog hver eneste Dag adskillige Gange noget glædeligt. Det er Søndag i Dag, og jeg var først i K. F. U. M. her i Renfrew Kl. 10 og i Kirke Kl. 11. Kan du huske John Hill? Ham mødte jeg i Aftes og snakkede med. Han er en vældig høj, pæn og lang Slamp*), som er en ivrig og virksom K. F. U. M. Arbejder her i Byen. Han tog mig med derned, og vi hørte en glimrende Tale af en Mand, jeg ikke kendte.

Familien her er ovenud elskværdige og forsigtige med, at jeg ikke faar flere Kulhydrater, end jeg kan taale, og voldsom emsige for at finde nye Retter og gode Ting til mig. Sig til Mama, om hun nok vil skrive et pænt Brev til Mrs. Stevens, saadan omkring Torsdag eller Fredag i denne Uge, ikke før! og takke hende saa meget, fordi de har været saa elskværdige o. s. v., og fordi de har haft saa meget Bryderi med at passe saa godt paa min Kost.

Naa, kære Charlie, tusinde Tak for dit Brev, hav det rigtig godt, skriv snart igen til mig — vil du? Gud velsigne og bevare dig.

Sitting bourne, Kent, 25. Juni 1913.

Min kære Charlie!

Jeg havde først skrevet et Kort til dig og vilde sende det, men saa ser jeg, at jeg godt kan naa at skrive et Brev. Først en hjertelig Lykønskning, den findes paa Prospektkortet! Min sidste Beretning hjem var til Søndag; Fortsættelse følger hermed:

Mandag var vi i et Settlement ude i Eastend, hvorfra et omfattende socialt Arbejde ledes — det hedder Mansfield House — og besaa det og spiste Lunch med de unge Studenter (Kandidater forresten), der leder Arbejdet. Derfra gik vi til St. Pauls Cathedral, besaa det med Hviskegalleriet, som I nok har hørt omtalt. — Paa Vejen op i Taarnet

*) norsk Udtryk = Fyr, Tamp.

mødte vi adskillige Danske, rimeligvis en Forening paa Udflugt; det første danske Ord, jeg hørte, var: »Ikke en Kæft«, og saa vidste jeg, at det var Landsmænd. Senere hen paa Eftermiddagen var vi i Hyde park og spadserede i Regent street og saa' alle de fornemme Forretninger og Mennesker dèr. Hvad der forøvrigt var det morsomste af det hele, var en Forretning i Regent street, som Dr. Stevens havde opspurgt, og som viste sig: ene af alle her i Landet — og efter dens Sigende ogsaa paa Kontinentet — at have det dejligste Brød (hvidt), Kager, Kiks, Chokolade, Syltetøj og Marmelade, garanteret med under 3—5 pCt. Sukker (vort almindelige Gluttenbrød har 20, Kiksene 30), det var en Opdagelse, som jeg tror, vi (jeg) skal have en Del Fornøjelse af. Om Aftenen var vi i et fint og pænt Biograf-teater og saa bl. a. Væddeløbene ved Derby og hende Suffragetten, som kaster sig ind foran Hesten. Tirsdag tog vi hened. Menneskene her, som jeg bor hos, er overordentlig rare og gæstfri, og jeg har et rigtig hyggeligt Værelse. Paa Fredag rejser jeg op til London igen og tager Ophold paa Mansfield House Settlement, Barking road 68, Canningtown, London E., hvor jeg bliver til ca. Mandag. Hvis jeg da ikke faaet et gunstigt Tilbud om en Fragtdamper, tager jeg hjem over Esbjerg Mandag eller Tirsdag og ankommer saaledes Onsdag eller Torsdag. Kort senere desangaaende.

Jeg glæder mig meget til at se jer allesammen. Det skal blive dejligt at være i Raageleje sammen alle snart. Hvis Mama skulde være spændt, som hun siger, saa hils hende venligt og sig, at der kommer næppe nogen Overtaskelser fra denne Kant. Ærb. Aamundsen. — Jeg ønsker meget for dig, gamle Dreng, og venter det ogsaa. — Hils begge Pigerne. Ligeledes Emil, Dithmer og Hans Andresen.

FREMSTIDSPLANER — FORTSAT STUDIUM — ARBEJDE PAA HOSPITALERNE

Opholdet paa Mansfield House Settlement i London var et Led i Fred Aamundsens Arbejde paa at klare sig sin Stilling til det sociale Spørgsmaal. Han tog altid Tingene praktisk og personligt. Hvad han oplevede under sit Besøg i Settlementet, gjorde et stærkt Indtryk paa ham. Der var navnlig ét Syn, han ikke kunde glemme:

»Jeg har boet ude i Londons Eastend, hvor der bor Arbejdere i Tusindvis, alle levende af tilfældigt Arbejde eller rettere Lejlighedsarbejde, som det kaldes. Naar der kommer et Skib og skal losse, myldrer de frem i Hundredevis, og saa bliver et Mindretal antaget. Resten gaar saa hen og stiller sig op et andet Sted i Dokkerne et Par Timer senere, og her bliver saa nogle faa antaget, og Resten kan gaa tilbage og prøve paa at stille sig op om Eftermiddagen — og saadan forgæves maaske de 4 Dage om Ugen eller 5, og saa faa Arbejde 2 eller 1 Dag. Her er ikke Tale om Folk, som ikke bryder sig om at arbejde, men Folk, som intet hellere vil end netop arbejde.«

Den Spænding, disse Mennesker daglig maatte udsætte sig for, betog ham, og det forøgede end mere hans Sympati for dem, at de syntes at være ydmyge og resignerede, blottede for Klassehad. Han fortalte om, hvorledes Mændene under Møderne i Settlementet kunde være optagne af, hvad de hørte,

syngede med og ved Tilraab og Klappen give deres Bifald til Kende, naar Talerne sagde noget godt, ogsaa af religiøs Art.

Kærligheden til de smaa i Samfundet voksede hos Aamundsen i de sidste tre Studenteraar. Hans Arbejde paa Hospitalerne bragte ham i personlig Forbindelse med en Del af dem, og i hans Taler kommer Interessen for dem flere Gange frem, saaledes i en Tale om Ordet »Det samme Sindelag være i eder, som ogsaa var i Kristus Jesus«.

»Aah, hvor vi kommer til kort, naar det gælder om at elske sin Næste som sig selv. Og selv dem, vi holder af, hvor er vi tit opfarende, uvenlige og ukærlige mod dem. Og dem, vi arbejder sammen med, vore Kammerater paa Kontor, Værksted, i Forretning, ved Landarbejde, vore Studerekammerater — hvor tit er ikke uvenlige Ord, Drilleri og Haan det almindelige over for dem. Vi ser engang imellem enkelte, som har noget af den Kærligheds Aand eller det Kærligheds Sindelag i sig, som ogsaa var i Kristus Jesus. Jeg hørte netop for et Par Dage siden om en Kvinde, som altid havde Tid og Kærlighed nok til at række en hjælpende Haand til, hvem som helst der trængte til det, lige meget om det var et Menneske, der var sunket nok saa dybt, og hvor er det dejligt at se; det er noget af det samme Sindelag, som ogsaa var i Kristus Jesus. Frihed, Lighed og Broderskab — Broderskabets Tanke er ikke fra Socialismens Stifter, men fra Kristendommens Stifter, og den højeste Form for Broderskab er ikke at holde sammen, fordi man saa bedre kan føre sine Planer igennem — det er rigtigt, at Arbejderne slutter sig sammen for at ophjælpe deres Vilkaar i Samfundet, og det har min absolutte Sympati — men jeg finder, at den højeste Form for Broderskab er dette at elske sin Næste som sig selv, at holde af hvert eneste Menneske og betragte alle som Brødre og Søstre.«

Tanker som disse har ligget i Aamundsens Sind. Han talte ikke saa meget derom. Først henimod Slutningen af hans Studentertid, da han mente at kunne se Ende paa Studiet, antog de fastere Form og blev til en Plan, som han dog ikke

naaede at faa realiseret. Det var halvvejs en Aftale mellem ham og en anden ung Mediciner, at de, naar de begge havde faaet Eksamen, skulde tage Arbejdet op som Læger i et af Byens Fattigkvarterer. Den daværende Kommunalæge, Dr. med. Kjer-Petersen, som Aamundsen gjorde Bekendtskab med i det sidste Aar, han levede, havde fortalt dem om Forholdene i Vesterbros Sidegader, og derude skulde Fremtidsgerningen ligge. Men ikke blot Gerningen, ogsaa deres Hjem. Aamundsen var klar over, at Forudsætningen for rigtig at blive til Velsignelse, som han gerne vilde det, var, at man slog sig ned i selve Kvarteret midt imellem de Fattige og boede i saadanne Omgivelser, at de Fattige kunde søge én i Hjemmet uden at faa Indtryk af at komme ind til et Overklassemenneske. Aamundsen betonedede flere Gange, at der til Gennemførelse af Planen krævedes *Askese*. Han mente, at det f. Eks. vilde være udelukket, at de kunde gaa i Teatret. Vennen bemærkede, at det væsentlige dog maatte være, at de til daglig levede imellem de Fattige, og at det ikke kunde gøre noget, om de en enkelt Gang tog en saadan Adspredelse. Men Aamundsen blev ved sit. »Sæt, at de fik det at vide!« Han mente, at det vilde ødelægge Indtrykket af, at de virkelig vilde leve under samme Kaar som de Fattige, hvis disse fik at vide, at de tillod sig den Slags Fornøjelser. Han havde ogsaa Planer om at erhverve en Ejendom i et Fattigkvarter, saaledes at han samtidig med at bo der kunde være Vært for en Del fattige Familier og derigennem faa Adgang til personlig Paavirkning. Det var i Forbindelse med saadanne Fremtidstanker, naar han i den sidste Tid, han levede, lod falde Ytringer om, at han snart skulde til at bestille sit Tøj et billigere Sted.

En Beretning, som »Kirkens Korshær« udsendte i Foråret 1916, og hvori der fortælles om Samtaler, som Korshærens Arbejdere har haft med Mennesker, som de har opstøgt om Natten ved Danselokaler, paa Beværtninger og lignende Steder, optog Aamundsen meget, og de to Venner havde bestemt at henvende sig til Korshærens Ledere for

at faa Tilladelse til en Gang at følge med ud om Natten for at faa et Indtryk af, hvad der kunde naas igennem dette særlige Arbejde.

Aamundsen gjorde selv, hvad han kunde, for at lindre Nød. Jeg véd, at han ved en Lejlighed sendte 100 Kr. anonymt til en fattig Kone. »Du maa endelig komme til mig igen,« sagde han, da jeg en Gang havde bedet ham om at hjælpe et Sted, »jeg har netop mine Penge til saadan noget.«

Naar Fred Aamundsen havde faaet saa stor Kærlighed til de Fattige, som disse Fremtidsplaner er Udtryk for, skyldtes det saa ubestrideligt, at han vilde gaa i hans Fodspor, som vil lære Mennesker at elske deres Næste som sig selv. For Aamundsen, der havde saa megen Sans for Form, var det af Naturen ikke saa let at se bort fra det Ydre. Mennesker, som i Udseende og Klædedragt afveg fra det almindelige, vakte navnlig i tidligere Aar let hans Kritik, ikke mindst naar de i deres Optræden udviste Mangel paa Venlighed og Takt. Men den rette Kærlighed udvidede hans Hjerte. Karakteristisk for ham er det ogsaa, at han ikke i sit eget svage Helbred saa en Grund til, at han i alt Fald ikke selv personlig skulde paatage sig en saa anstrengende Gerning som en Fattiglæges, saaledes som han tænkte sig den.

Utvivlsomt saa' Aamundsen rigtigt, naar han mente, at det sociale Spørgsmaal skulde løses ad personlig Vej. Den Opgave, som han havde tænkt at hellige sine Kræfter, venter nu paa at blive taget op af ligesindede Medicinere.

— —

I Efteraarsemestret 1913 begyndte Aamundsen sin praktiske Lægeuddannelse som Volontør paa Rigshospitalets Afdeling C. Han blev straks meget begejstret for Hospitals-tjenesten, og Haugsted fortæller, at han kunde sidde i timevis og fortælle om alt, hvad han oplevede, baade det rent lægevidenskabelige og samtidig det menneskelige. Han erindrer især en Aften, hvor Aamundsen havde siddet i lang Tid og fortalt, da han pludselig afbrød sin Fortælling med:

»Undskyld, jeg sidder her og fortælles om alt mit og tænker slet ikke paa, at det maaske ikke interesserer dig saa meget, men jeg er selv saa optaget deraf!«

Volontørtjenesten blev imidlertid hurtigt afbrudt, idet Aamundsen den 7. Oktober 1913 blev indlagt som Sukker-sygepatient paa Rigshospitalets Afdeling A. Som tidligere nævnt var Sygdommen paa dette Tidspunkt gaaet over i et farligere Stadium. Aamundsen tog straks fat paa at være noget for de andre Patienter paa Stuen. Han laa ved Siden af en Politibetjent fra Lolland. Denne Patient, som man til at begynde med ikke havde været saa glad ved paa Hospitalet, skrev efter at være kommen hjem, at han havde været saa glad for sit Ophold. Han havde aldrig tænkt, at der kunde være saa god en Tone paa en stor Fællesstue. Han følte, at Aamundsen havde Del deri. Aldrig vilde han glemme de Aftener, hvor Aamundsen havde læst for ham i det nye Testamente, saa følte han sig saa nær ved sin himmelske Fader. Politibetjenten døde kort Tid efter.

Aamundsen læste om Søndagen en Prædiken for Patienterne, eller ogsaa talte han selv til dem. Senere talte han desuden paa de andre Stuer paa Afdelingen. Den 13. December 1913 blev han udskrevet og begyndte Dagen efter atter sin Volontørtjeneste. Han var paa kirurgisk Poliklinik og Sektionsstuen, deltog i Klinikker og Forelæsninger, men blev paany afbrudt af Sygdom, idet han fra 10.—21. April 1914 blev indlagt paa kirurgisk Afdeling D for Blindtarmsbetændelse uden dog at blive opereret.

Der findes tre Kollegiehefter med Manuskripter til Taler og Andagter, som Aamundsen har holdt i Tiden fra December 1913 til April 1916. De fleste af Talerne er holdt paa Rigshospitalets Afdeling A, for hvilken han synes at have udført en hel Præste- og Sjælesørgergerning. Fra Efteraaret 1915 talte han desuden undertiden paa Bispebjerg Hospital.

Manuskripterne viser, med hvor stor Omhu han forbedrede sig til at tale.

Til to Taler i December Maaned 1913 tog han nogle af

sine Yndlingstekster, som han ved tidligere Lejligheder havde brugt, Efeserbr. 6,11 og Lukas Evang. 14, 15—24, og talte om Hemmeligheden ved at besejre Synd og Indbydelsen til den store Nadver. Men han udarbejder nye Taler, og man mærker Udviklingen, siden han begyndte at tale til sine Kredsdrænge. Der er større kristelig Klarhed, han finder nye Billeder, og det mærkes straks, at det er andre Tilhørere, han taler til — og syge. »Den lykkeligste Maade at være syg paa er at stille det i vor kærlige Faders Haand og saa regne med, at selv om det ene og det andet bliver os frataget, selv om et langt Liv ikke er os beskaaret, selv om vi Resten af vort Liv er forhindrede i at færdes frit omkring og i at udføre en hel Del Ting, som vi gerne vilde kunne beskæftige os med — saa er det dog mindre væsentligt end det, at vi har Guds Fred, og det er muligt ved Guds Hjælp at faa meget ud af sit Liv, trods Sygdom.«

Han taler meget direkte, personligt og praktisk. Her er et Brudstykke af en Tale om Ordet: »Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det øver jeg«:

»Det drejer sig i Reglen ikke om Tyveri, Mord og den Slags. Det bliver vi ikke fristet til, og det er da ingen Sag at lade være med at gøre den Slags Ting, som vi ikke engang kunde falde paa at tænke paa. Sagen er den, at det er en uhyre Række af *smaa Ting* Dagen igennem, som vi fristes til at handle urigtigt i. En eller anden er uforskammet mod én — saa svarer man i samme Tone, eller gaar og er gal i Hovedet i lang Tid efter. Vi fælder de strengeste Domme over andre i Stedet for at undskyldte dem. Der er saa mange Lejligheder en Dag igennem, hvor man kunde gøre en anden en Tjeneste, men éns Magelighed eller éns Værdighed forbyder én at ulejlige sig dermed. Man er bange for at give andre noget eller uvillig til at laane ud. Der kommer Tilfælde, hvor det er lettere at bruge en Nødløgn, og i andre Tilfælde benytter man sig af Overdrivelse, for at éns Medmennesker skal faa et gunstigere Indtryk af én.

Ens Tanker kan maaske ogsaa bevæge sig ind paa Omraader, hvor Lyset ikke maa falde, thi der var ikke rent.«

En saadan Tale er ligetil, og jeg mindes, at der var en ung københavnsk Rengøringskone, der døde paa Hospitalet af Sukkersyge, som sagde: »Det, som Dr. Aamundsen sagde, det kunde alle forstaa.«

Juledag 1913 holder han Andagt over Juleevangeliet og begynder med et Træk, han ogsaa siden holdt af at fortælle som Vidnesbyrd om Julens Magt over Sindene. Han havde i det hele en Evne til at finde karakteristiske Begyndelser til sine Taler, saaledes at Tilhørerne straks fra først af var med:

»I Gaar Formiddags sad der i et Marketenderi hørende til et af vore største Værksteder op imod 1000 Arbejdere. De sad ved de lange Borde, hvor der hist og her var stillet smaa Grantræer, og saa sker det, at nogen et Sted begynder at synge, først svagt henne et Sted, og saa kommer der flere til og saa flere. Med stor Styrke synger saa hele Forsamlingen »Julen har bragt velsignet Bud, nu glædes Gamle og Unge«. Det er ikke nogen daglig Ting at høre mange Hundrede Arbejdere, københavnske Arbejdere, stemme i af al deres Kraft i en Salme, og den, som hørte det og fortalte mig det, var ogsaa betaget af at staa og høre den store Mængde Mandsstemmer synge: »I Dag blev vor kære Frelser født, og Paradisvejen funden.«

Ogsaa herinde er der Glæde, det véd jeg, og det regner jeg med. — De véd, hvis man udspænder Strengene fra en Violin frit i Luften og saa stryger med Violinbuen over Strengene, faar man en svag og kedelig Tone frem. Svingningerne er til Stede i Strengene, men først naar der kommer en Sangbund under Strengene, bliver Tonen stor og fyldig. Jeg regner med, at der i disse Dage er en Sangbund i Dem for Juleevangeliet.«

Der kunde gengives mange smukke og opbyggelige Stykker fra denne mærkelige Prædikensamling eller Andagtsbog, men jeg vil hellere anføre en enkelt Tale helt. Den er holdt

første Gang i Januar 1914 og hedder: »Er det en Viljessag at tro?« Han kunde naturligvis holde den samme Tale paa forskellige Sygestuer, og naar der var gaet nogen Tid, ogsaa paa samme Stue, da Patienterne stadig skifter.

ER DET EN VILJESSAG AT TRO?

Der sad ca. 40 Studenter til et Møde, og de talte om Kristendom. Saa var der en, der sagde: »Er det en Viljessag at tro? For det har jeg hørt fortælle, at en Præst har sagt.« Det havde den Præst nu aldrig sagt, men han havde sagt noget om Viljens Betydning for Kristendom. Jeg kan endnu høre ham sige: »Mands Vilje er Mands Himmerig — naar vi bare faar vor Vilje, befinder vi os i den syvende Himmel — d. v. s. det blev vi nu hurtigt kede af. Mands Vilje er Mands Himmerig — det tror jeg ikke saa meget paa, men jeg tror paa, at den, som *vil*, han kommer i Himlen.«

Husker De ham, Sønnen, som var draget bort hjemmefra. Han havde brugt alt det, han ejede, var sunket dybere og dybere i Usædelighed og al Slags Synd; han gik derude mellem Svinene og saa', hvor elendig hans Tilstand var, — og hvad gjorde han saa? Han sagde ikke: »Der er Hundreder af Mile hjem, der hen kan jeg aldrig naa.« Han sagde ikke: »Det kan ikke nytte noget; min Far vil ikke kendes ved mig, saadan som jeg er.« Nej, han sagde: »*Jeg vil* staa op og gaa til min Fader, og *jeg vil* bekende, at jeg har syndet mod ham og mod Himmelen, *jeg vil* bede ham om at gøre mig til en af hans Daglejere« — og saa gjorde han det!

Jeg tænker mig, at han har haft langt at gaa, han har vel ofte paa Vejen udmattet kastet sig ved Vejkanten, og saa har den onde hvisket i hans Øre: »Det nytter saamænd ikke, du naar aldrig til din Fader, det er du for kraftesløs og energiløs til; det var kun i en Stemning, du tog den Beslutning; du vil heller ikke bryde dig om at være derhjemme

hos din gamle Fader: der maa du ikke gøre det ene, og der maa du ikke gøre det andet; du er en fri Mand, der skal følge dine Lyster og Drifter.« — Men igen og igen har han gentaget for sig selv: »Jeg vil gaa til min Fader« — og op er han saa staaet i sit lasede Tøj med ophovnede Fødder og støvet og træet, sløj af Sult, men saa har han alligevel vandret i den Retning, hvor hans Hjemland laa. Han havde ingen til at sige ham den nærmeste og lige Vej, men han gik i den Retning, hvor han vidste, det maatte ligge. Og stundom kunde han langt, langt borte skimte Toppene af sit Hjemlands Bjerge, saa gik det lettere og mere tillidsfuldt. Men stundom kom han igennem Skove, hvor der var tæt Krat og Træer forude, og saa hviskede det rundt omkring ham: Vejen dér til Siden er meget nemmere; der er dejlige Kilder og gode Frugter i den Retning; hvad vilde du dog trænge ind i Dybden af Skoven for og igennem alle de tætte og ufremkommelige Steder? Og fra den anden Side hviskede det: Du er slet ikke anlagt for saadan at være lydig og ydmyg under en Fars Kommando, og du skal ikke blive ved med at gaa hjemad, for du vil møde dine gamle Kammerater, og de vil grine ad dig og sige: »Sikken et Hængehoved, han er blevet; nu skal han hjem at bede om Forladelse, sikken en Kujon, sikken en skinhellig Nathue.«

Og han er ligesom standset og har set lidt til Siden og gjort et Par Skridt langs med Tykningen; men saa har han samlet hele sin Længsel og hele sin Energi om dette: »Jeg vil gaa til min Fader«, og saa gaar det lige ind igennem det tætteste og ufremkommeligste, saadan at Kvistene knaser under Fødderne paa ham og river de bare Fødder til Blods, og Grenene pisker ham i Ansigtet, men han ænser det ikke, bare fremad, hjemad. Og saaledes er der gaet Maaneder — og Maaneder, saa endelig en Morgen ser han til sin Jubel: »Nu er jeg der, nu er jeg hjemme.«

Jeg har et Billede hængende over mit Skrivebord hjemme, et Billede, som jeg holder saa meget af. Paa det ser man Faderen sidde i sin Stol, og Sønnen, som er vendt hjem,

ligger paa Knæ, udtæret, segnefærdig og mager. Faderen sidder bøjet over ham med Haanden hvilende paa Sønnens Hoved. Jeg synes ikke, Tegningen er særlig god, heller ikke at Farverne er særlig godt valgte; men det er lykkedes Kunstneren at faa det frem i Billedet, som jeg aldrig kan blive ked af at se paa: det Udtryk i Faderens Ansigt og den Maade, hvorpaa hans Haand hviler paa Sønnens Hoved, det viser saa klart, at Faderen uden Forbehold ganske og helt tilgiver Sønnen. Faderen er fyldt med Glæde og Taknemlighed over, at Sønnen endelig er kommen hjem, og spørger ham ikke engang ud, lægger blot sin Haand velsignende paa hans Hoved og tilgiver ham det *altsammen*.

Kender De til at mærke, at man har faaet Tilgivelse for noget, som piner én, saa vil De forstaa det Billede. Dér har De Billedet paa et Menneske, som det lykkes for, ikke fordi han er religiøst anlagt, ikke fordi han er en stærk Karakter, ikke fordi det var let for ham, men fordi han brugte al den Vilje, han havde, til at lede efter Vejen hjem — og saa lykkedes det. Kristendom — eller rettere det at finde hjem til Gud — er ikke forbeholdt de religiøst anlagte, det er ikke forbeholdt de stærke Karakterer, det er hverken forbeholdt de rige eller de fattige.

Den store Hemmelighed ved at finde Gud er at bryde sig om at finde hjem og saa sætte den Smule Vilje, man har, men ogsaa alt det, man har, ind paa at søge hjem til Gud. Og hvordan kan den Smule Energi slaa til? Den kan slaa til, fordi Gud længes efter at faa *Dem* og *mig* hjem, og saa snart vi vil søge ham af al vor Vilje, saa giver han det, der mangler, og ved vor hele Vilje og hans Hjælp saa kan det lige akkurat gaa, men saa lykkes det ogsaa.

Og spørg Sønnen, som er kommet hjem, afkræftet og træt: »Var det nu ikke for stor en Anstrengelse?« Saa vil han svare: »Ikke for alt i Verden vil jeg undvære den usigelige Lykke, jeg nu har oplevet; den er mange Gange de Maaneders Kamp og Anstrengelse værd.«

Gud velsigne hver eneste herinde til at finde hjem til Gud,

enten De er paa Vejen eller endnu ikke er begyndt, — saa begynd nu!

Han holder tre sammenhængende Andagter over Emnerne: *Stærk — Glad — God*, og jeg maa bryde mit Forsæt om ikke at ville citere, thi Læserne skal vide, hvad han, der havde saa meget at bære paa, siger om at være glad:

»Kun de, som har prøvet det, véd, hvad det er at være rigtig overstrømmende glad, saadan jublende glad. Det er noget, jeg saadan ønsker den, jeg holder rigtig af, og jeg kunde unde Dem og ønske Dem, hvis De ikke er det, da at blive rigtig jublende glade, ikke saadan for et enkelt Øjeblik, men til Stadighed. Kan man da være saadan glad til Stadighed? — Ja — man kan — med Jesus Kristus som Midtpunkt i sit Liv. Uden ham lever man paa Tilfældigheder. Glæden bliver altid forstyrret, bestandig gør man et eller andet, som ødelægger det hele for én — et ukærligt Ord, en egoistisk Handling — og saa maa man gaa rundt og trække paa den Byrde, foruden alt det andet, man har at slæbe paa. Det er Byrden, man slæber paa, som gør Livet tungt og hæmmer Glæden.

Først naar man er naaet til Jesu Kristi Kors — til Tilgivelse — alle sine Synders naadige Forladelse — kan Glæden finde Plads og bo varigt i én. Saa kan man faa det saadan, at éns Sind er fuldt af Glæde som et stort Hav, et Hav med et Dyb af Glæde. Kommer saa Sorgen og kommer Modgangen, da skifter Overfladen Form og Farve; der er baade Bølgetoppe, hvor Skummet sprudler og ler i Solen, saadan som en glad Kristen friskt og naturligt kan fornøje sig og være munter, og der er de mørke Bølgedale, hvor han stemmes til dyb Alvor, naar Modgangen møder ham, og naar Sorg og Savn melder sig, men under Bølgerne er det dybe, rolige Hav, som ikke bevæges af Bølgerne, Havet af Glæde, den Glæde, som bestaar bestandig, naar man hviler i Gud og bestandig paany henter sin Tilgivelse og Fred i Jesus Kristus. — Men mange Guds Børn er da slet ikke

glade at se til? — Nej, mange Kristne begaar den Fejl, at de endnu ikke har taget Skridtet fuldtud og har lagt hele deres Tro og Tillid og alle de mange Bekymringer over paa Jesus.

Med Glæde i Hjertet, saadan til Stadighed, kan man komme til at elske Livet, — nej stop — elske Livet, det ligger én da saa fjernt, jeg som har faaet saa lidt af Livet og mistet saa meget, jeg som saadan er bundet af Sygdom. Er der nogen herinde, som synes, at de mangler Glæde af Livet, nogen som synes, at de næsten ikke kender til at være rigtig glade, saa vil jeg fortælle Dem, hvad Jesus siger til Dem: »Kommer hid til mig, alle I som arbejde og er besværede, og jeg vil give eder Hvile.« — Det siger jeg Dem fra Jesus Kristus i Dag, og han staar ved sit Ord. De, som hører dette, tænk over, at det er til Dem personlig, dette er henvendt; tænk over, om ikke De endnu i Aften vil bede Jesus Kristus om at tage Syndens Byrde — Sorgens Byrde — Bekymringens Byrde fra Dem. Jesus kalder paa mange Maader paa os til at komme. Maaske kalder han ogsaa paa en eller anden af os nu i Aften; — hvis der er Stilhed i dit Sind, og du kan mærke, at han kalder paa dig: gaa lige til ham og bed med al din Længsel, med al din Trang til Fred i Sindet, om han vil give dig sin fulde Tilgivelse, sin Fred, og du skal finde Fred og Glæde.

Du, som har dig selv mig givet,
Lad i dig mig elske Livet,
Saa for dig kun Hjertet banker,
Saa kun du i mine Tanker
Er den dybe Sammenhæng.«

Her er Emnerne for nogle af hans Taler:

Søgen. — Underet i dig (en Paasketale). — At faa det mest mulige ud af Livet. — Hvad hindrer Dem i at blive en Kristen? — Træk hos Jesus. — »Se, jeg staar for Døren og banker«. — Guds Riges Komme i et Menneske. — »Værer

altid glade«. — »Saa mange, som drives af Guds Aand, er Guds Børn«. — Kærlighed. — Guds Tempel. — »Komme dit Rige«. — Guds Kærlighed.

I en af Talerne begrundet han sin Adkomst til at tale og aflægger følgende Bekendelse:

»Naar jeg skal begrunde min Adkomst til at staa her, saa er det ikke med, at jeg har studeret Teologi eller har læst Biblen saa og saa omhyggeligt — jeg har læst meget i Biblen — men det er ikke det, som jeg føler som Adkomsten, men det er Visheden om at have lært Jesus Kristus noget at kende som en levende Virkelighed, som den, der har Magt til at forandre et Menneskes Liv, — som den, der har Magt til at lade noget af det gode vinde Sejr over det lave, — som den, der gør hver Dag festlig og lykkelig, naar man er nær Gud, — som den, der lader Freden bo i éns Hjerte, saa Livet blev indholdsrigt og Tiden kostbar, for man maa dog se at dele ud til andre noget af det lykkelige og værdifulde, man har faaet — først til dem, man er saa nær, og saa forresten ud til alle, som vil høre, hvad man har at fortælle, høre paa Indbydelsen til at komme ind i Guds Rige.

Forstaar De saa, hvorfor nogle er saa ivrige for at tilskynde andre til det. Det er saa lige til, naar man vandrer i Ørkenen og én finder en Kilde med dejligt friskt, rindende Vand, at han saa raaber hen til alle de andre: dér er en Kilde! den Vej fører hen til styrkende og kvægende Vand, som frisker og slukker Tørsten«.

Saa gik han da ud med sin Indbydelse, og han var en meget flittig Indbyder. Han indbød ikke forgæves. Der var Mennesker, som tog imod Indbydelsen og oplevede den store Glæde og Lykke derved. Naar Fred Aamundsen blev til Velsignelse for saa mange ved sit Hospitalsarbejde, hænger det sammen med, at han gik ikke i egen Kraft, men i en størres Tjeneste. Det kan ogsaa siges saaledes, at han

bad meget. Han lærte Hemmeligheden ved dette, som synes ugørligt: »beder uafladeligt!« Han forstod det saaledes, at man skulde »altid være i Forbindelse med Gud, saaledes at man kunde Dagen igennem som i et Lynglimt hente ny Kraft og Hjælp til, hvad man skulde gøre, Tilgivelse, naar man svarede uvenligt eller gjorde en Fejl«. Der var en mærkelig Stilhed paa Stuerne, naar han talte; der skete aldrig Afbrydelser eller Forstyrrelser. Troende Sygeplejersker, som kendte ham, sætter dette i Forbindelse med, at han i saa udprægt Grad levede i Bøn. Kun én eneste Gang under de mange Andagter, han holdt, skete det, at to Læger efter hinanden kom ind paa Stuen for at se til Patienter. Aamundsen sagde bagefter: »Jeg plejer altid at bede paa Vejen herhen; men i Dag mødte jeg en Ven paa Trianglen, som fulgtes med mig, og vi kom til at gaa og tale sammen.«

Han bad meget selv, men han havde ogsaa lært Forbønnens Magt at kende og regnede meget med den. Ofte kom han til sine Venner og bad om deres Forbøn, baade for sig selv og sine egne Vanskeligheder, naar der var noget bestemt, han lige paa det Tidspunkt kæmpede med, men navnlig ogsaa for sit Arbejde i Guds Rige. En af hans Venner fortæller herom:

»Især i den første Tid, hvor han holdt Møder paa Righospitalet, gik der ikke en Søndag, hvor han skulde holde Andagt, uden at han kom og sagde: »du vil nok huske mig i Eftermiddag.« Undertiden føjede han til: »for egentlig er jeg saa sløj, saa jeg i Grunden er mest tilbøjelig til at ringe, at jeg ikke kommer.«

Ogsaa for sin egen Sjælesørgergerning kom han og bad om Forbøn. Han fortalte om »Tilfældet« uden at nævne Navnet paa vedkommende og havde da en ikke ringe Evne til at gøre én klart, hvad det drejede sig om, saaledes at man virkelig kunde bede for det Menneske, fordi hans egen glødende Kærlighed smittede.

Men selv brugte han ogsaa Forbønnen, og det gjaldt jo særlig i hans Sjælesørgergerning. Han fortalte saaledes en

Gang, hvorledes han nogle Nætter næsten bogstavelig havde vaaget i Bøn for én, som han havde faaet Lov at hjælpe, og som han vilde hjælpe helt igennem til Fred. Han fortalte mig det og sluttede sin Beretning med: »men ih — hvor det har givet Sukker!« Det sagde han med det mest lysende Smil.

Han havde ofte noget at fortælle. Saa var det en Mand paa Hospitalet, som havde vinket ad ham efter en Søndagsandagt, og da han kom hen, fortalte Manden, hvorledes han havde det, og om de Tanker, som Andagten havde vakt hos ham. Eller det var en Kone, som havde ligget paa Hospitalet, og som han ogsaa havde faaet Lov at være til Hjælp for, og som han nu havde faaet Brev fra. Eller en gammel Kreds-dreng, en Student eller en anden havde uventet besøgt ham. Ikke saa sjældent endte han saadanne Beretninger med: hvor er det vidunderligt, og hvor er det underligt, at jeg faar Lov til saadan noget, saadan én som jeg er. Flere Gange fik han ogsaa Lov til at være til Trøst og Hjælp for Patienter, der laa paa det sidste.«

— —

Det var dog ikke altid let for ham. Det kunde ikke være det. Sygdommen gjorde sine stadige Fremskridt; som Læge kunde han følge dem alle. Ofte afbrød den helt hans Arbejde, altid hæmmede den ham ved at medføre legemlig Træthed, streng Diæt og undertiden Sultekure. Men han har ikke én eneste Gang i alle sine mange Taler nævnet, at han selv til Stadighed var syg, skønt han som talende til syge ofte kom ind paa Sygdommens Byrde og Prøvelse. Et Sted troede jeg, han vilde sige det. Han nævner forskellige menneskelige Byrder: »Sorg, Skuffelser, Tvivl, Bekymringer — og *Sygdomme* — det kan vi da tale med om — baade De og jeg (nu mente jeg, han vilde nævne det, men nej), jeg gaar jo hver eneste Dag mellem Syge med alle mulige Slags Sygdomme«. De vidste jo nok, nogle af dem, at »Dr. Aamundsen«, som de kaldte ham, selv var daarlig. En ung Mand, der har været Patient, skriver: »Jeg véd jo, at De

har Deres at pines med saavel som jeg«, men han lod sig ikke mærke med det. Den samme unge Mand skriver: »Jeg kan kun endnu en Gang takke Dem saa mange Gange for al Deres Venlighed overfor mig. De kan tro, det var den bedste Medicin for mig under mit Hospitalsophold.«

I en Nytaarstale fra Januar 1915 har han givet et Slags personligt Overblik over 1914 og et lille Blik ud i Fremtiden:

»1914 forekommer mig at have været saadan et langt Aar med saa mange Forandringer og saa mange Oplevelser. Naar jeg ser tilbage paa det, er der saa mange Ting, som er blevet helt anderledes, end jeg havde tænkt mig det. Der er mange Ting, som blev til Skuffelse og Besværlighed, og som paa et Tidspunkt saa ganske uforstaaelige ud, men saa gik der nogen Tid, og efterhaanden viste det sig, at der var alligevel Mening deri, og Skuffelserne blev til at bære. Og saa var det jo ikke altsammen Skuffelser, nej — det var det langtfra; men man er nu tilbøjelig til først at tænke paa det svære. Jeg ser tilbage paa et Aar, saa rigt paa glædelige Oplevelser, paa utallige Erfaringer om Bønhørelse, Erfaringer om Mennesker, som var gode imod én, Erfaringer om, at Gud havde Magt til at lede og føre én igennem det altsammen.

.
Og er Deres Tanker ikke ilet fremad med Masser af Spørgsmaal. For de ældste og for dem, der føler Sygdommen mest, har det været i Tankerne: skal jeg opleve dette Aar til Ende? — og særlig de ældste har vel tænkt: skal jeg i dette Aar miste flere af dem, som staar mig nær, og som der efterhaanden er blevet saa faa af? Det er Tanker, som i Virkeligheden ligger saa nær, og som jeg ogsaa kender godt, og i Virkeligheden bør de være nærliggende for hver eneste af os. Sæt, at 1915 var det sidste Aarstal, vi skulde opleve at skrive! Ja, dertil er kun det at sige, hvad enten der er kort eller langt igen, saa maa vi se at være rede altid og naar som helst til at gaa bort med Fred og Tillid

og Tro til Gud. Og hvad enten der er kort eller længe, saa maa vi se at faa det mest mulige ud af den Tid, vi har igen, i Retning af at gøre det mest mulige *for andre* med Guds Hjælp, for det er dog det største og lykkeligste, vi kan opleve — at gøre noget for andre.«

Fred Aamundsen fik hele 1915 at arbejde i. Et Par Linier af et Brev fra Paasken 1915 viser, hvorledes han er i Gang:

2. April 1915.

Kære Charlie!

Mange Tak for Kortene, som alle var glade for at modtage i Morges. Det er dejligt, at du er glad ved din Ferierejse. Jeg vil forsøge at fortælle dig alle de vigtigste Begivenheder, siden du rejste. Skærtorsdag var vi alle i Sankt Johannes Kirken til Alters, og det var rart. Om Aftenen talte jeg paa 8 Stuen, og det gik udmærket. Jeg har haft megen »Tryk« i Underlivet i Gaar og i Dag, men det er noget bedre i Eftermiddag. I Formiddags havde vi Poliklinikken aaben; der var 17 Patienter, og jeg var eneste Læge. Jeg følte mig rigtignok »overlægen« og skar en Mand for en grim bullen Finger. Hele Familien var paa Charlottenborg i Eftermiddag — der var rasende fuldt af Mennesker — og en hel Del pæne Billeder . . .

Men ogsaa i dette Aar afbrød Sygdommen hans Arbejde. Fra 11. August til 7. November laa han som Patient paa Bispebjerg Hospital. Efter at være udskrevet gjorde han Tjeneste som »Kandidat« paa Hospitalet i Tiden fra 1. December 1915 til 31. Marts 1916, dog afbrudt af en Patienttid fra 2. til 27. Februar.

Dagen efter, at Aamundsen var udskrevet fra sit første Sygeophold paa Bispebjerg Hospital, sendte han en Hilsen til den Sygeplejerske, som særlig havde passet ham. Af Brevet fremgaar, at Opholdet ogsaa har været til Glæde for ham:

»Det er ikke faa Gange i Aftenens og Dagens Løb, at mine Tanker flyver ud til B. B. H., hvor jeg lige har haft

mit Hjem i saa lang Tid, og hvor jeg har været saa lykkelig ved at færdes. Det er Minder om Hygge, om venlige og gode Mennesker, Minder om Sympati og i det hele kun opmuntrende og glædelige Minder, som fylder mig med Taknemlighed, ikke mindst mod én, som har vist mig den mest mageløse Omhu og Utrættelighed i at gøre alt saa godt som muligt og gøre Opholdet som Patient til et dejligt Besøg paa et dejligt Sted, hvor man kun kunde være glad og lykkelig ved at bo og for hver Dag holde mere af dem, man var Gæst og hjemme hos . . . «

— —

Aamundsens megen Færden paa Hospitalerne medførte, at han lærte mange af Sygeplejerskerne at kende, og det var naturligt, at han, som den nidkære Arbejder han var, søgte Samarbejde med de kristne Sygeplejersker og glædede sig, hver Gang han traf en saadan. Men dette førte til, at han, hvis Maal det var at gøre saa meget godt som muligt for andre, ogsaa kom til at deltage i det kristelige Arbejde, der gøres for Sygeplejerskerne. Foruden gennem »K. F. S.« (Kristelig Forening for Sygeplejersker), der samler Sygeplejersker fra samtlige københavnske og frederiksbergske Hospitaler samt private Sygeplejersker og har ialt ca. 450 Medlemmer, gøres der et kristeligt Arbejde for Sygeplejerskerne paa de fleste af Byens større Hospitaler. Dette Arbejde udgaar fra Sygeplejerskerne selv paa vedkommende Hospital og bestaar normalt i et ugentligt opbyggeligt Møde (i Reglen hver Lørdag Aften). Arbejdet gøres dels af indbudte Talere, dels ved egne Kræfter. En saadan »Lørdagskreds« var i Gang paa Bispebjerg Hospital, da Aamundsen kom derud. I Begyndelsen af Efteraaret 1915 talte han selv i Kredsen, og i den kommende Tid var han meget virksom til at hjælpe med at skaffe Talere til Kredsen. Han saa' tydeligt, hvor vigtigt dette Arbejde var. Kunde Sygeplejerskerne vindes for Guds Rige og styrkes i deres Kristenliv, vilde Velsignelsen gennem dem kunne bringes til de mange, mange Patienter paa de store Hospitaler, som ofte har megen Trang

til Hjælp i deres religiøse Liv. Men ogsaa for Sygeplejerskernes egen Skyld skulde Arbejdet gøres. Mange af dem var ved deres Arbejde om Søndagen udelukket fra at deltage i Menighedens almindelige Gudstjeneste. De gjorde saa meget for andre; det var kun rimeligt, at der blev gjort noget specielt for dem.

Aamundsen saa' fuldstændig klart og rigtigt her, og for ham var Erkendelsen af, at en Ting burde gøres, ensbetydende med personlig Bøn og Arbejde for dens Fremme.

Paa Rigshospitalet var der ogsaa en »Lørdagskreds« i Gang, og en Dag i Foraaret 1916, vistnok i April Maaned, gik Aamundsen til Kredsens Leder og spurgte, hvorledes det gik med Arbejdet, og om man vilde have noget imod, at han hjalp med at skaffe Talere til Lørdagaftenerne. Kredsens Arbejde gik netop noget smaat paa dette Tidspunkt, og med Glæde og Taknemlighed tog man imod den tilbudte Hjælp. Aamundsen kom da til Komitémøder paa begge Hospitalerne og var med til at planlægge Kredsenes Arbejde. De to sidste Aftener, han var rask, var han til saadanne Komitémøder, og han havde endda paa det Tidspunkt sat sig i Forbindelse med »Lørdagskredsen« paa Kommunehospitalet. Ogsaa dér vilde han gerne række en hjælpende Haand. Samme Lørdag, som han blev begravet, skulde han om Aftenen for første Gang have talt til Sygeplejerskerne paa Kommunehospitalet.

Dette hans sidste Arbejde er efter hans Død blevet fortsat af nogle af hans Venner. Der blev desuden i Foraaret 1917 afholdt et Fællesmøde mellem Kristelig Forening for Sygeplejersker, Kristelig Lægeforening og Medicinerkredsen til Drøftelse af Emnet »den aandelige Side af vor Hospitalsgerning«. Der var her ca. 200 Sygeplejersker, 50 Medicinere og nogle Læger til Stede. Formaalet var bl. a., at de troende Sygeplejersker og Medicinere skulde have Lejlighed til at lære hinanden nærmere at kende og i Fællesskab drøfte Vanskelighederne ved og Mulighederne for det aandelige Arbejde paa Hospitalerne. Det blev ogsaa frem-

hævet, at der her var en stor Opgave for den kristne Menighed, som man ikke kunde vente løst af Hospitalsautoriteterne.

Det maa endnu siges, at Fred Aamundsen ikke mente, at enhver kristen Mediciner skulde drive Hospitalsmission paa samme Maade, som han selv gjorde det. Han kunde ogsaa sige til sine kristne Kollegaer: »Sig mig, hvis jeg gør noget forkert! Sig det endelig, hvis I synes, jeg hellere skulde holde op!« Der er her et Spørgsmaal om aandelig Takt og Hensynsfuldhed — den, som han ejede i saa høj Grad. Det er ikke saa meget hans Arbejdsformer i det enkelte, der skal efterlignes. Det er den brændende Nidkærhed, som han havde, der bør tilstræbes. Hvor den findes, og hvor et Menneske gaar ind i den Lydighedens og Bønnens Skole, som Fred Aamundsen gik i til sin sidste Dag, der vil sikkert ogsaa Vejene aabnes for de kristne Medicinere til at blive til Velsignelse paa Hospitalerne.

»Kristelig Lægeforening« og »Medicinerkredsen« nævnedes ovenfor. Der staar endnu tilbage at omtale det Arbejde, som den unge Mediciner Fred Aamundsen gjorde for sine nærmeste Kollegaer — dem, som han efterlod den største Arv.

FRED AAMUNDSEN OG MEDICINER- KREDSEN

»Nu skal jeg til at være Studentearbejder«, sagde Aamundsen, da han havde afsluttet sit Arbejde i K. F. U. M.s Ungdomsafdeling og blandt Gymnasiasterne. Der var ogsaa Brug for ham i Studenternes Kreds. I 1913—14 var han et nyttigt og skattet Medlem af »Kristeligt Studentforbund«s Bestyrelse. Ikke mindst kom hans personlige Kendskab til mange af de yngre Studenter Arbejdet tilgode. Men sin egentlige Opgave fandt han imellem sine nærmeste Studenterkammerater inden for »*Den kristne Medicinerkreds*«.

Allerede i 1901 havde »Kristelig Lægeforening«*) begyndt at indbyde medicinske Studenter til Møder i kristne Lægehjem i København og Omegn; navnlig samledes man i den nu afdøde Læge Brodersens Hjem i Lyngby. Deltagerens Antal var ikke stort til at begynde med. Der kom ca. 10. Den aandelige Interesse blandt Studenter var endnu ret ringe; blandt Medicinerne fandtes den kun undtagelsesvis. Men den kristne Studenter- og Gymnasiastbevægelse voksede, og med den øgedes Respekten og Interessen for de religiøse Spørgsmaal. Deltagerantallet i Medicinermøderne steg til 20, derefter til 30. I September 1908 nedsatte Studenterne et 3 Mands Udvalg, der skulde ordne nogle sær-

*) »Kristelig Lægeforening i Danmark« er stiftet i September 1897. Den har nu 92 Medlemmer og har foruden sit Hovedformaal — at danne et Bindeled mellem de kristne Læger — den særlige Opgave at virke for Lægemissionen paa de Steder, hvor dansk Mission drives.

lige Møder ved Siden af Sammenkomsterne i Lægehjemmene. Det blev Begyndelsen til Medicinerkredsen. Som saa ofte før fik en kristelig Bevægelse sit Udspring i nogle faa gode Venners Trang til at finde hinanden i indbyrdes Samliv og fælles Arbejde. Om nu Pladsen tillod at skildre Bevægelsens Historie i Enkeltheder! Det er baade interessant og opbyggeligt at se dette nye Arbejde i Guds Rige vokse frem.

I December 1909 udvidedes Udvalget til 7 Medlemmer. Der kommer nu ca. 40 til Medicinermøderne, og Fællesskabsfølelsen mellem Deltagerne vokser. Man bliver klar over, at der er Betingelser til Stede for at danne en kristelig medicinsk Forening. Men Lederne ser ogsaa, at Organisation er et tveægget Sværd.

I en Beretning hedder det: »Mangen aandelig Realitet døde, da den blev formelt organiseret, og sikkert er det: der er faa Ting, som Studenter hellere debatterer og med mere Ild debatterer end Lovparagraffer, men der er faa Ting, der som Generalforsamlinger øder aandelig Kraft og abstraherer fra Sagens Kerne. Derfor undgik vi »Organisation« saa længe som muligt«. Men til sidst bliver den nødvendig. Efter nogle Maaneders grundige Forberedelse fremlægges Forslag til Love for »Den kristne Medicinerkreds«. Det vedtages ved et Møde den 26. Marts 1911, og den nye Forening er stiftet. Det hedder i Lovenes § 1: Den kristne Medicinerkreds er en Sammenslutning af kristne og kristeligt interesserede medicinske Studenter, udgaaet fra »Kristelig Lægeforening« og i § 2: Medicinerkredsens Formaal er: 1) at bidrage til at dygtiggøre sine Medlemmer til at leve et kristent Studenterliv som en Forberedelse til en kristen Lægegerning; 2) at bidrage til, at Medicinerne kommer i personlig Berøring med Kristendommen; 3) at optage Arbejder, som har Krav paa kristne Medicineres Interesse og falder inden for Kredsens Rækkevidde.

Saaledes lyder Formaalet, udtrykt i Paragraffernes lidt tørre Sprog. Maalet er i Virkeligheden stort, og det bliver

ogsaa sat frem med ungdommelig Friskhed, der minder om Foraaret. Man vil »sætte Kristendommen ind i den medicinske Verden, hvor den før har været regnet for Galskab, og hvor hele det aandelige Niveau er blevet derefter«. Man vil prøve paa »at skabe en Strømkæntring i den kommende Lægestand«. Men samtidig med, at de Unge har dette store Maal for Øje, er Ledelsen præget af megen Klogskab og Besindighed. Arbejdet lykkes. I 1911, da Foreningen stiftes, er Medlemsantallet 38. Næste Aar er det steget til 80. Man vover sig til at holde offentlige Møder for *alle* medicinske Studenter. Der kommer ca. 100 Deltagere. Kredsens Eksistens bliver ogsaa paa anden Maade bekendt. Da der første Gang skal vælges Medlemmer til det nydannede Studenteraad, opstaar det Rygte, at Medicinerkredsen vil opstille sin egen Liste. Rygtet var galt, men ved Valget blev et Medlem af Medicinerkredsens Udvalg opstillet og valgt paa »de andres« Initiativ. Alt synes saare vel, men de Ledende har Øjet aabent for, at der ogsaa klæber Mangler ved Arbejdet. Den mest klartseende udtrykker det ved »Kristelig Lægeforening«s Aarsmøde i 1912, hvor der som sædvanligt blev aflagt Beretning om Medicinerkredsens Arbejde, paa følgende karakteristiske Maade (Udhævelserne er hans):

»Der er iblandt Medicinerne megen kristelig Interesse og ogsaa adskillig Stræben efter hel Afgørelse, men der er *ringe Oprindelighed og strengt personlig Erfaring om det centrale i Kristendommen*. Jeg siger det først for mig selv. Vi trænger bittert til Kammerater, som paa én Gang er eksemplariske Medicinere og fuldt moderne Mennesker, men som samtidig kan pege paa Kristi Kors som det ene fornødne. Vi er endnu unge og har lige begyndt, det er sandt; men det er ogsaa sandt, at skal Medicinerkredsen i Længden sætte *noget nyt* ind, da bliver det alene dette. Der kommer — om Udviklingen fortsættes, som den er begyndt — en Dag, da vi ikke mere er interessante, fordi vi er pæne Mennesker, men da de andre, som er ligesaa pæne, vil sige til os: »Ærlig talt, sig os, *hvad er det egentlig, I har forud*

for os?« — og bliver vi dem da Svar skyldig, da har det hele været Vrøvl!

Men det tror jeg ogsaa, at véd vi da noget for Alvor, vil vore medicinske Kammerater i Øjeblikket være de første til at tage imod, og da bliver det os, som kender Gud, der dybest set kommer til at lede Strømmen.«

Noget af det, der her peges paa, bragte netop Fred Aamundsen. Han hørte ikke til de Studenter, der havde gennemkæmpet mange Tankevanskeligheder. Bortset fra nogle svage Antydninger under de filosofiske Forelæsninger kendte han næppe til intellektuelle Tvivl. Men des sikrere vidste han, hvorledes Synd kan skille et Menneske fra Gud, og hvor stor en Fare Verdslighed (*worldliness*, som han ofte kaldte det) er for et spirende Kristenliv. Han havde Udsyn og vilde bestandig længere frem, men samtidig var han besindig og i høj Grad pædagogisk. Det gjorde ham saa værdifuld som Leder af et kristeligt Arbejde. Han forstod som faa at lægge Planer, gennemtænke dem indtil Enkeltheder, vinde Venner for Sagen — og saa gennemføre den. Jeg véd ikke noget, der er mislykkedes for ham, og er der noget, som ikke lykkedes fuldt ud første Gang, har han rettet Manglerne og gjort det bedre anden Gang.

Straks i det første Semester i Rusaaret sluttede Aamundsen sig til den kristne Medicinerbevægelse, men hans stærke Optagethed af andet Arbejde udelukkede ham fra at tage aktiv Del i Kredens Arbejde i de første Studenteraar. Dog sendte han hvert Aar Udvalget en Fortegnelse over 20—30 medicinske Studenter, som han mente burde indbydes til Kredens Møder, da han hos dem havde fundet Interesse for Kristendommen. Fra Aaret 1913, da han havde faaet sin Forberedelseseksamen og for Alvor begyndte paa det medicinske Studium, bliver han aktiv Arbejder i Medicinerkredsen.

En af hans Medarbejdere skriver om ham efter hans Død: »For 3—4 Aar siden voksede Kærligheden til Arbejdet blandt hans nærmeste Kammerater, Medicinerne, sig saa

stærk hos ham, at han siden da har givet dette Arbejde den største Plads i sit Hjerte og viet det sine bedste Kræfter; han var i disse Aar i egentligste Forstand Sjælen i den kristne Medicinerkreds. For 1½ Aar siden blev han Formand i Kredsen, og vi, der har levet den og dens Arbejde paa nært Hold, har faaet et stærkt Indtryk af, hvorledes han med hele sin fine Personlighed, sin utrættelige Iver og Dygtighed skabte en Vækst og Fremgang, vi ikke tidligere har kendt.«

Aamundsen var ikke blot Formand, han var *Føreren* indenfor de kristne Medicineres Kreds, og han blev det, fordi han *tjente* saa ydmygt.

Det har i dette Skrift været tilstræbe, at Billedet af Aamundsen saavidt muligt skulde dannes af hans egne Ord og Handlinger. Af efterladte Manuskripter til Taler i Medicinerkredsen er der især to, som er ejendommelige, og som derfor gives i deres Helhed.

Den første Tale er ikke forsynet med Titel eller Datum, men over den staar: Matth. 4, 19. Rom. 12, 11. (Og han siger til dem: »Følger efter mig, saa vil jeg gøre eder til Menneskefiskere.« — Værer ikke lunkne i eders Iver; værere brændende i Aanden; tjener Herren!) Talen er holdt ved et Medlemsmøde i Medicinerkredsen og har til Hensigt at bringe Foreningen ud over et dødt Punkt. Det vil vistnok findes, at det, som Aamundsen her peger paa, er noget, der ogsaa kunde tiltrænges i adskillige andre kristelige Foreninger og Menighedskredse.

»Jeg har, ikke mindst i den senere Tid, spekuleret over: *hvad er det, som er det døde Punkt i vor Medicinerkreds?* og først er min Tanke standset ved alle *de mange Medlemmer, som vel af Navn staar i M. K.*, men dermed er ogsaa alt sagt. De er ganske vist et Minus for Kredsen paa den Maade, at de giver et forkert Indtryk af denne. I Realiteten er vi nemlig kun saa mange Medlemmer, som der er Medicinere, der kommer i Kredsen, selv om det er sjældent, og selv regner

sig for Medlemmer. Disse har dog røbet en vis Interesse eller i hvert Fald Sympati for det, som er Tanken med Kredsen, og der kan intet forlanges af dem. Men bliver der gjort noget for dem? det er et Spørgsmaal, som vi ikke kan komme udenom — og derfor maa de tages med i Betragtning.

Dernæst *de kristeligt paavirkede, som kommer og befinder sig vel* — de skulde da hjælpe med til at bære Arbejdet og fremme Sagen? Det skulde de jo nok efter Evne, men forudsat at man skelner imellem kristeligt paavirkede — og det er efter mit Skøn et stort Antal af vore Medlemmer — og bevidste Kristne, saa maa man ikke vente for meget af den kristeligt paavirkede. Han maa forventes nærmest at skulle hente Hjælp fra M. K.

Men saa er der da vel et lille Antal i Kredsen, som skulde være *Kernen* i M. K., og som skulde være dem, som gerne vil fremme Foreningens Formaal? — En Del af denne Kerne er vi, som her er til Stede. Men gøres der fra denne Kerne noget egentligt, eller rettere sagt: opfylder vi, hvad man kan vente sig af den Del af Kredsen, som skulde være den ydende?

Jeg har prøvet paa at undersøge det eneste Tilfælde, jeg kender nøje — nemlig mig selv — under det Synspunkt: hvad gør du for at fremme Foreningens Formaal? — og Resultatet er absolut nedslaaende. — Jeg vil med faa Ord gøre Rede for det, ikke fordi jeg ønsker at sige noget om mig selv, men fordi det, som jeg har fundet, er Fejlen hos mig, ogsaa i nogen Grad kunde findes hos nogle af de andre, og — hvis det er rigtigt — saa er Erkendelsen af Fejlen det første. — Vi har til Fremme af Formaalet, og Formaalet opfatter jeg som dette: *at Medicinere maa blive Kristne* — 1) at være Kristne i vort Liv og Færd, hvor vi er; det Punkt vil jeg ikke gaa nærmere ind paa. — 2) at holde nogle Møder; det besørger Udvalget som Udvalg og Taleren som Taler. — 3) Agitationen.

Men hvis det er alt, saa er det efter min Mening meget for lidt. Jeg gaar nemlig ud fra, 1) at der er en hel Række

Medlemmer, som trænger til dette at blive *omvendt*, at blive frelst, og endvidere, 2) at Gud bruger Mennesker til at hjælpe andre igennem netop til det at blive frelst. Nu kan vi gennem det ovenfor omtalte hjælpe Kammerater henimod at blive Kristne, men ligesom kun et lille Stykke — det næste Skridt derimod: at vise dem Vej til Omvendelsen og hjælpe dem helt hen til Korset, det er mindre lige til.

Og saa spørger jeg mig selv: 1) Er det virkelig et brændende *Ønske* for dig, at de, som ikke er Kristne, skal blive det? 2) *Beder* du daglig foruden for Sagen i Almindelighed ogsaa om Omvendelse og Frelse for enkelte bestemte Mennesker i Kredsen? 3) Giver du dig af med og søger virkelig nærmere Tilknytning til nogle af disse og søger at komme til at staa dem nær? Og endelig 4) er du saa intenst i Forbindelse med Gud i Bøn, i Hengivelse og i den Helligaand, at Gud kan bruge dig til den største Tjeneste, et Menneske kan bruges til her paa Jorden: at vinde Menneskesjæle?

Og jeg maaa svare: Jeg er ikke brændende opfyldt af Ønsket om Frelsen for alle disse, som endnu ikke har oplevet det vigtigste i et Menneskeliv. Jeg beder kun lejlighedsvis for enkelte af Medlemmerne og nærmest kun i Almindelighed for Møder og for Sagen. Jeg har hidtil kun sjældent givet mig videre af med nogen for at faa Lov at bringe dem noget og ikke gjort mig Ulejlighed eller haft Kærlighed nok til at gøre det. — Og i det hele taget kan jeg ikke vente, at Gud skal betro mig noget videre, naar jeg er naaet saa lidt i Hellighed og er saa kold eller lunken. Det er da rimeligt, at Gud ikke betror én noget saadant, hvis det ikke er et stærkt Ønske og en oprigtig Bøn hos én; en Missionær maa dog lægge an paa dette at vinde Mennesker, og vi er her for at være Missionærer.

Første Forsømmelse. — Gud besvarer Forbøn. De Gange, jeg har haft den forunderlige Lykke at være til nogen Hjælp for et Menneske og har oplevet det Menneskes Kamp for Klarhed og Tro — saa har det været efter Maaneders Forbøn mange Gange daglig. Men har jeg prøvet saadan for

Alvor at bede og bede for nogle af disse Menneskers Omvendelse i vor Kreds? — Nej. — Hvor skulde jeg saa vente, at Gud vil bruge mig til at vejlede dem eller være Mellemed ved deres Omvendelse?

Anden Forsømmelse. — De Mennesker, jeg har faaet Lov at være noget for, har altid været nogle, som jeg stod nær; — men naar jeg ingenting har gjort for at lære de yngre og de paagældende, som jeg skulde yde noget overfor, nærmere at kende og komme til at staa i nært Forhold til dem — ja, hvorfor skulde Gud saa bruge mig?

Tredje Forsømmelse. — De Tider, som har været rige paa Oplevelser med Bønhørelser, med Samtaler med Mennesker om Gud og Kristendom — det har været de Tider, hvor jeg var nærmest ved Gud, bad mest, læste mest i min Bibel og anstrengte mig mest for at leve Kristendom. Naar jeg saa har været slappere, saa har jeg ogsaa derved gjort det vanskeligere for Gud at have mig i sin Tjeneste. Atter Forsømmelse.

Og jeg ser derfor kun, at der maa en radikal Forandring til, hvis jeg skal faa en Gerning i M. K. — Kender De noget af det? Hvis noget lignende gælder Dem, saa tror jeg endnu mere, at det netop er deri, at det døde Punkt ligger.

Jeg tror, det er nødvendigt, for at der stadig skal være Arbejde i Gang for at vinde vore Kammerater, at de, som er relativt varmet for Sagen — Kernen —, vil opfatte det som et Kald at være Missionærer blandt de andre, brænde for Menneskesjæles Frelse og tage bestemt Sigte paa at faa Lov at lede andre til Frelsen — ikke at man kan tage det selv — man maa faa det af Gud. Naar man vil virkelig lære de andre at kende — holde af dem og bede og bede, ikke lejlighedsvis, men mange Gange daglig om Frelse for een eller to bestemte, saa sker det — og saa kommer den ægte Fremgang for Guds Rige imellem os.◀

Den Fremgang, han talte om, kom. Den kom udadtil med stærkt voksende Medlemstal. Medicinerkredsen tæller nu

137 Medlemmer, d. v. s. over $\frac{1}{7}$ af samtlige medicinske Studenter, indskrevne ved Københavns Universitet. Der afholdtes vellykkede Møder og Forhandlinger. Paa Grund af den voksende Tilslutning maatte Medlemsmøderne forlægges fra de private Hjem, hvor de oprindeligt holdtes, til større Lokaler. Men for Fred Aamundsen var den »ægte« Fremgang betinget af Bøn, og da Medicinerkredsens Bedemøder (der afholdtes oprindeligt kun ét større Bedemøde, først ugentlig i Rigshospitalets Kirke, siden én Gang maanedlig paa Regensen) en Tid lang var daarligt besøgte, foreslog han, at der i Stedet for skulde oprettes *smaa Bedekredse* mellem Medlemmer, der kendte hinanden, boede i Nærheden af hinanden og vilde forpligte sig til at mødes regelmæssigt hver Uge eller hver 14de Dag. Ideen til denne Ordning havde han faaet ved Samtale med en skotsk Student. Der oprettedes nu tre mindre Bedekredse, som blev til stor Velsignelse.

Den anden Tale er et Indledningsforedrag til en Forhandling om Emnet: »*Fagstudium og personlig Udvikling*«. Foredraget er holdt den 12. Marts 1916 ved et Møde for yngre medicinske Studenter. I et Brev faa Dage efter til Broderen Charlie (i Skotland; Brevet er skrevet paa Engelsk paa Grund af Krigen) fortæller Aamundsen, at han har haft saadan en vidunderlig Tid med mange lykkelige Oplevelser og fortsætter: »Sidste Søndag havde vi Medicinerkredsmøde, som jeg ledede. Jeg holdt Indledningsforedraget — og talte omtrent 1 Time! — det meste, jeg nogensinde har talt, men jeg tror nok, det lykkedes. Der var 40 til Stede, og vi fik 5 nye Medlemmer i Kredsen.«

FAGSTUDIUM OG PERSONLIG UDVIKLING

Naar vi har valgt »Fagstudium og personlig Udvikling« til Emne for vor Forhandling i Aften, saa er det ud fra den Bevidsthed, at de Medicinere, som er indbudt her, endnu har den overvejende Del af deres Studietid foran sig, og ud fra

det Haab, at der i en Forhandling som denne kunde fremkomme Tanker, der tilskyndede nogle af Dem til at indrette Deres Studietid efter Linier, der førte til større Udbytte af Studieaarene, med mere bevidst Tagen Sigte paa at faa sin Studentertid anvendt paa den bedst mulige Maade.

En af de mange og betydelige Fordele, vi Studenter har fremfor de fleste andre Unge, som uddanner sig til det ene eller det andet, hvad enten det nu er Haandværk, Handel, Kontor eller anden Virksomhed, og fremfor dem, som endnu gaar i Skole, er det at kunne indrette sit Arbejde i ret udstrakt Grad efter eget Forholdsbefindende. Vi er ikke bundne til at være fra det Klokkeslet til det Klokkeslet paa det Sted, hvor Arbejdet gøres; vi er ikke bundne til at gøre saa og saa meget Hjemmearbejde daglig med Udsigten til Kontrol og Ubehageligheder, hvis det ikke er naaet; vi er ikke bundne til at være til Stede ved alle de forskellige Forelæsninger, der bydes i vor officielle Studieplan — kort sagt, vi har et frit Studium, og det gælder vist ingen mere, end det gælder Medicinere, der jo selv kan bestemme, om de vil paa det eller det Hospital, gøre Ekstratjeneste her eller der, tage Kursus nu eller vente til et senere Semester. — Jeg glæder mig tit over, at det er saadan — det forekommer mig at være den ideelle Form for Studium for et voksent Menneske, hvilket ikke forhindrer, at der selvfølgelig findes enkelte, som ikke paa det Punkt er tilstrækkelig modne, men paa Grund af den udstrakte Frihed lader Tiden gaa til Spilde af manglende Energi eller Interesse for Studiet. De fleste har det snarere omvendt, saadan at Interessen og Fliden er upaaklagelig. De falder for den modsatte Fare, nemlig at gøre for meget ud af det specielt faglige Arbejde. De allerfleste Studenter har det sikkert saadan: Studiet kræver det og det — jeg skal op til Forberedelseseksamen om 1 Aar, til 1ste Del helst kun 2 Aar efter; jeg skal gerne have saa og saa mange Points til 1ste Del, kan nok tage 2den Del A. paa 2½ Aar, i det hele gøre det paa 6½ Aar, faa en pæn 1ste Karakter o. s. v. o. s. v. — Alt andet maa saa komme

ind, hvor der kan blive lidt Tid — eller ogsaa maa man undvære det. Det er, som om der kun tages Sigte paa at opnaa et vist Fond af faglige Kundskaber, en Eksamen, eventuelt en Doktorgrad — og saa gaar man ud fra, at alt det andet kommer af sig selv. Der behøves ingen særlige Overvejelser eller Planer at gaa efter. Hvis man tager det paa den Maade, bliver Resultatet let, at man gaar Glip af »noget« i sin Studentertid; naar den er færdig, staar man der og er ret normalt udviklet paa det rent faglige Omraade — men der er noget andet, der er blevet tilbage i Udvikling — hvad enten man selv erkender det — eller maaske som oftest er blind derfor — og det er dette »noget«, jeg gerne i Aften vil henlede Deres Opmærksomhed paa.

I den kristelige Medicinerkreds' Love staar der, at Medicinerkredsen har til Formaal »at bidrage til at dygtiggøre sine Medlemmer til at leve et kristent Studenterliv som Forberedelse til en kristen Lægegerning«. Her har De angivet den Standard, som udfra den kristne Medicinerkreds' Syn maa opstilles for en Mediciner: at blive en, som kan *udføre en kristen Lægegerning* — og det er under det Synspunkt, at vi skulde forhandle det lidt vide Emne »Fagstudium og personlig Udvikling«.

Hvad først éns medicinske Studium angaar, saa vil De vist allesammen give mig Ret i, at noget mere *interessant og afvekslende* kan man næppe tænke sig at beskæftige sig med — og hvis nogen af de yngste synes, at der er dog lidt rigeligt med Læsning baade i Kemi og Fysik, saa er der dertil at sige, at Medicin bliver altid interessantere for hvert Semester, der gaar — men først naar man kommer paa Hospital og faar med Patienter at gøre, begynder det egentlige i Studiet, og saa bliver hver Dag en Række af nye Hemmeligheder, der afsløres for én, og Studiet, Videnskaben og Lægegerningen bliver mere indholdsrigt og ophøjet for én. Studiet er *langvarigt* og derfor dyrt; det giver én stor Forpligtelse til Flid. Bevidstheden om Fagets umaadelige Omfang tilskynder ligeledes dertil, men frembyder paa

den anden Side ogsaa en Fristelse til at sjofle alt det, som ikke skønnes at være Eksamensspørgsmaal — og saa er man inde paa at studere for en Eksamens Skyld. I det hele kan man sige, at Forberedelsen til Lægegerningen bør bæres af de bedste og mest uegennyttige Motiver, specielt da for den, hvis Tanke er at komme til at udøve en kristen Lægegerning. Vi maa ikke studere for den fine Eksamens Skyld — (men meget gerne faa en fin Eksamen som Følge af et solidt Arbejde med Studiet); vi maa ikke vælge et bestemt Speciale, fordi det synes at give de bedste Indtægter. Det er Farer for Medicinere og Læger, og endnu større Fare er maaske den, som vel alle Læger og Medicinere i deres senere Studieaar udsættes for — en Fristelse, der hænger sammen med éns Forfængelighed og Egoisme. Den bestaar deri, at man betragter Patienterne som Præmiegaader, som det gælder om, at *jeg* stiller den rigtige Diagnose paa — mest for at vise mine Kundskaber enten for de andre, eller i hvert Fald saadan, at jeg i mit stille, egoistiske, forfængelige Sind kan gotte mig over, hvor skarpsindig *jeg* er. Eller Operatøren, der glæder sig over det teknisk fine Resultat meget mere end over, at Patienten kan komme sig — kort sagt, den Fare at gaa mere op i Behandlingen af de syge for Behandlingens Skyld end for de syges Skyld.

I. En kristen Læge skal ikke staa tilbage for den ikke kristne Læge i *Dannelse*, vel at mærke, hvis man ved *Dannelse* forstaar Evne til at bevæge sig imellem Mennesker uden at støde an mod Høflighedens og Velopdragenhedens Love, tale og skrive et korrekt Sprog og have en nogenlunde vid Horisont. — Hvordan andre Læger saa forresten skal kunne naa at sætte sig ind i alt det, som det »hører til almindelig *Dannelse*« at vide — se de Stykker, læse alle de nye og gamle Bøger, som det »hører med til almindelig *Dannelse*« at have læst, véd jeg ikke — troende Læger kan saavist ikke faa Tid dertil — der er meget andet, der er vigtigere.

II. En Læge skal være i Besiddelse af *akademisk Dan-*

nelse. — Det vilde føre for langt, hvis vi skulde drøfte, hvori det bestaar i dens mange Former. Kun et Par enkelte Ting vil jeg fremdrage. Det er forbavsende at se 2 Akademikere, være sig Læger eller Medicinere — for at blive indenfor vort eget Glashus — staa og diskutere, og ikke saa snart har den ene fremsat en Paastand og skal til at fremføre sine Argumenter derfor, før den anden falder ham i Talen og siger ham imod! — Det er ganske uakademisk — og Standen uværdigt. Vi maa lære at diskutere sagligt — nok begejstret, men ikke fanatisk. Vi maa ogsaa lære at kunne fremsætte vore Tanker i en nogenlunde ordnet og klar Form — og selvfølgelig lade Logikken være Grundlaget for vor Argumentation. Derfor skal man ikke helt undgaa at færdes de Steder, hvor der diskuteres — heller ikke af den Grund, at vi ikke maa staa tilbage for vore Modstandere i Evnen til at kunne klargøre og forsvare vort Standpunkt.

III. Hos en kristen Læge maa man vente at finde den Egenskab, der kaldes *Takt*, en Form for Dannelse — eller Hjertedannelse, som man maaske kunde definere saaledes: Evnen til at undlade at saare andres Følelser. Takt paastaas at være medfødt — det tror jeg ikke paa — men det er noget, man tilegner sig langsomt og mere ved ubevidst Tilvænning og noget, der kun kan tilegnes af den, som har Sans for andres Følelser og kan lade være med at tænke paa sig selv i nogen Grad til Fordel for de andre. I éns personlige Udvikling bliver det derfor om ad den Vej: at lære at bryde sig mere om de andre og lidt mindre om sig selv, at man tilegner sig større Maal af Takt.

IV. Den fineste Form for Dannelse er dog det, man forstaar ved *Hjertedannelse* — Baggrunden for Takt —. Maa jeg nævne et Eksempel — ganske vist et negativt: En meget »fin« anset Læge her i Byen kom til et Dødsleje; det var en Slægtning af mig, som var Patienten, saa Historien er ganske paalidelig. Patienten havde en kronisk Nyrebetændelse og var lige paa det sidste, hele Familien var samlet, og Prof. N. N. kom og spurgte saa, om der ikke var et eller

andet, som Patienten gerne vilde have at spise eller drikke. Patienten svarede, at han gerne vilde have en Flaske bayersk Øl —. Det Ønske morede Professoren saa meget, at han gav sig til at le højt — inde imellem alle den dødssyge Mands Søkende — ingen af dem har senere kunnet glemme ham den Latter. — Jeg kender ikke én, men adskillige Læger med fine Navne og mange yngre Læger og Studenter, som regnes for og regner sig for at være dannede Mennesker — men som kan baade føre et Sprog, der er rigt paa Blasfemier, Eder, Raaheder og sjofle Vittigheder og sige Morsomheder til hinanden hen over Sektionsbordet, hvor der ligger Liget af en Patient, de har gaaet og behandlet og set bukke under. Ligesom man kan høre en Læge paa en Hospitalsafdeling staa og sige om en Del af de mest syge og opgivne Patienter: bare de snart vilde kradse af, saa vi kan faa nogle Pladser. — Alt det forbyder almindelig Dannelse ikke — men hvor der er Hjertedannelse — dèr er saadant utænkeligt. Ligesom det paa ethvert dannet Menneske virker stødende at høre nogen sige *dem*, hvor de skulde sige *sig*, *la'* for *laa* o. s. v., og det generer én at se udannede Mennesker spise grimt ved et Bord — putte Kniven i Munden f. Eks. —, saadan maa det virke ubehageligt paa én, naar man hører saadanne Ting som dem, jeg lige har nævnet. Hvis det ikke generer én, er det enten, fordi man ikke staar saa fjernt fra det, man er Vidne til, og ikke har synderlig mere Hjertedannelse end den, som siger det omtalte, eller ogsaa er éns Evne til at forarges sløvet.

Evnen til at forarges overfor det, som er raat, urent og hensynsløst, er en god Evne — vel at mærke, naar den er ægte og ikke paataget. Det er den naturlige Reaktion hos den rene overfor det urene, hos den ærlige og sandfærdige overfor Løgn. Denne Evne, som er normal hos den hjertedannede, den kan svækkes ved bestandig at krænkes og ikke blive taget Hensyn til. Det er et daarligt Tegn, at man kan høre haarrejsende Samtaler mellem Kammerater, uden at det harmer én, og man maa protestere eller fjerne sig. I éns

personlige Udvikling er Hjertedannelse et Maal for den, som ønsker sig en kristen Lægegerning. Her er en Fare for at beskadige og afsløve sin Hjertedannelse, som man maa være paa Vagt overfor i sin Studietid — ellers lider éns personlige Udvikling.

At den, som ønsker sig en kristen Lægegerning, maa sigte paa at indtage *et højt moralsk Niveau* er indlysende. Man kan med Rette forlange og vente af sin Læge, naar han be-
kender sig at være Kristen, at han er redelig og sandddru, at man kan stole paa, hvad han siger, og have Tillid til ham. Vi véd alle, at der kan være mange Tilfælde, hvor man synes, at det gælder om at opmuntre meget mere end at give Patienten Svar paa hans Spørgsmaal og Indblik i de daarlige Udsigter, der synes at være. Hvad saa? Der kan diskuteres meget om det — og skrives Bøger og Skuespil for at vise, hvor fromt og berettiget det er at lyve for en døende o. s. v. Men det virker ikke overbevisende paa mig i hvert Fald — og der kan ikke opstilles Regler om tilladelige Bedrag. Den Kristne maa i hvert enkelt Tilfælde handle efter sin Samvittighed og søge Hjælp og Vejledning hos Gud. Jeg tror, han har Magt til at beherske Konsekvenserne af en alvorlig Meddelelse til Patienten, naar den bliver aftvunget Lægen, og husker stadig en Ven af mig, som besvarede det Spørgsmaal bestandig med: »det kommer der ingen Velsig-
nelse ud af« — naar en eller anden havde reddet en Situation paa Bekostning af Ærligheden.

Den kristne Læge skal staa i det seksuelle Spørgsmaal som den, der har Myndighed, og den Myndighed tilegnes saavist i endnu højere Grad gennem éns personlige Udvikling end gennem de Kundskaber, Fagstudiet giver. Men begge Dele har Betydning. Det at en Mand er Læge, gør det naturligt, at baade den enkelte og Samfundet henvender sig til ham om Hjælp til Løsning af de svære Problemer. Overfor Samfundet er Kravet nærmest det at have et Navn som »Autoritet« eller Specialist i veneriske Sygdomme. Det er af underordnet Betydning, hvor det gælder den enkelte, der

søger Lægen for at faa Vejledning i sin Kamp mod Fristelsen paa dette Omraade. Saa *maa* Lægen have virkeligt Ønske om at yde Hjælp paa dette vanskelige Punkt — og Myndighed — og kun den har Myndighed til at raade, som selv har gennemgaaet de Fristelser, som møder næsten alle unge — udefra og indefra — af forskellig Art i Drengear og Manddomsaaer — gennemgaaet dem, bekæmpet dem og gaaet ud af Kampen som den, der er absolut Herre over sig selv og ikke bindes af noget Baand paa dette Omraade. Det er en underjordisk Kamp og Hærdrings- og Lutringsproces, der foregaar i Drengearene — maaske ogsaa Studenteraarene og senere —. Givet er det, at Maalet for en kristen Læge og Mediciner maa være at kunne frit raade og vejlede dem, som søger hans Hjælp paa dette Omraade, med den Myndighed, som det giver at have Sejren og Magten — ikke med et Skuldertræk skubbe det fra sig. Her er noget af umaadelig Betydning i éns personlige Udvikling — en Kamp med utallige Muligheder for et mislykket Resultat — og nok, der vil fortælle én, at saadan skal det jo være, og saadan er jo alle.

— —

Den bærende Tanke i al Lægegerning maa være Ønsket om at helbrede eller lindre de syge, Kampen mod Lidelser og Død. Det bør ogsaa være Motivet for den enkelte til at vælge denne Livsgering og et stærkt Motiv til at søge den bedst mulige Udrustning i Kundskaber og Indsigt. I et lavere Plan staar det Motiv til medicinsk Studium, som be-
staar i Interessen for det videnskabelige og den praktiske Anvendelse af Videnskabens Resultater, men er dog en nødvendig Betingelse for, at man kan blive til noget. Studiet vilde ellers blive utaaelegt, mens det nu er en stor Tilfredsstillelse Trin for Trin at tilegne sig de Vidundere, som Videnskabens har frembragt. Men er Motivet til at søge Lægegerningen det, at det formenes at være saadan en pæn Stilling og at skaffe Udøveren en anelig Fortjeneste, da nedværdiges Lægegerningen saadan, at man kunde fristes til at

ønske, at Lægegerningen lønnes saa slet, at det skræmmede de Folk bort, som vilde gøre Lægegerningen til en Forretning.

Man behøver ikke at gaa ret længe paa et Hospital, før man opdager, at i umaadelig mange Tilfælde formaar Lægevidenskaben saa lidt ud over det at erkende Sygdommens Art, og man maa indskrænke sig til at pleje den syge og give ham bedøvende eller stimulerende Midler — og hvad saa? — Men giver man sig en Smule af med Patienterne, saa faar man Indblik i endnu flere Former, hvorunder den syge kan være tyngtet, endnu langt flere Maader, hvorpaa den syge er i Nød og trænger til Hjælp. Det kan være Bekymringen for Familiens økonomiske Stilling under Mandens lange Sygeleje, der piner ham, eller maaske er det Faren for fremtidig Invaliditet, der fylder ham med Uro; hos en anden syg viser det sig, at der bag et nogenlunde roligt Ydre ligger en knugende Angst for at dø; — det kan være Uroen ved at vide, at Mand eller Barn ligger syg hjemme eller paa et andet Hospital, eller det kan være Mismod, som efterhaanden tager Magten over en Patient, som er behandlet i Maaneder tilsyneladende ganske uden Resultat; hun synes, at hun har det ganske som ved Indlæggelsen for et halvt Aar siden, og det skønt hun har faaet Valeriane med Brom i litervis og megen anden Medicin og Badebehandling, hvad Under da, at den syge synes, at det ser haabløst ud. Eller det er ligefrem det, at den syge føler sig forurettet af Gud og nu er kommen i Opposition til Tanken om en god Gud, vil emancipere sig fra sit Kristendomsforhold — og føler sig egentlig kun endnu mere ulykkelig derved.

Her er noget uendelig trøstesløst for den, som har Hjerte for de syge, her er et Væld, et knugende Væld af menneskelig Nød, som man staar hjælpeløs overfor, hvis man ikke har andre Ting at anvende, andre Hjælpemidler end dem, som er omtalt i »de store Bøger«, — i Farmakologi, Intern Medicin og Kirurgi etc. Hele den sjælelige Side hos Patien-

ten og de mange Lidelser, som er knyttet hertil, staar Lægevidenskaben oftest uden Raad for.

Men saa ser man undertiden det Særsyn, at hvad Overlægen er magtesløs overfor, Reservelægen og Kandidaterne maaske uforstaaende eller ligegyldige overfor, Sygeplejersken maaske medlidende overfor — det er der en Sygeplejeelev, som vaager og derfor har mere Lejlighd til at tale med Patienten, der har Hjælp at bringe for — *fordi hun kender den, som kalder ad de besværede og vil give dem Hvile.* Jeg kommer her til det egentlige i denne Indledning, det som saa stærkt ligger mig paa Sinde, og som jeg saa gerne vil sige saa indtrængende som muligt til Dem: en troende Læge og en Mediciner, hvis Maal det er at komme til at udøve en kristen Lægegerning, vil møde mere menneskelig Nød og faa Indblik i mere Bekymring, Angst, Mismod, Tvivl og Sorg end Mennesker i nogen anden Livsstilling, hvis han da i nogen Grad formaar at indgyde Patienterne Tillid, og saa gælder det om, hvordan hans kristelige Udvikling er, saa gælder det, om han har Tro til Gud og Kærlighed til Mennesker.

Tror nogen, at det at føre andre til Gud, at vejlede nogen, som er i Nød, hen til den, som har Hjælpen, er forbeholdt en ældre Alder? *Det er galt.* Mener nogen, at det at være Sjælesørger er et Omraade, man helst skal lade Præsterne om? *Det er galt.* Jeg paastaar, at det er muligt for en ung Mand eller Kvinde, der endnu ikke er færdig med sit Studium, at blive taget i Guds Tjeneste og faa utallige Lejligheder givet til at udføre Hjælpegerning i hans Plan og Tjeneste over for syge — og sunde. Jeg paastaar, at en ganske ung kan blive Midlet til, at mange Mennesker finder Hvile for deres Sjæle, Lægedom for deres Synd og Tvivl, Fred i Hjerterne og bliver Guds Børn. Jeg er ganske forvissat om, at Gud spørger ikke om Alder eller Eksamen, men det, han spørger om, er, om det Menneske har givet sig helt over til ham, og dernæst om, hvor langt vi er kommet i personlig Udvikling i hans Opdragelsesskole. Naar saa

mange Kristne naaer saa lidt paa dette Omraade, saa er det bl. a., fordi de slet ikke tager Sigte paa dette at blive til Vejledning og Hjælp for andre til at finde ind i Guds Rige; de lader sig nøje med at være Kristne selv, men staar stille i Udvikling, eller gaar kun efter smaa Maal. — Betingelsen for, at Gud kan bruge os, er personlig, hel og fuld Hengivelse — saadan at vi virkelig lever vort Liv med Gud som den afgørende Faktor og levende Virkelighed i vor Tilværelse fra Dag til Dag og fra Time til Time, — og dernæst, at vi lader os opdrage af ham.

Man *kan* jo ikke tiltage sig noget her, men *maa* faa hver Lejlighed, hvert Budskab, hver enkelt Tjeneste betroet af Gud, og han bruger os i samme Grad, som vi er helliggjorte — og kan taale det.

Han vil lære os at elske Mennesker og lære os at længes efter, at de skal blive Guds Børn — til Gengæld maa vi gøre os den Umage at øve os i at omgaas og forstaa Mennesker, sætte os ind i deres Tankegang og vinde deres Tillid ved at være gode imod dem.

Og han vil lære os at arbejde for sit Rige — og det baade igennem sit Ord og ad praktisk Vej i Menighedsarbejde, Ungdomsarbejde o. s. v.

— —

Naar vi i Aften skal drøfte det Spørgsmaal: Fagstudium og personlig Udvikling, saa vil De forstaa af de Ting, som jeg her har fremført, at det Synspunkt, hvorunder de to Omraader skal ses i vore Studenteraar, er dette, at Fagstudiet naturligvis skal passes — og passes godt —, men den personlige Udvikling har saa stor Betydning, at der maa tages Hensyn til den, naar Planerne lægges — med andre Ord: ens personlige Udvikling kræver, at der ogsaa gives Tid og Energi til de Ting, der fremmer den —; og specielt den *kristelige* Udvikling, som jeg mener er umaadelig meget betydningsfuldere end alt det andet, kræver, at man allerede fra sin første kristelige Opvaagnen og Tagen Standpunkt giver Tid, Kræfter og Kærlighed til bevidst Stræben efter

Modenhed og altid voksende Brugbarhed i Guds Tjeneste. Forsømmelse er her skæbnesvanger — Gudslivet svinder ind, atrofierer ved at forsømmes og staa i Stilstand. Vi trænger til stadig nye og flere Erfaringer om Bønhørelse, om Undere for at modnes og uddybes i vort Gudsliv. Og Tiden er saa kostbar; allerede nu gives utallige Lejligheder, men vi er ikke rede og aandeligt udrustede til at benytte dem — hvorfor skal vi udsætte det, holde igen, staa stille og først maaske sent komme til at tage Del i det ufattelig lykkelige at hjælpe andre til at finde Gud — maaske mange Aar senere end nødvendigt og med utallige spildte og uanvendte Lejligheder bag os — mange Mennesker trufne i Nød, uden at vi var i Stand til at hjælpe, fordi vi ikke havde det, som de trængte til.

— — —
Jeg vil saa — for at gøre nogle praktiske Forslag — nævne en Række Ting, som erfaringsmæssigt har været til Hjælp for mange i deres kristelige Udvikling, idet jeg alt-saa vil sætte som Resultat af disse Overvejelser:

Den, som ønsker at udøve en kristen Lægegerning, maa 1) søge Studiet ud fra Motivet at ville hjælpe Mennesker, som lider, 2) gøre sit Studium godt og samvittighedsfuldt og 3) han har ikke Tid til at forcere sit Studium. Han har ikke Tid til at fylde sin Fritid med mindre væsentlige Ting, saaledes at hans personlige Udvikling i moralsk og specielt i kristelig Henseende staar stille.*)

Det forekommer mig, at det er lykkedes denne unge Student — nylig fyldt 24 Aar — med overordentlig Klarhed at skildre *den* kristne Lægetype, som saa mange af os ser hen til, og som vil kunne blive til uendelig Velsignelse.

*) Som praktiske Raad nævnede han: 1) Daglig Stilhed til Bøn og Bibelstudium. 2) Deltagelse i Bibelkreds. 3) Læsning af religiøs Litteratur. 4) Ungdomsarbejde. 5) Omgang med Mennesker. 6) Forbøn. 7) Deltagelse i Foreningsliv og kristelige Sommermøder.

Men hermed har Fred Aamundsen tillige efterladt *Arven* til nuværende og kommende kristne Medicinere — den Arv, som de alene kan løfte. Hans Arbejde i F. F. U. M.s Ungdomsafdeling og blandt Gymnasiaster kan andre fortsætte. Arbejdet for Sygeplejerskerne paa Hospitalerne behøver ikke nødvendigvis at føres videre af de kristne Medicinere, selv om det er naturligt, at de deltager deri. Men selve den kristne Lægegerning baade paa Hospitalerne og i den private Praksis — den er det de troende Medicineres særlige Kald at forberede sig til, og her har de danske Studenter faaet Fred Aamundsen som lysende Forbillede. Vi har den Tillid til dem, at de vil løfte Arven paa den rette Maade og fuldføre det, som deres unge Kammerat ikke naede, men saa' saa klart.

— —

Vidtskuende som Aamundsen var, laa det ham ogsaa meget paa Sinde, at Forholdet mellem Kristelig Lægeforening og Medicinerkredsen ordnedes paa den bedste Maade. De Unges Sammenslutning staar i stor Gæld til de ældre kristne Lægers Forening. Studenterne indbydes stadig til Sammenkomster i Lægehjemmene, kun at man nu paa Grund af den store Tilslutning i Almindelighed maa nøjes med at indbyde de Studenter, der har taget I Del af Embedseksamen. Kristelig Lægeforenings Medlemsblad »Meddelelser« sendes gratis til Medicinerkredsens Medlemmer og er tillige Organ for denne Forening. Siden 1915 sidder et Medlem af M. K.s Udvalg i Redaktionen af Bladet (Aamundsen udførte dette Hverv til sin Død). M. K.s Medlemmer har Adgang til K. L.s Aarsmøde o. s. v.

Paa den anden Side faar K. L. sin væsentlige Tilgang fra M. K.s Medlemmer, efterhaanden som disse faar deres Embedseksamen, og det var nu Aamundsens Ønske, at K. L. skulde blive saa skikkaet som muligt til at optage den voksende Strøm af unge kristne Læger. Planer, der sigtede herpaa, optog ham stærkt gennem hele Foraaret 1916, og ved K. L.s Aarsmøde i Aalborg den 26. og 27. August 1916

indledede han en Forhandling om Emnet »De Unge og Kristelig Lægeforening«, hvori han paa en meget klar og smuk Maade gjorde Rede for sit Standpunkt. Længe i Forvejen havde Manuskriptet til hans Indlæg cirkuleret mellem hans Venner, og han havde drøftet Sagen omhyggeligt med hver enkelt. Mødet vedtog da ogsaa at opfordre Bestyrelsen til ved næste Aarsmøde at fremsætte Forslag til Ændring af Foreningens Vedtægter paa Grundlag af Aamundsens Forslag og Forhandlingen herom. Endvidere vedtoges det, at Medicinerkredsens Formand herefter skulde indbydes til at overvære Kristelig Lægeforenings Bestyrelsesmøder.

Aamundsen kom dog ikke til at deltage i noget Bestyrelsesmøde. Men han naede ogsaa paa dette Punkt at faa lagt Linierne for den fremtidige Udvikling.

DEN SIDSTE TID

Tanken om Døden laa ikke Fred Aamundsen fjernt. Paa Grund af sin Sygdom havde han været fortrolig med den i flere Aar. Hans Moder fortæller, at hun en Sommer, vistnok i 1913, en Dag spadserede med ham i Nærheden af Landstedet ved Raageleje. Der havde været usædvanlig mange Lynnedslag det Aar, og hun sagde noget om, at det maatte være forfærdeligt at miste Livet ved et Lynnedslag. De færreste Mennesker er dog færdige til at dø saadan lige med det samme. »Ja, jeg véd ikke, Mama,« sagde han ganske naturligt og stilfærdigt, »jeg kunde dø, hvad Øjeblik det skulde være.« Han var ikke bange for at dø, men han havde undertiden en anden Ængstelse: at Sygdommen engang skulde medføre længere Tids fuldstændige Uvirksomhed. Det blev han forskaanet for. Han fik Lov at arbejde lige til det sidste. — I det følgende forsøges saavidt muligt at give et samlet Billede af Fred Aamundsen i 1916, det sidste Aar han levede.

I aandelig Henseende er det en rig Tid. Det er tydeligt, at han modnes i sit Kristenliv. I et Brev, skrevet Nytaarsaftensdag 1915, er der en Ytring om, hvorledes han vil slutte Aaret: »Jeg skal være stille i Aften baade for paany at bede om Tilgivelse for mange Synder og Fejltrin og Lunkenhed i dette Aar — og ogsaa for at takke vor himmelske Fader saa meget, fordi jeg har faaet saa uendelig mange Velsignelser og ganske ufortjente og uforstaaelige Glæder og saa megen Hjælp.« Han taler her om store Glæder, han

har haft, og vi har tidligere hørt ham vidne stærkt om Glæden ved at være en Kristen. Den Glæde forlod ham ikke. Den voksede tværtimod. Det var ved denne Tid (Begyndelsen af 1916), at han flere Gange sagde til Mennesker: »Kender De til dette at være saa glad, at man næsten ikke kan holde det ud for Glæde.« I en Tale, der er holdt i Foraaret, muligt Sommeren 1916, over Ordet »Værer altid glade«, forklarer han nøjere, hvad han tænker paa.

»Man kan være saa glad, at man næsten ikke kan holde det ud for Glæde — eller rettere sagt saa jublende glad, at der næsten ikke er Plads inden i én til al den Glæde, der fylder én. Saadan kender jeg det i hvert Fald. Jeg tænker tilbage paa enkelte Tider, hvor det har været saadan, og tænker saa, hvad var det da, der saadan kunde overvælde én med Glæde?

Ja, én Gang var det efter en mørk Tid med voksende Fornemmelse af Tomhed, med Tvivl og stadig voksende Tvivl, med Fornemmelsen af at være helt borte fra Gud og i Fortvivlelse — da bad jeg om Hjælp — uden Tro, blot med Følelsen af Hjælpeløshed og Længsel efter Fred — og i samme Nu var al Ængstelse, Uro og Tvivl borte. Jeg var ude med en Ven, og det var ham, der opfordrede mig til at bede. I de første Par Minutter kunde jeg ingenting sige, alt Mørket var forsvundet, al Tvivl var fuldstændig borte og har været det siden — det er 6 Aar siden — og jeg var fuld af Glæde. Den Ven, som var sammen med mig, fortalte mig bagefter, at til at begynde med troede han, at jeg lo ad ham, da den Forandring kom.

Og jeg tænker paa andre Gange, hvor Glæden saadan har fyldt mig. Det kunde være efter megen Angst og Bæven under Forberedelsen til en Andagt — og da det saa endelig kom, saa mærkede man, at Gud holdt én oppe, og man mærkede, her var du i Guds Tjeneste, og han lod noget lykkes. Eller det var et Menneske, som man havde bedt for maaske mange Gange daglig i Uger eller Maaneder, der

endelig blev en Kristen. Saadanne Øjeblikke, hvor Glæden fyldte én ligesom til Randen — det var Øjeblikke, hvor Gud var én særlig nær.

Men det var de enkelte Øjeblikke — enkelte Dage og enkelte Begivenheder, som forresten kunde lyse op for lange Tider — Øjeblikke, hvor man ligesom havde faaet Lov til at komme med op paa Bjærget og se noget af Guds Kraft og Herlighed paa nært Hold. Det Udtryk salig — hvordan er det at være salig? — det forstaar jeg bedst, naar jeg tænker paa saadanne Øjeblikke, hvor Glæden næsten tager Vejret fra én.

Her stod: værer *altid* glade! *Ja, det er det naturlige for en Kristen.*

Og naar mange saa vil sige: ja Tak, det er lettere sagt end gjort! saa har de fuldstændig Ret. Og nogle vil sige: De kan sagtens, fordi De ser saa lyst paa det! De kan sagtens citere et Sted om altid at være glad — men hvordan?

Hvordan kan man være glad, naar man ser, hvor lidt man naaer i det daglige, naar man ser, at Kærligheden til de andre, til alle de Mennesker, der lider Nød, til alle éns Omgangsfæller er saa ringe og Kærligheden til én selv saa stor. Naar man ser, at Trofastheden er saa lille, og Sindet saa haardt. Og hvordan kan man være glad, naar man har saa megen Modgang? Jeg kæmper og kæmper, men der er saa smaa Fremskridt! Saa kan man ikke andet end se mørkt paa det hele.

Ja, skal man være Optimist eller Pessimist?

Ser man ind i sit eget Hjerte og paa sin svage Kraft, saa ser det smaat og mørkt ud. Ser man omkring sig, hvor de er faa, som vil høre Gud til, faa, som er lykkelige og glade, og hvor det er mange, som er lige glade, som haaner eller trækker paa Skuldrene ad Kristenlivet, eller som aabenlyst har valgt at gaa Syndens Vej tilsyneladende uden Skam — saa bliver man Pessimist.

Ja, hvis man vil sige til Soldaterne i Skyttegravene: I maa holde ud, ellers faar Fjenden Overmagten; der er intet

Haab om Fremgang eller Sejr — saa vil man ikke kunne vente andet end Træthed og mørkt Syn. Og hvis vi skal se paa Svagheden og Synden i os selv, paa Gudløsheden omkring os, — saa maa vi ogsaa holdes nede og knuges. Men saadan er det ikke nødvendigt at leve. Saadan er det ikke Mening. Gud ske Lov, vi skal ikke blive staaende og kæmpe paa samme Sted blot lige for at holde Stillingen. Guds Kraft i et Menneskes Liv er en levende Virkelighed. Undernes Tid er ikke forbi. Det var et Under og intet mindre den Gang hver af os blev en Kristen. Det var et Under at blive frelst af Jesus Kristus, men Guds Kraft strækker til *til meget mere*. Guds Kraft er mægtig til at give det Menneske, der ærligt kæmper mod Synden, Sejr. Guds Kraft er mægtig til at gøre den svage stærk.

Ingen maa sige: jeg er nu én Gang saadan et Stemningsmenneske, jeg kan ikke blive til en stærk Kristen. Ingen maa sige: jeg egner mig ikke til at blive en Tjener for Gud, jeg har saadan et haardt og opfarende Sind. Det fristes man til at sige, naar man ser paa sig selv, sit kolde Hjerte og sin egen svage Kraft. Men Guds Kraft kan gøre det altsammen. Det er Vantro — det er manglende Tillid til Gud, at vi mistvivler om, at vi kan blive anderledes. Vi skal have Blikket og Tilliden vendt opad, vi skal tage Gud paa Ordet, bede ham om helt at forandre os — og tro, at det kan lade sig gøre.«

Det, at Gud kan *forvandle* Mennesker, er en Tanke, som han Gang paa Gang vender tilbage til i denne Tid. Det er hans egen personlige Oplevelse, som han især giver Udtryk i en Tale »Komme dit Rige«, som første Gang er holdt paa Rigshospitalet den 1. Marts 1916. Det hedder bl. a. deri:

»Naar Gud bliver éns Fader, saa bliver alt helt anderledes. Alt bliver præget af dette, at man er Guds Barn og kender den, som Faderen har sendt ud for at frelse os. Saa er man i Guds Rige og har det evige Liv.

Det evige Liv er begyndt. Dødens Mørke er taget bort. Man véd, at man skal hjem til sin Fader, naar han kalder én herfra. Saa behøver man jo slet ikke at være bange.

Gud er min Fader. Saa fører han mig gennem Livet og vogter over mig, fordi han elsker mig — og jeg kan da være tryg.

Gud er min Fader — den eneste sande Gud — og den, han udsendte, Jesus Kristus, døde paa Korset for min Synd. Nu gaar jeg til ham med al min Synd og faar Tilgivelse og Fred i Sindet. Men samtidig maa jeg kæmpe mod min Synd, for ellers var det ikke ærligt at bede om Tilgivelse, og han har gjort saa meget for mig, at jeg ikke kan nænne at bedrøve ham.

Gud er min Fader. Han er den, som viser mig Vej. Han hører min Bøn og giver mig Kraft til at kæmpe imod det onde. Saa maa vi da bede til ham, hver Gang vi fristes, og hver Gang vi venter at blive fristet, og takke ham, hver eneste Gang han igen hjalp.

Gud er min Fader. Han elsker alle de Mennesker, som ligger omkring mig. Han vil være Fader for dem. Han er kærlig og god. Saa maa jeg da være mild og venlig, være hjælpsom og glad, opmuntre og holde af alle de Mennesker, som er ham saa dyrebare.

Gud er min Fader. Saa er det ikke saa svært at blive gammel eller ensom. Jeg er aldrig alene, for Gud er med mig. Han lærer mig at bruge Ensomheden til rigtig trofast at bede for de andre.

Gud er min Fader, og han har taget mig til sig. Jeg maa da altid være jublende glad, for jeg er hjemme hos Gud allerede her paa Jorden.◀

Aldrig har han talt saa barnlig enfoldigt som i dette 7 Gange gentagne: Gud er min Fader. Men fra én Side set er det jo netop Kristenlivets Højdepunkt at blive som Barnet. Her er Tilliden, Glæden, Hvilen og Kraften.

Endnu en Tanke kom stærkt frem hos ham i denne Tid:

Tanken om *Hellighed* i Betydningen af Indvielse til Gud. Han følte sig opbygget af saadanne Kristne, der satte Kravet frem om et virkeligt helligt Liv. Men samtidig gjorde hans aandelige Sundhed sig gældende. Der maatte ikke gaaes over Stregen. Overspændthed laa ham fjernt. Tanken om Syndfrihed og Fuldkommenhed var ham ganske fremmed, og da nogen engang med Henblik paa hans Sygdom, havde sagt til ham, at han kunde jo bede Gud tage den bort, afviste han denne Tanke. Han mente ikke, det skulde være saaledes. —

De legemlige Kræfter tog af. Han klager ofte over Træthed, og Hospitalsopholdene bliver hyppige. De medfører dog ikke, at han maa ligge hele Tiden. De er nærmest Diæt-kure. Han gaar oppe det meste af Tiden, taler med Sygeplejersker og Patienter, skriver Breve og deltager nu og da i Møder. Til Tider føler han sig rask og arbejder da af alle Kræfter. Navnlig Aftentimerne gaar ofte til Brevskrivning. Følger vi ham fra Maaned til Maaned, bliver Billedet omtrent saaledes:

I Januar 1916 gør han »Kandidat«tjeneste paa Bispebjerg Hospital. Fra den 2.—27. Februar er han Patient, men deltager i Medicinerkredsens Generalforsamling den 20. Februar, hvor han som Formand aflægger en udførlig Beretning. Han betegner Stillingen i Foreningen saaledes: »Vi er ved at komme i Gang, eller om De vil: »der er noget af det rigtige« — men vi maa længere frem. Vi har Lov at vente meget af den kommende Tid.«

I Marts Maaned er han atter »Kandidat« paa Hospitalet og er fuldt optaget deraf. Den 21. skriver han til Broderen Charlie: »Jeg har som sædvanlig haft meget travlt paa Hospitalet og har kun meget lidt Tid til andre Ting. Jeg føler mig godt tilpas, kun noget træt, men jeg er meget lykkelig her paa Hospitalet.« I denne Maaned er det ogsaa, at han holder sit store Foredrag i Medicinerkredsen om »Fagstudium og personlig Udvikling«.

I April er han Patient fra den 2. til den 18., taler saa paa Rigshospitalet den 19. og 30., tilbyder Lørdagskredsen paa dette Hospital sin Hjælp til at skaffe Talere til Møderne for Sygeplejersker paa samme Maade, som han allerede i nogen Tid har hjulpet Lørdagskredsen paa Bispebjerg Hospital. Den 13. Maj taler han selv i en af Kredsene og skriver Dagen efter til en af Sygeplejerskerne: »Tak, fordi De hjalp mig i Aftes med Bøn for Mødet. Jeg fik alle de Kræfter, jeg behøvede, og blev baaret igennem det fra først til sidst. Hvad der kom ud deraf, ligger i Guds Haand. Jeg vover at tro, at han kaldte paa nogen derigennem og satte Tanker i Bevægelse hos nogen.« Han faar Sjælesørgergerning overfor Sygeplejerskerne og gør alt, hvad han kan, for at tjene den enkelte: »Glød mig med ikke at tage i Betragtning at ringe til mig, hvis De har Brug for mig — naarsomhelst — jeg vil altid med Glæde komme«. Han glæder sig inderligt over Samarbejdet med de kristne Sygeplejersker: »Jeg er saa glad ved Samarbejdet med Dem og synes, vi ligesom hører sammen allesammen, ikke som en Sygeanstalt med Patienter og Funktionærer, men som nogle, der bryder sig om hinanden og er glade for Samvær og Samarbejde«.

Fra 15. Juni til 7. Juli er han atter Patient. Paa den Tid bliver en af hans bedste Venner (det var de to, der skulde have delt Fremtidsgerningen paa Vesterbro) færdig med sin Embedseksamen. Aamundsen deltager den 27. Juni i en Fest i den Anledning og skriver efter at være kommen hjem til Hospitalet:

Kære J. C. H.!

Jeg sidder og venter paa nogle Grøntsager og er egentlig glad over, at det tager nogen Tid, før de bliver færdige — den Tid har jeg god Brug for til at skrive disse Linier til dig.

Rigtig mange Tak for i Aften! Vi havde rigtig en dejlig Aften. Jeg kan vanskelig tænke mig en bedre Maade at fejre

en saadan Fest paa, end det skete i Aften. Jeg følte mig ikke rigtig i Stand til at holde nogen Tale til dig i Aften — skønt jeg havde Trang til at sige dig et og andet.

Jeg vilde for det første sige dig, hvor jeg glæder mig over din godt overstaaede Eksamen, hvor jeg glæder mig med dig over den. Dernæst, hvor jeg er dig taknemlig for alt det, vi har haft sammen. Du har lært mig noget mere om Forbøn, om Samarbejde og Fortrolighed og kristent Venskab, end jeg før kendte — noget om rigtig at regne med hinanden, det siger jeg dig *Tak* for.

Gud velsigne, styrke og glæde dig!

Efter at være udskrevet tager han til Raageleje, hvor han for sidste Gang nyder Feriedage i Hjemmet og glæder sig over gode Venners Besøg. De følgende tre Breve er skrevet til en Sygeplejerske, som han i særlig Grad havde arbejdet sammen med.

Raageleje, 11. Juni 1916.

Kære Frøken . . .!

I Dag for syv Aar siden var det, at min Søster Annie døde herude pludseligt i Coma. For mit eget Vedkommende er Dagen nu rykket saa langt bort, at Indtrykket stærkt er svækket; i langt mindre Grad gælder det min Moder. Jeg husker alligevel den Dag og den efterfølgende Tid saa tydeligt. Hvor er det underligt, at den store Masse Mennesker lever i Ro og Mag, i Sløvhed, i Sorgløshed, naar der hver Dag dør saa den ene, saa den anden i éns Nærhed, og ikke saa sjældent en af éns egne — hvor er det underligt, at nogen kan i Løbet af kort Tid ryste det alvorlige Indtryk af sig og igen leve Livet videre, som om der intet var, der hed Død, og Spørgsmaalet om, hvad der ligger bagefter, er stadig uløst — eller i hvert Fald Masser af Mennesker omkring én lever som den rige Bonde uden at bekymre sig om deres Sjæl.

»Du Daare — i Nat skal din Nabo's Sjæl kræves af ham,

og du har ikke engang forsøgt at minde ham om, at han har en Sjæl — —, ikke engang bedt for ham« — saadan kunde man ogsaa tænke sig Gud sige. Om vi dog kunde lære at begribe blot i nogen Grad, hvad en Menneskesjæl er værd. Det er maaske den Slags Viden, hvorom Jesus siger til sine Disciple: »endnu kan I ikke bære det«.

Min Søsters Død gav Anledning til, at jeg opgav at ville være Ingeniør og fandt ud af, at det maatte være Lægemissionær, der var min Gerning. Jeg mente den Gang, at jeg skulde til Østen; i de senere Aar er det blevet anderledes for mig — nu holder jeg det for usandsynligt, at jeg skal bort — hvis jeg overhovedet skal naa at blive Læge — men at det bliver vist mig Skridt for Skridt, hvad jeg skal. Der er gudløse Mennesker allevegne, som trænger ufattelig og uendelig meget til at vises Vej hjem.

.
Jeg tænkte paa, at jeg forleden gerne vilde have læst Johs. 15, Vers 1—16, mens De var der — det er et af de dejligste Steder i Bibelen, som jeg synes, man aldrig bliver træt af at vende tilbage til — »for at Eders Glæde kan *blive fuldkommen*«, d. v. s. at éns Glæde kan blive saadan, at der *slet intet* mangler i den. Trods det, at de er sammen med Jesus og er glade derved, er disse Mennesker ikke naaet saa vidt — men Jesus lader dem forstaa, at det vil blive Tilfældet, naar de *bliver* i ham. Jeg er sikker paa, at det ogsaa bliver saadan for os, at det, der mangler i, at vor Glæde er fuldkommen, det skal efterhaanden komme, naar vi bliver i ham, saadan at der tilsidst slet intet mangler i Glæden.

Rigtig Tak for al Deres Vennegodhed imod mig paa Hospitalet. — Det var ogsaa dér dejligt at være.

Jeg bestemte i Lørdags paa Grund af Træthed at opgive at tage til Nyborg*), og Søndag holdt jeg fast ved den Beslutning, men Mandag (i Gaar) skiftede jeg Mening og er nu stærkt i Gang med at tænke paa, hvad jeg skal sige til

*) til Studentermødet paa Nyborgstrand.

Medicinerne derovre; vil De hjælpe mig med Forbøn for det Møde — jeg skal tale Lørdag Eftermiddag — der er nok mere end $\frac{1}{2}$ Hundrede Medicinere, og de skulde gerne drages ind i Medicinerkredsen (de nye i hvert Fald). Gid det Møde maa faa Lov at lykkes. Paa Hjemvejen tager jeg $1\frac{1}{2}$ Dag til Gymnasiastmøde i Sorø. Gymnasiastarbejdet var min første Kærlighed, som jeg ikke helt har svigtet endnu.

Raageleje, 18. Juli 1916.

Kære Frøken . . . !

Rigtig mange Tak for Deres rare Brev! Tak, fordi De tænkte paa mig sidst i forrige Uge — det blev nu ikke til Sommermøder denne Gang. Jeg var meget træt og sløj Onsdag og særlig Torsdag, saa Torsdag Aften opgav jeg at rejse, jeg havde ikke været rigtig i Stand til at arbejde med nogen Tale til Medicinerne heller, Fredag Morgen telegraferede jeg saa, at jeg ikke kom og var jo noget skuffet derover, særlig da jeg havde det meget bedre Fredag, Lørdag og Søndag, men da var det jo for sent at rejse. Jeg fik mange Besøg i de Dage, Fredag kom Pastor S. for at besøge mig, vi talte meget sammen, og jeg synes rigtig godt om ham. Jeg synes, det var saa pænt af ham at cykle ned for at besøge mig — der er dog godt $1\frac{1}{2}$ Fjerdingvej fra Præstegaarden og hertil. Lørdag kom min gode Ven H., — jeg har vist fortalt Dem om ham, han er cand. polyt., er indkaldt for Tiden. Vi har været Venner og arbejdet sammen i mange Aar. Han kom paa Motorcykle fra København og var hos os hele Dagen. Han er en ganske udmærket Fyr. Hele Søndagen var Dr. K. P. hos os, han var begejstret for Stedet herude og hyggede sig rigtigt, det var en stor Fornøjelse at have ham. Han er en af den Slags Mennesker, som det er saa nærliggende og naturligt at tale med om de dybeste og værdifuldeste Ting, og som det altid beriger at tale med.

Aah, hvor det glæder mig, at Skyerne viger for Dem, og

det glæder mig ogsaa inderligt, hvis jeg har kunnet yde Dem nogen som helst Bistand i den mørke Tid. Ja selvfølgelig bliver jeg ved med at bede for Dem, ogsaa at De maa være til Hjælp for Deres egne nu i Ferien.

.
Skal vi ikke bede bestemt og med Tro til Gud om dette.*) Det Under og mange andre skulde gerne ske i Vinter — i hvert Fald i Guds Time, men netop gennem troende Bøn vil det vel fremskyndes.

Gud glæde og styrke Dem.

Tak for trofast Venskab.

Raageleje, 1. August 1916.

Kære Frøken . . . !

Tak for Deres utydelige, rare, nogenlunde lange, dog med Anstrengelse læselige, i høj Grad glædelige Brev. De havde skrevet det med Surrendranath som Underlag — komisk nok kom der med samme Post en Pakke til mig, hvori befandt sig et Eksemplar af samme Bog, som én sendte mig med Opfordring til at læse den.

I Dag venter jeg to Gæster, to pæne Mænd, nemlig J. C. H. og K. H. A., som begge ventes at blive her Ugen ud. R. har anmeldt sit Besøg en Dag; han holder Ferie et Sted i Nord-sjælland.

.
Jeg havde en meget stor Glæde i Søndags — nemlig at faa et Brev, der efter at have hvilet nogen Tid paa Bispebjerg, endelig kom herud, afsendt fra Studentermødet paa Nyborg, med omtrent 100 Underskrifter, og i Forvejen havde jeg faaet et fra Medicinerne med omkring 40. Ligeledes fik jeg Brev (Hilsen) fra Lederne paa Gymnasiastmødet i Sorø.

Jeg har været ret sløj næsten hele Ferien og næsten ikke haft Kræfter til nogen Ting — men alligevel haft det lykkeligt.

*) et Menneskes Omvendelse.

9. til 21. August maa han atter indlægges paa Bispebjerg Hospital og sender herfra følgende to Breve, hvoraf det bl. a. ses, at han har talt ved Lørdagsmødet den 12.

13. August 1916.

Kære J. C. H.!

Jeg prøvede det ene og det andet i Torsdags, men alt slog fejl — og saa maatte jeg jo tage Lørdagsmødet og fik trods kort Tid, Sultedag, Hovedpine etc. al Hjælp og Kræfter legemligt og aandeligt, saa jeg tror, det blev en god Aften. Jeg har haft Besøg i Dag af L. C. og i Gaar af G. E. Det bliver vist et kortere Ophold denne Gang. Baade Glykosuri og Acidose er mindre end ellers, saa jeg tænker at tage paa Landet paa Lørdag.

.
Her er saa meget godt herinde for Tiden, saa mange, der gerne vil tale om aandelige Ting — Dagen igennem er rig paa Opmuntringer og Glæder.

18. August 1916.

Kære J. C. H.!

Rigtig mange Tak for dit Brev. Ja, du har Ret, det er nyttigt at faa Tid til Stilhed af og til — gid du rigtig maa faa Glæde og Styrke i denne Tid. — Tak! fordi du regner med min Forbøn — den har du ogsaa. Det er dejligt, at det gaar godt fremad med din Moder, hils hende saa meget fra mig. Jeg vilde være meget glad, om du kom med til Aarsmødet — og vil derfor ogsaa tilskynde dig dertil ligesom H. J. S.

Jeg tager ikke paa Landet, de andre skal nemlig flytte ind allerede paa Mandag, og jeg er meget træt — saa synes jeg, at det er for kort Tid at rejse derned i — og tilmed er der naturligvis travlt den sidste Dag, før de lukker Huset.

Jeg har haft en ualmindelig rig Tid med mange Samtaler daglig med den ene og den anden om Guds Rige og mær-

ker stadig, at det lettere og naturligere bliver til, at man kommer til at tale sammen om Gud.

— —

Det var just en Dag efter en saadan Samtale med en døds-
syg Patient, som han var bleven kaldt op til, at han pas-
serede Sygeplejerskeboligen sammen med en Sygeplejerske.
Paa Bygningen har Arkitekten anbragt en Plade med denne
Indskrift: »Jeg var syg, og I saa til mig«. »Kan De lide at
have Bibelsprog eller lignende hængende i Værelset,« sagde
Aamundsen, »jeg véd ikke rigtig, hvad jeg skal sige til det.
Men hvis De nu skulde have et, hvilket vilde De saa vælge?«
— Hans Ledsager nævnede et. — »Hvis jeg skulde have et,«
sagde han saa, »skulde det være: »Jeg var syg, og I besøgte
mig *ikke*«. Denne flittige unge Tjener mente selv, at han
trængte mest til at blive mindet om, hvad han havde for-
sømt.

Den 26. og 27. August er han til Kristelig Lægeforenings
Aarsmøde i Aalborg, hvor han giver sit værdifulde Indlæg.
Den 29. rejser han hjem.

De følgende Uger tilbragte han i sit Hjem paa Østerbro.
Der er et langt Brev, som han har skrevet den 15. Septem-
ber til et Menneske, som det laa ham meget paa Sinde at
hjælpe. Brevet er sikkert et af de sidste, han som Sjælesør-
ger har skrevet:

København, 15. September 1916.

Kære . . .!

Jeg har opsat det Dag for Dag af Mangel paa Tid til at
skrive. Jeg havde ellers haft i Sinde at sende Dem et Par
Ord, da jeg ikke traf Dem forrige Gang, jeg var paa Bispe-
bjerg Hospital, og da særlig nu efter Deres Brev. — Tak
for det! Det var mig noget af en Skuffelse, at De var op-
taget i Søndags — og jeg heller ikke fik hilst paa Dem den
Dag.

Ja, Gud er god — og har været meget god imod Dem,
ligesom han har været ufattelig god mod mig. Hvis man

blot bestandig kunde mindes den Gang, da hjalp han, da tilgav han, skønt jeg havde været utro, saa vilde det være lettere ikke at bedrøve ham og svigte ham i det daglige. Ganske vist — og Gud ske Lov for det, er han tro, selv om vi er utro — men vi skal ikke blive ved med at være utro, vi skal ikke blive staaende ved kun at huske ham i Ny og Næ, kun at søge ham, naar det kniber, vi skal fremad — netop som De skriver — vi maa fremad — vi *maa* ind til at leve et virkeligt, inderligt, kraftfyldt og fredfyldt Guds-liv, hvor Barneforholdet, Trygheden og Hvilen i Gud er en levende Virkelighed — —. Gud vil jo ikke holde os paa Afstand — dertil — og saa ikke længere — Gud vil netop drage os op til sig — —. Guds Vilje med os er sikkert en bestandig Fremadskriden i Hellighed og Tro. Som Børn hos Gud, der ikke blot er som Børn hjemme, men ogsaa som de opvoksene Sønner og Døtre, der stadig bedre kan forstaa og deltage i Faderens Planer, hvem kan han betro sine Ønsker til og betro noget af sin Gerning; dette er ikke for-masteligt — for intet kan man dør tage — det er en Gave fra Gud, og derfor er der intet at være stolt af, som man kan takke sig selv for —. Alt er det fra Gud.

Kære —, De siger selv, at den megen Selskabelighed og de mange Besøg spreder Deres Tanker, mens De trænger til at koncentrere Dem om Deres Gudsforhold. Sikkert har De Ret, men hvad gør det dog, om man skal trække sig lidt tilbage fra nogen — om man skal være lidt mindre gæst-fri, naar det drejer sig om at knytte Forbindelsen tættere med Deres himmelske Fader? Men er det saa ikke nærlig-gende og rigtigt at lade ham faa Førstepladsen? I den Ret-ning stiller Gud Krav til sine Børn — han vil ikke staa et eller andet Sted ude i Rækken, han vil have Førstepladsen, fordi han *er* Gud. Jesus vil ikke alene være Idealet og vinke os opad, det bliver nogen staaende ved. Jesus vil være Frel-ser, som baade tilgiver og hjælper os op paany, naar vi faldt, og giver Kraft til ny Strid. Men han vil ikke alene være Frelser — nogen bliver staaende ved det — han vil

være den første, han vil være Konge i et Menneske, i Stedet for det Menneske selv —. Den, hvis eget Selv er Konge, søger sit eget, den, i hvem Jesus er Konge, søger hans Rige og vil tjene ham. *Min* egen Forfængelighed, Bekvemmelighed og alle andre Former for Egenkærlighed vil raade i mig og er det store Stridspunkt, men med hans Hjælp skal der vindes Sejr inden i mig og han faa Magten over alt mit eget.

Kære —, vi maa og skal fremad, det er jo Livet om at gøre — det egentlige, virkelige, evige Gudsliv, som skal faa Lov at vokse frem og blive til Evighedsbetydning for os selv og andre.

Tiden er fløjet. Kl. er 12½ Nat. Jeg havde kun tænkt at skrive et kort Brev til Dem — og nu er det blevet meget langt.

Gud velsigne Dem. Phil.brevet 1. Kap. V. 6.

— — —

Søndag den 17. September foretog han en lang Spadsere-tur gennem Dyrehaven med sin Familie. Det var hans Af-sked med dansk Natur. Om Aftenen deltog han med Bro-deren Charlie i K. F. U. M.s Fødselsdagsfest og fortalte mig da til min Overraskelse, at han havde saa mange Kræfter for Tiden og læste for fuld Kraft for om muligt at komme op til Eksamen til Jul. Mandag Aften tilbragte han, saa vidt jeg véd, i sit Hjem. Om Tirsdagen var han til Komitémøde paa Rigshospitalet for at lægge Program for Lørdagskred-sens Møder i den kommende Tid. Han sluttede som sædvan-lig med en Aftenandagt og tog Gal. 2,20 som Tekst (»Med Kristus er jeg korsfæstet, og det er ikke mere mig, der lever, men Kristus lever i mig«). Han sagde da bl. a.: »Jeg vil hellere vende Ordet om og sige: jeg undrer mig over, at jeg lever endnu, og at Kristus ikke lever mere i mig«.

Onsdag Aften var han til et tilsvarende Komitémøde for Lørdagskredsen paa Bispebjerg Hospital. Næste Middag blev han indlagt — og nu er jeg taknemlig over, at en

anden kan fortælle. En af hans gode Venner blandt Sygeplejerskerne, der var hos ham til det sidste, har umiddelbart efter hans Død nedskrevet følgende Beretning om

FRED AAMUNDSSENS SIDSTE DAGE

Onsdag den 20. Septbr. var Dr. Aamundsen hos mig til Komitémøde. Han var den Aften syg, havde stærke Smerter i Underlivet og maatte straks ved Ankomsten have lidt Morfin. Vi lagde Plan for Lørdagsmøderne indtil Jul, og han var stærkt interesseret deri, trods sine Lidelser. Før vi brød op ved Titiden, holdt han en kort Andagt over Efeserbrevet Kap. 2, Vers 19—22 og Kap. 3, Vers 14—21. Efter hans Død fandt vi i hans Testamente efterfølgende korte Optegnelser over det talte:

1) — Overfor hinanden: vor tydelige Meddelagtighed i Guds Bygning og deraf Sammenknyttethed — indbyrdes Beslægtethed — Landsmænd i et fremmed Land — Følgen deraf helliges Samfund — indbyrdes Kærlighed — rette Fejl hos hinanden — give Raad — give Fortrolighed, give Forbøn —

2) — Overfor Kristus: Kristus bo i os — bringe ind i os sin Kærlighed — lære os i Fællesskab at kende hans Kærlighed — fyldes med Guds Fylde — mægtigt Perspektiv — mere end det, vi bede eller forstaa. —

Torsdag Middag kom han ind meget medtaget, blev stimuleret stærkt, rettede sig noget, saa da jeg ved 4-Tiden var hos ham, tog han min Haand og sagde: »Gud er nær«, spøjte derefter lidt og mente selv at være bedre. Mod Aften tog Kræfterne igen noget af, han faldt af og til i dyb Søvn, men var i vaagen Tilstand ganske klar. Kl. 10 var jeg atter hos ham, og han bad mig da skrive nogle Hilsener, »da jeg er bange for at falde i en dyb Søvn inden i Morgen, og det er mig meget magtpaaliggende at faa det gjort,« sagde han. I Løbet af 2 Timer dikterede han mig nu — stadig afbrudt af dyb Søvn — ca. 50 Hilsener og Breve, som han bad mig

sende til Slægt og Venner efter hans Død. Hver fik sin Hilsen, en Formaning eller et lille Ord med paa Vejen. Fornavn, Adresser, alt var ganske korrekt — og dog sad jeg stadig spejdende, om han nu, da han standsede et Øjeblik, var gaaet ind i Herligheden. Jeg véd aldrig at have oplevet noget mere gribende end disse Timer, hvor denne skønne Menneskesjæl gjorde sit Testamente og delte ud af sin Rigdom fra Gud. Da vi var færdige, bad han mig om at hente sine Forældre, Forstanderinden Frk. M. og Frk. E., som altid plejede ham her paa Hospitalet. »Nu vil jeg holde Aftenbøn med jer,« sagde han, og skønnere Aftenbøn har nok ingen af os hørt. »Herre, jeg takker Dig, at Du har givet mig denne Sygdom, for det er den, der har bragt mig nær til Dig,« sagde han, derefter takkede han for sit Hjem, Forældre og Venner og bad for os alle, for dem, der vilde savne ham, naar han nu rejste, at Gud dog vilde hjælpe og trøste dem. Saa var han træt, og Frk. E. og jeg blev hos ham hele Natten. Hen paa Natten sagde han til os: »Hvis jeg lever til Morgen, maa De straks sende Bud efter Pastor R., og saa kan vi gaa til Alters.«

Vi var mange Venner samlet i hans Stue — hans Familie og en Del Sygeplejersker — da Pastor R. ved 9-Tiden holdt Altergang. Vi sang hans Yndlingssang: »Jesu dyrebare Navn«, hvorefter Pastor R. talte kærligt og gribende om Jesu Ord: »Jeg lever, og I skulle leve«. Dr. Aamundsen var lykkelig over den Altergang, fortalte han mig siden. Ved Afskeden formanede han alle meget til at give sig helt til Gud: »I maa komme alle,« sagde han, »ingen maa mangle,« og saa saa' han kærligt fra den ene til den anden. Hans Legeme led meget, men hans Sjæl var frisk og glad; hvor kunde han ikke spøge mellem de uendelige Opkastninger, og naar vi andre beklagede ham, sagde han med et sygt Smil: »Nej, dette er ikke at regne for noget, saa skulde De se mig søsyg.« Hen paa Eftermiddagen sendte han Bud efter Forældre og Søskende og bad mig læse Joh. Ev. Kap. 14 og Johs. 1ste Brev Kap. 3, Vers 1—2, ønskede derefter at

være alene med den enkelte, først sine Forældre, derefter sine Søkende, som han saa rørende kaldte »søde Børn«. Ja, hvor var han fin, kærlig og hensynsfuld, gjorde Undskyldning for sin Træthed og sine Opkastninger, og naar hans Forældre egentlig var saa lidt inde hos ham de første Dage, skyldtes det sikkert Hensyntagen: de maatte ikke se, at han led, og han kunde ikke taale at se, hvor de led. Og hvor var han rig, han sagde til Forstanderinden: »Hvor er jeg rig, jeg har saa mange, jeg elsker, at jeg slet ikke kan huske Rede paa dem.« Hver Gang han vaagnede op, sendte han Hilsener til Mennesker, som han havde talt med om Gud, kun maaske en enkelt Gang, saa var det en Dr. med., som nu var paa Vej til Amerika, og som han ikke i Øjeblikket huskede Navnet paa. »Naar han engang kommer hjem, hils ham saa og sig, jeg har bedt saa meget for ham,« saa var det en ung Student, der fik en Hilsen undertegnet »Deres i daglig Forbøn«. —

Vi ventede stadig Døden — mange Venner kom, og skønt han var meget træt, maatte han se dem alle, trykke deres Haand og sætte dem Stævne hinsides. Til Aftensang paa Hospitalet sang vi: »Du Herre Krist«, og han sang selv med, saa godt han kunde. Da Familien var samlet for at sige Godnat til ham, bad han mig læse den 103. Salme, og saaledes var han fyldt af Lov og Tak, at han næsten for hvert Vers udbrød: »Ja, det er sandt — det er vist.« Hen paa Natten var det igen, som Tiden for hans Hjemgang var meget nær, han laa selv og følte sin Puls og mærkede, at hans Hænder var ganske kolde. »Tror De ikke, det snart er forbi,« sagde han. »Jo, det tror jeg nok,« svarede jeg, »men De er jo ikke bange — vel?«. »Nej, jeg er lykkelig,« sagde han, »men jeg mente kun, at dersom det var saa nær, maatte jeg se mine Forældre og Søkende« — de sov eller rettere hvilede sig — i Stuen ved Siden af, og han vilde saa nødig gøre dem for megen Uro. Vi blev saa enige om at trække det lidt ud. »Men gør mig en Tjeneste,« sagde han, »læs Johs. 1ste Brev Kap. 3, Vers 1—2« (han elskede de Vers)

og »Gaa nu hen og grav min Grav«. Jeg gjorde nogle Indvendinger med Hensyn til Salmen, syntes ikke, jeg kunde læse den; men han sagde: »Jo, læs den nu, det er jo en Glædessalme,« saa laa han stille med foldede Hænder, medens jeg læste for ham.

Det blev ikke den Nat, han fik Lov at gaa hjem. Lørdag Morgen var det hans højeste Ønske at faa en Iskage; der blev sendt Ilbud efter den, han spiste den og var henrykt, men blev meget syg derefter. Hen ad Formiddagen blev han lidt mismodig. »Jeg synes, der er saa langt hjem,« sagde han. mismodig. »Jeg synes, der er saa langt hjem,« sagde han. Jeg trøstede ham med Salmens Ord: »Jeg lever, til Herren mig kalder«, — og straks var han igen smilende og gav sig stille hen i Guds Vilje. Saa hen paa Eftermiddagen efter en lang Søvn vaagnede han pludselig op og var straalende. »Jesus har sejret, hvor er jeg lykkelig,« udbrød han, »vi skal synge: »O, Du min Imanuel«, og saa bad han os sende Bud til Sygeplejerskerne i hele Pavillonon, »vi maa være sammen, og vi maa læse Johs. 14.« Da jeg gjorde ham opmærksom paa, at det læste vi forleden, sagde han: »Ja, men jeg maa høre det igen om Hjemmet med de mange Boliger.« Vi blev samlede, og da cand. jur. L. P. til stor Glæde for Dr. Aamundsen kom i det samme, læste og bad han med os, det var en herlig Oplevelse for os alle. Mens vi sang Salmen: »O, Du min Imanuel« — hviskede han hvert Ord med, for synge kunde han ikke mere. Natten mellem Lørdag og Søndag sov han en Del, han var meget træt — hans Mor sad hele Tiden ved hans Seng. »Vi ses igen, Mama, det er kun et Tidsspørgsmaal,« hørte jeg ham sige. — Hen paa Morgenstunden bad han pludselig om at se sine Søskende. »Hvor er Børnene, jeg vil tale med dem,« hviskede han. Vi vækkede dem, og han kendte dem, men kunde ikke sige, hvad han vilde; men hans Mor gættede det. »Var det det, at de skulde følge Jesus efter, du vilde sige?« »Ja, det var det« — og saa gik de til Ro igen.

Søndag Morgen var han meget sløj. Gennem de aabne

Vinduer hørte vi Kirkeklokkerne ringe, og mens han laa fredfyldt og stille, sang vi: »Nu ringer alle Klokker mod Sky« og — »Dejlig er Jorden«. Om han hørte det hele, véd jeg ikke, men da vi havde sunget, slog han pludselig Øjnene op og hviskede: »Ja, dejlig er Jorden«. Hele Formiddagen laa han stille — vinkede mig en Gang hen til sig og hviskede: »Nu har jeg stridt den gode Strid, fuldkommet Løbet og bevaret Troen.« Paa mit Svar: »Ja, nu er De snart hjemme«, jublede han: »Ja.« Søndag Eftermiddag kom der en god Ven, cand. G. E., hvilket glædede ham meget. Efter det Besøg faldt han meget af — vilde ved Aftenstuegang vidne for Reservelægen, men kunde ikke faa det sagt. Vi vidste alle, hvad han vilde sige, han kunde ikke lade være at formane og bede Mennesker om at komme til Jesus. Saa sagde han kun ganske faa Ord — de sidste til sin egen Mor, sov det meste af Natten og hele Mandagen med en ubeskrivelig Fred over sig til det sidste. Hans Forældre, Frk. E., og jeg var hos ham, da han døde Mandag Aften lidt før 10. Det var det ejendommeligste og et af de skønneste Dødslejer, vi har set. Den første Aften han blev syg, bad han mig blive hos sig. »Dersom jeg skulde blive anfægtet i Uklarhed,« sagde han, »da maa De bede for mig,« men han blev ikke anfægtet et Øjeblik — det var en fuld Sejr. —

— —

I sin Bibel har Fred Aamundsen paa en særlig iøjnefaldende Maade understreget Ordet i 1ste Johs. Brev Kap. 5, V. 4: »Vor Tro er den Sejr, som har overvundet Verden«. Det har været et af hans Yndlingsord. I en af sine sidste Taler sagde han: »Det at vide, at der er et Haab og en Sejr, giver Mod og hjælper én til at holde ud en Stund endnu lige til den sidste Stund, hvor man opbyder alt sit Yderste — og saa er Sejren vunden!« Saaledes havde det staaet for ham forinden, og saaledes gik det. Ingen, som har læst Beretningen om hans sidste Dage, vil være i Tvivl om, at der blev givet ham Kræfter til at sejre over Dødens Gru. Men det var noget mere, der skete. Der staaer et mærkeligt Ord

i det store Opstandelses-Kapitel 1. Kor. 15, Vers 54: »Døden er opslugt til Sejr«. Det skønnedes her. Til en af dem, der var til Stede, sagde Aamundsen: »Døden er en Sejr« (ikke: der er Sejr over Døden). Hans Venner, der besøgte ham, fik skønne og stærke Ord med, som vi aldrig vil glemme: »Jeg har set ind i Døden, og det var kun Lys.« — »Jeg véd, hvor jeg gaar hen, og det er Sejr.«

Hans Aand var forunderlig klar. Det møder os især i det »Testament«, som han Torsdag Aften dikterede Sygeplejersken, og som nu naaer ud til Mennesker, som han ikke personlig har kendt, men som han dog gerne vil sige det til:

Torsdag Aften den 21. September 1916.

»Idet jeg nu er klar over, at denne Tilstand godt kan føre til Døden, vil jeg gerne vidne for det Menneske, som har Godhed for mig: »At jeg har Vished for, at jeg er et Guds Barn og derfor med Tillid kan gaa ind i Døden. Jeg føler, at mit Liv, trods Svaghed og Fald, har været saa usigelig rigt, at jeg vel ikke véd med Sikkerhed at have set det rigere, og samtidig er jeg klar over, at det ene og alene skyldes Guds Naade og ikke mig.« Jeg har saa mange at sende »Tak og Hilsen« til, og jeg synes, at jeg maa gøre det enkeltvis. Jeg sender Tak til Ricard, som fra først af har søgt at føre mig ind til Kristus og aldrig er blevet træt af paa menneskelig Vis at yde mig al mulig Støtte. Og paa samme Maade til Conrad Hansen, som i mit Livs sværeste Øjeblik har staaet sammen med mig, da jeg for bestandig fandt ind til Gud. — Jeg skylder John Mott »Tak« for den Aften i Koncertpalæet, hvor han talte om Synd, den Aften, som gav Anledning til min Omvendelse. I »Gymnasiastbevægelsen«, i »K. F. U. M.s Ungdomsafdeling« og i »Kristeligt Studenterforbund« og endelig i »Den kristne Medicinerkreds« har jeg levet nogle af mine rigeste Oplevelser med svage, men dog rige Forsøg paa at tjene Guds Rige. Og ikke mindst i Arbejdet mellem Patienter og Funktionærer paa Rigs- og

Bispebjerg Hospital. — Det takker og priser jeg Gud for; fordi jeg har mærket, at trods min Svaghed vilde han være stærk i min Skrøbelighed.«

Gennem Sejrsvisheden og Klarheden lyste *Haabet*. Haab om Gensyn og Tak fylder de Hilsener, som han saa kærligt sendte Venner og Medarbejdere. »Tak for Venskab! Kærlig Hilsen og paa Gensyn senere.« Til Medicinerkredsen skrev han: »Hjertelig Hilsen. Gud velsigne Medicinerkredsen til bedre at gaa frem i Inderlighed og aandelig Vækst. Tak for Forbøn og Venskab!«, og han sendte mundtligt Bud: »Hils Medicinerkredsen og sig: vi skal samles igen; sig, at ingen maa svigte.«

Til Lørdagskredsene paa Bispebjerg Hospital og Rigshospitalet skrev han:

»Tak for hver Gang vi har været samlede og hentet ny Tro og Glæde i Gud.

Husk, at de helliges Samfund er ikke alene her paa Jorden, men de helliges Samfund bestaar ogsaa af de afdøde kristne Mennesker.«

EFTERMÆLE

Efter Fred Aamundsens Død fremkom der en Række Udtalelser, som viste, hvor stor Betydning denne unge Student havde haft. Der er tidligere anført nogle Medicineres Udtalelser om ham i »Kristelig Lægeforening«s Medlemsblad. Pastor Olfert Ricard skrev i »Nationaltidende«: »Sjældent har vi set saa fin en Studentertype, vindende, klog, vennelsæl, en Elsker af Studium, fuld af Humor, Tjenstvilligheden selv og bundsand i sin Kristentro«. I »Plovfuren« skrev Pastor Hans Koch: »Sjældent har jeg faaet et saa stærkt Indtryk af at staa overfor et Menneske, der gik i en størres Tjeneste og var sig dette bevidst. Der gik en Kraft ud fra ham«. K. F. U. M.s Sekretær Gunner Engberg skrev i »De Unges Blad«: »Hvis man spørger mig: »Hvem er det bedste unge Menneske, du kender?«, maa jeg naturligvis svare: »Det véd jeg ikke. Men *en* af de bedste var Aamundsen«. Men havde nogen spurgt: »Af *hvis* Ungdomsliv gik der den *rigeste Frugt?*«, da vil jeg uden Tøven nævne *Fred Aamundsen*.«

Andre havde en stille, personlig Tak at bringe, men at det var mange, der følte sig i Taknemlighedsgæld til denne unge Student, det saaes, da han Lørdag den 30. September — Tiaarsdagen for hans Konfirmation — blev begravet fra Skt. Johannes Kirke. Det var den Kirke, han plejede at gaa i.

Nu var den, skønt det var en Hverdageftermiddag, fyldt af Mennesker. Der var baade Kvinder og Mænd. De fleste i Forsamlingen var unge. En Mængde Studenter var der. To af Professorerne paa Rigshospitalet havde aflyst deres Forelæsninger. Mange af K. F. U. M.s Medlemmer, deriblandt gamle Drengene fra hans Kreds, saaes. Hele Koret var fuldt af Sygeplejersker.

Vi sang først »*Love den Herre*«. Derefter talte Pastor Olfert Ricard.

»Lovet være Gud og vor Herres Jesu Kristi Fader, som efter sin store Barmhjertighed har genfødt os til et levende Haab ved Jesu Kristi Opstandelse fra de døde«. (1. Pet. 1—3). Amen.

»Jeg har stridt den gode Strid, fuldkommet Løbet og bevaret Troen. Iøvrigt er Retfærdighedens Krans henlagt til mig, som Herren, den retfærdige Dommer, skal give mig paa hin Dag, og ikke alene mig, men ogsaa alle dem, som have elsket hans Aabenbarelse«. (2. Tim. 4, 7.—8.).

Den sidste Tilføjelse af Apostlen giver os Lov til ogsaa at bruge dette Paulsord om ham, der ligger her.

»Jeg har stridt den gode Strid«.

Ja, det har vor Ven. Han har stridt først den gode Strid, som enhver maa stride for at blive en kristen *Karakter*: Striden med sig selv og med det, som han fandt hos sig selv, der skulde bekæmpes. Den Strid er en god Strid — og en nødvendig; og den har han stridt hæderligt og tappert og saadan, at han har sejret.

Et Eksempel: For allerede en Del Aar siden var der noget i hans Liv, som han vilde have rettet; han bekendte det, saadan som han syntes, han saa' derpaa, sagde, hvordan det var og lovede, at hver Gang han havde grebet sig selv deri, vilde han bekende det, for det skulde ud; og hver Gang det havde gæstet ham eller havde faaet Magt over ham, saa enten skrev han det til mig eller ringede mig op

og fortalte det. Tænk, et Mod og en Ydmyghed; men det varede derfor heller ikke længe, før det var ude af Verden. —

Og han har stridt den gode Strid med sin *Sygdom*. Det var en Strid, for han elskede i Grunden Livet og sagde det ogsaa faa Dage, før han døde: »Ja, dejlig er Jorden«, saa det har ikke været let med denne Træthed og med disse idelige Hindringer, samtidig med, at han selv gennem sit Studium blev mere og mere klar over sin Tilstand; men han stred den gode Strid og gjorde til sidst Sygdommen til sin Ven i Stedet for sin Fjende, saadan at han kunde takke Gud til sidst for den, for den bragte ham nærmere til Gud. —

Og han har stridt den gode Strid med *Døden* og vundet Sejr. Han har set ind i den og sagt, at det var altsammen Lys, og han sagde det ganske klar uden Exaltation, at han havde fuld Fred, saa han har stridt den gode Strid og vundet.

Og han har fuldkommet Løbet.

Det Løb, som han menneskeligt set skulde fuldkomme, det blev kun kort. Han naaede saa langt, som det var ham muligt at naa paa sine Studiers Bane. — I véd, han var en begejstret Mediciner, som elskede sine Bøger og endnu mere sin praktiske Gerning paa Hospitalet og snart ogsaa sine Patienter.

Han har fuldkommet Løbet — ikke alene det Stykke jordiske Arbejde, som han fik at gøre, og som han ikke engang naaede til Ende med, men ogsaa det Stykke Arbejde i Guds Rige, som Gud havde betænkt ham med; det Løb, det har han fuldkommet. — Han løb rask, som om han vidste, at det ikke blev langt, og vi tænkte tit det samme; men det var i hans sidste Leveaar, at han mindede os om det Ord, han havde læst, at en Mand var udødelig, indtil han har gjort sin Gerning. —

Han fuldkommede Løbet og udrettede, hvad han kunde som ung kristen Kammerat imellem sine yngre Medstuderende og sine jævnaldrende, og der er intet Øjeblik, der staar saa levende og smukt for mig som hint uforglemmelige Gymnasiastmøde i Rønde, hvor han under et af Maal-

tiderne rejste sig og med den ene Haand i Lommen og paaskrævs over Bænken aflagde et broderligt Vidnesbyrd for sine unge Kammerater om, hvordan det vilde gaa dem, naar de nu kom ind til Byen, om hvordan de saa havde en Kamp at bestaa og om, hvordan de saa skulde sejre dér. — Han fuldkommede Løbet — baade mellem sine Studenterkammerater og ogsaa dér, hvor han fik sin hyppige Gang snart som Patient og snart som Arbejder mellem alle dem, som han blev Venner med paa Bispebjerg Hospital. Det kan I tale med om, alle I kære Sygeplejersker heroppe i Koret, hvordan han gik og var en Opbyggelse og broderlig Ven iblandt jer; jo, han har fuldkommet Løbet.

Og han har bevaret Troen.

Han er til det sidste blevet stærk i sin Tro. Han har — som mange af os véd — dikteret Hilsener til mange, kort før Striden var forbi. I en af dem skrev han:

»Idet jeg nu er klar over, at denne Tilstand godt kan føre til Døden, vil jeg gerne vidne for det Menneske, som har Godhed for mig, at jeg har Vished for, at jeg er et Guds Barn og derfor med Tillid kan gaa ind i Døden. Jeg føler, at mit Liv trods Svaghed og Fald har været saa usigelig rigt, at jeg ikke véd med Sikkerhed at have set det rigere; og samtidig er jeg klar over, at det ene og alene skyldes Guds Naade og ikke mig. — Det takker og priser jeg Gud for, fordi jeg har mærket, at trods min Svaghed vilde han være stærk i min Skrøbelighed«,

saa han har bevaret Troen.

Iøvrigt er Retfærdighedens Krans henlagt for ham, som Gud, den retfærdige Dommer og hans Ven, vil give ham og har givet ham; og dette »iøvrigt« kan vi nu ikke se, men det véd vi.

For os her er der et andet »iøvrigt«. Iøvrigt skal vi andre gaa over til Dagsordenen efter denne hans sidste Fest og leve videre.

Og saa vender vi os med Tak først og fremmest til hans

Hjem, til hans nærmeste og takker dem for, hvad I har givet os i ham, og ogsaa fordi I saa forstaaende og saa kærligt har givet ham fuld Frihed. I har forstaaet, at han skulde have Lov til at være saa meget borte fra jer, som han var, skønt I — som ethvert godt Hjem — altid holdt af at være samlede derhjemme. Tak, fordi I saa kærligt altid lod Fred have sin frie Gang og lod ham gaa til alt det meget, som I saa godt saa, han skulde have Tid til.

Gud trøste jer og gøre jer rigtig stille og tapre i jeres Sorg; og naar der paa Søndag er Højtid i jeres Hjem,*) gid I da maa fejre den som stille glade Mennesker med Tanken paa, at 2 unge Børn allerede har fuldkommet deres Løb og har det bedre end vi.

Og jeg vender min Tak til alle jer kære Søstre heroppe i Koret. Det er saa sin egen Sag at være Sygeplejerske; hun glider i Reglen saa stille ind i Menneskelivet for en Tid; men tit, naar den syge kommer sig, saa er hun glemt og har allerede travlt med at være god ved andre; undertiden skriver hun dog alligevel sit Liv uforglemmeligt ind i vort.

Tak for, hvad I har været for vores unge Ven som Medarbejdere og som gode Venner. Hvor er det velsignet, naar en Sygeplejerske har Forstaaelsens Gave og især, hvis hun ogsaa kan være en Medsøster, en Medkristen hos den, der er Kristen, eller som trænger til Kristus; hvor godt, om hun ikke blot kan lægge en Pude tilrette, men ogsaa undertiden staa ved Pudens og hviske, mens Øjet brister: »Det er Jesus, der kommer«. Gud velsigne jeres Gang fremdeles, at I maa være saadanne Budbringere iblandt de syge, som har hans Forjættelse over sig: Jeg var syg, og I besøgte mig.

Og saa alle hans Kammerater og Venner: Det er en stor Arv, Fred Aamundsen efterlader jer. Slut op — og lad der ikke blive noget forsømt, fordi han er gaaet bort, men lad os holde sammen, inspirerede af hans Eksempel, at vi kan

*) den yngste Datters Konfirmation.

bære Kristi Banner værdigere og bedre frem imellem vore Kammerater.

Og alle, som her i Dag kan vende hjem til ubeskaarne Hjem, som har dem allesammen endnu af stor og ubegribelig Guds Godhed, lad os se paa dem i Dag med en ny Inderlighed og Taknemlighed og lad os vise hinanden, mens vi har hinanden, hvor meget vi holder af hinanden — det er saamænd ikke noget at gøre en Hemmelighed af — og lad os faa det saadan med hinanden derhjemme, at vi faar hinanden det sagt, inden det er for sent, hvordan vi har det med Gud, saadan at det ikke skal være altfor bittert, naar Adskillelsen kommer, men at vi kan vide det altid trøstigt med hinanden: I skal saamænd ikke være angst for mig, for jeg har det godt med Gud.

Og lad os saa hver især betænke, at ogsaa vort Løb har sin bestemte fastsatte Længde, og ingen af os véd, hvor lang vores Strid bliver, og hvor nær vores Død er.

Lad os dog gøre vort Regnskab op i Tide; lad os dog vende os med al vores Synd til Syndernes eneste Ven og Frelser, tage Kampen op hæderligt og tappert og se at gøre en Gerning i Jesu Navn, imens det er Tid.

Ære og Fred med hans Minde! —

Fader i Himlen! Tak for alt, hvad du har givet os i ham. Tak for hans Skikkelse, hans lille tætte, smukke Skikkelse, Tak for hans stille Lune, Tak for hans inspirerende Eksempel, Tak for al din Godhed imod ham i hans Liv. Tak for hans lykkelige, harmoniske Hjem, Tak for Søgkredsen og for Fader og Moder. Tak for Studieglæde, Tak for Ven-skabsglæde, Tak for Gerning, han fik Lov at gøre i dit Rige. Tak fordi han fik stridt den gode Strid, fuldkommede Løbet og bevarede sin Tro. Hjælp os, hjælp hans Hjem til at sørge stille og stærkt, bevar hans unge Søgkende, velsign alle hans Venner. Vær med dem, i hvem han har saet et godt Ord. Velsign Læger og Sygeplejersker ude paa Bispbjerg; giv dem at kunne gøre deres Gerning glad i Jesu Navn. Velsign Studenterverdenen og den kristne Studenter-

bevægelse. Hjælp enhver af os til at gøre vort bedste. Bevar os selv rene for dit Ansigt og ivrige for dit Rige. Herre, hør vor Bøn, og naar vores Stund kommer, da lad os være rede til at gaa hjem, ja, lad da ogsaa os være naaet til at kunne sige det: »Jeg har stridt den gode Strid, fuldkommet Løbet og bevaret Troen«. Tak.

Amen.

Saa sang den store Forsamling: »Dybe, stille« og tilsidst, inden Medlemmer af Medicinerkredsen bar deres gode Ven og Fører ud af Kirken, hans Yndlingssalme: »Jesus os til Trøst og Gavn«.

— —
Kort Tid efter stod der følgende Digt af Svend Rehling i »Kristeligt Studenterforbund«s Medlemsblad »Sursum corda«:

FRED AAMUNDSEN. IN MEMORIAM.

»Det at leve er mig Kristus, og
at dø en Vinding.« (Fil. 1, 21).

Du vandrede iblandt os som en glad og ydmyg Broder;
du øste af et evigt Væld, og læskede vor Tørst —
o, i dit Hjertes Dale flød de stærke Livets Floder . . .
men da du stred din sidste Strid, da var din Styrke størst.

Der var engang, han vinked dig med sine milde Hænder,
og du stod op og glemte alt og fulgte i hans Spor;
du var beredt, dit Lys var tændt, ombundne dine Lænder;
du ventede din Herre for at tjene ved hans Bord.

Men ogsaa du fik Smærtens Krone flettet om din Tinding;
vi saa din Vilje vokse og lutres ved hans Tugt;
og det at leve blev dig *ham*, og det at dø — en Vinding,
og dine Smærter bar en rig, en god og hellig Frugt.

Den store Mester spilled paa dit Hjertes blanke Streng,
og lagde af sin Evighed det evige deri —
dit Hjærte brast, men Strengene vil tone langt og længe,
et Klokkespil, en Salmesang, en hellig Melodi.

Vi standser ved din aabne Grav, og hviler fra vort Virke,
og lover dig at mindes, hvad din Pilgrimsfærd betød:
dit Hjærte blev et Tempel, en høj og hellig Kirke —
vi priser Gud; thi Livet har sejret i din Død.

— —

Den 26. Oktober samledes nogle af Fred Aamundsens nærmeste Venner til en Sammenkomst, hvor vi søgte at gøre os klart, hvad det var, han særlig havde betydet, og hvor vi drøftede nogle af de Tanker, navnlig om et socialt Arbejde, som havde optaget ham saa meget, men som han ikke havde faaet virkeliggjort. Vi bad hans Hjem om Lov til at sætte en Mindesten paa hans Grav paa Hellerup Kirkegaard. Kunstneren Niels Skovgaard gav med fuld Forstaaelse af Opgaven et smukt Udkast til Stenen. Han har benyttet et gammelt Motiv »det blomstrende Kors«: nogle dejlige, fuldt udfoldede Roser udspringer fra Korsets Midtpunkt og dets Fod. Det skal efter Kunstnerens egne Ord sige dette, at »Vor Herres Kors har sat Blomst hos Aamundsen«. Billedhuggeren Jens Lund har efter Skovgaards Udkast udført Stenen.

Indskriften er et Ord fra Jeremias' Bogs 1. Kap, det Sted, hvor Profeten siger til Gud: Ak Herre, Herre! se, jeg forstaar ikke at tale, thi jeg er ung! og faar Svaret (V. 7):

Herren sagde til mig: »Sig ikke »jeg er ung«, thi du skal gaa overalt, hvor jeg sender dig, og alt det, som jeg befaler dig, skal du tale«.

Mærket i Aamundsens Bibel laa paa dette Sted. Ordet hører sikkert til de sidste, han har læst, og hans Venner fandt, at det passede paa denne ydmyge, unge Tjener, som saa tydeligt var sendt af Gud.

— —

Vi har prøvet paa at følge Fred Aamundsens Liv. Vi har set ham vokse op i sit lykkelige Hjem. Tidligt kommer Tanken om Guds Rige og en Tjeneste dør frem hos Drengen. En Tid i Overgangsaaarene trænges den tilbage, men bryder saa klart og afgørende igennem, da han er 18 Aar. Vi har set ham trofast passe sit Ungdomsarbejde blandt københavnske Drengene og ivrigt tjene Gymnasiastbevægelsen, som først havde tjent ham. Vi har set Fremtidsplaner lægges og ændres, mest paa Grund af legemlig Svaghed, men altid saaledes, at de bestemtes af det Synspunkt, hvor han kunde yde den nyttigste Tjeneste. Han er en interesseret Ung, der glædes og bevæges ved Livets Mangfoldighed. Begejstret for sit Studium naaer han smukke Resultater og finder samtidig sit særlige Kald: Arbejdet blandt de medicinske Studenter og mellem Patienter og Sygeplejersker paa Hospitalet. Alt dette har vi set — og til sidst har vi set ham dø.

Hvorledes blev Fred Aamundsen den, han var? Der er to Kilder til Kraften i hans Liv.

Den ene er *Ordet*. Fred Aamundsen var en meget flittig Bibellæser. Baade det gamle og det nye Testamente har han gennemlæst. De mange Understregninger vidner om en saare tænkksom og alvorlig Læser. Det er især Ord om Ydmyghed og Lydighed, om Hellighed og Tjeneste, Frimodighed og Taknemlighed, om Syndsbevidsthed og Syndernes Forladelse, som han er standset ved. »Du skal være glad over alt det gode, som Herren din Gud har givet dig«. — »Da gav Gud ham et helt andet Hjerte«. — »Idet du ydmyger mig, gør du mig stor«. — »Gud er min Styrke og Kraft, og han letter min Vej fuldkomment«. — »Dette er min Lidelse; at forandre det staar i den Højstes højre Haand«. — »Giv din Tjener din Styrke«. — »Jeg er stedse i Bøn«. — »Jeg er din Tjener«. — »Vent stedse paa din Gud«. — »Om vi end synde, er vi dog dine, fordi vi kende din Magt. Men vi vil ikke synde, efterdi vi vide, at vi er regnede for at være dine«.

Bønnen er den anden Kilde. Den er begyndt som Barnets enfoldige, tillidsfulde Bøn. To Gange — paa helt forskellige Steder — taler han om en saadan Barnebøn og nævner begge Gange det samme Eksempel, at et Barn beder, om Gud vil velsigne og bevare det fra det onde, lade det kunne sine Lektier i Morgen og lade det være fri for at drømme i Nat. Mon det ikke er Erindring om hans egen Barnebøn? Siden kom den store, uforglemmelige Oplevelse paa Børkopmødet — Indgangen til et helt nyt Livsafsnit. Vi husker hans Iver for Morgenvagten, hans Kamp for Mennesker i Bøn og hans Hævdelse af Bønnens store Betydning for alt Arbejde i Guds Rige. »Vi er begyndt at lære, at Guds Rige fremmes ved alvorlig Bøn,« sagde han paa Medicinerkredsens Generalforsamling i Februar 1916. Mens han laa de sidste Dage, inden han døde, kom han til at give et Indblik i sit Bønsliv. Han forlangte en Dag at komme op af Sengen og staa paa Gulvet. Sygeplejerskerne mente, at han var altfor svag dertil, men han fik sit Ønske opfyldt og sagde: »Kan De se, det gik.« Saa føjede han til: »Jeg skal sige Dem, jeg har i den sidste Tid maattet gaa op og ned ad Gulvet, naar jeg bad, ellers kunde jeg ikke holde Øjnene aabne for Træthed.«

Hvor et Menneskeliv leves i Lydighed mod Guds Ord og i inderlig Bøn, dér vil vi møde den *Helligaand*. En af Aamundsens Venner skriver om ham: »Det var mig i de sidste Aar umuligt at være sammen med Fred Aamundsen uden at komme til at tænke paa den *Helligaand* og hans Gerning.« I sine Taler nævnede Aamundsen ikke ofte den *Helligaand*, det er heller ikke det, det kommer an paa — men et Sted siger han paa sin naturlige Maade: »Vi kan slet ikke komme uden om den *Helligaand*, og Gud ske Lov for det!«

Den *Helligaand* i et Menneskes Liv — er det ikke kun et andet Udtryk for Guds Gerning i ham? Gid ingen af os maa kunne komme uden om, at det var *Guds Gerning*, som fuldbyrdedes i denne unge Mediciners Liv. Gid hans Liv

maa virke ansporende paa os alle, og gid vi, naar vi kommer til den Død, som vi ikke kommer uden om, maa vinde den samme *Sejr* og have det samme *Haab* som Fred Aamundsen.

Mindestenen paa Fred Aamundsens Grav.